

Sammenhenger mellom barnehagekvalitet og barns fungering ved 5 år

Resultater fra Den norske mor
og barn-undersøkelsen

Sammenhenger mellom barnehagekvalitet og barns fungering ved 5 år.

Resultater fra Den norske mor og barn-undersøkelsen

Bidragstere (i alfabetisk rekkefølge):

Maria Engvik

Laura Evensen

Kristin Gustavson

Fufen Jin

Rune Johansen

Ratib Lekhal

Synnve Schjølberg

Mari Vaage Wang (kontaktperson)

Heidi Aase

Rapport 2014:1
Folkehelseinstituttet

Tittel:

Sammenhenger mellom barnehagekvalitet
og barns fungering ved 5 år
Resultater fra Den norske mor og barn-undersøkelsen

Bidragsytere:

Maria Engvik
Laura Evensen
Kristin Gustavson
Fufen Jin
Rune Johansen
Ratib Lekhal
Synnve Schjølberg
Mari Vaage Wang
Heidi Aase

Utgitt av Nasjonalt folkehelseinstitutt
Postboks 4404 Nydalen
0403 Oslo
Mars 2014
Tel: +47-21 07 70 00
E-mail: folkehelseinstituttet@fhi.no
www.fhi.no

Bestilling:

E-post: publikasjon@fhi.no
Telefon: +47-21 07 82 00
Telefaks: +47-21 07 81 05

Design:

Per Kristian Svendsen

Layout:

Grete Sømmer

Foto:

© Colourbox

Trykk:

wj.no

Opplag:

1000

ISSN: 1503-1403
ISBN: 978-82-8082-607-7 trykt utgave
ISBN: 978-82-8082-608-4 elektronisk utgave

Forord

Rapporten *Sammenhenger mellom barnehagekvalitet og barns fungering ved 5 år. Resultater fra Den norske mor og barn-undersøkelsen* er et resultat av samarbeid mellom Kunnskapsdepartementet og Folkehelseinstituttet. Dette er den fjerde rapporten i forbindelse med forskning på språkutvikling og læringsutbytte (SOL) i dette samarbeidet, og den andre rapporten som handler om kvalitet i norske barnehager. Vi har igjen brukt data fra Den norske mor og barn-undersøkelsen. Samarbeidet har gitt mulighet til å innhente informasjon fra barnehagen i tillegg til de dataene som samles inn ved hjelp av spørreskjema til mor. Pedagogisk leder i barnehagen svarer på spørsmål om barnas språklige og psykiske fungering og på spørsmål om barnehagens kvalitet. Data fra over 4 000 barn, med informasjon hentet både fra barnehagene og fra foreldrene til barna utgjør grunnlaget for de resultatene som presenteres i denne rapporten.

I 2012 gikk 90,1 % av barn i Norge mellom 1 og 5 år i barnehage. Det har lenge vært diskutert hvilke følger opptrappingen i bruk av barnehage har for barna våre. Mens noen har vært skeptiske har andre vært entusiastiske. Den raske økningen i *kvantitet* har bidratt til at man har stilt seg spørsmålet om dette går ut over barnehagenes *kvalitet*, og hva dette eventuelt kan bety for barna. I den forrige rapporten om kvalitet i barnehager som kom i januar 2013 presenterte vi undersøkelser av variasjon i kvalitet i norske barnehager. I denne rapporten har vi gått videre og sett på sammenhenger mellom variasjonen i ulike kvalitetsindikatorer og barns psykiske og språklige fungering ved 5 år.

Vi vil rette en spesiell takk til våre eksterne fagfeller, forsker Lars Petter Gulbrandsen (Senter for velferds- og arbeidslivsforskning, Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring – NOVA) og forsker Veslemøy Rydland (Institutt for pedagogikk, Universitetet i Oslo) for grundig fagfellebedømming av utkastet til rapporten. Vi vil også takke fagpersoner i Kunnskapsdepartementet for viktige innspill i arbeidet med å kvalitetssikre rapporten.

Folkehelseinstituttet står ansvarlig for innholdet i denne rapporten. Vi håper resultatene som presenteres kan være til nytte for fagfolk, foreldre og beslutningstakere som er opptatt av kvalitet i barnehagen og språklig og psykisk fungering hos barn i Norge.

Oslo, januar 2014
Ellinor F. Major,
divisjonsdirektør,
Divisjon for psykisk helse

Forord	3
Innhold	4
Hovedfunn	6
1. Bakgrunn og datagrunnlag	9
1.1 Bakgrunn for rapporten	10
1.2 Rapportens oppbygging	10
1.3 Introduksjon	10
1.4 Kvalitetsbegrepet i barnehage	11
1.6 Datainnsamling	12
1.7 Utvalg	13
1.8 Mål brukt i rapporten	13
1.8.1 Bakgrunnsvariabler	13
1.8.2 Strukturelle kvalitetsindikatorer: hvordan barnehagen er organisert	14
1.8.3. Prosessuelle kvalitetsindikatorer: Barnehagens pedagogiske opplegg	15
1.8.4. Barnepass da barnet var 18 måneder	16
1.8.5. Barnets psykiske og språklige fungering ved 5 år, rapportert av barnehagen	16
1.8.6 Barnets fungering psykisk og språklig ved 5 år, rapportert av foreldre	17
1.9 Statistiske analyser	18
1.9.1 Statistisk signifikans	18
1.9.2 Effektstørrelser	18
1.9.3 Kausalitet	18
1.9.4 Representativitet	19
2. Resultater	21
2.1 Hvilke sammenhenger er det mellom indikatorer på strukturell og prosessuell kvalitet i barnehagen?	22
2.1.1 Struktur og prosess	22
2.2 Hvilke sammenhenger er det mellom spesifikke kvalitetsindikatorer og barnas fungering ved 5 års alder?	24
2.3 Hvilke sammenhenger er det mellom barnepass ved 18 måneders alder og barnas utvikling ved 5 år?	27
3. Rapportering av vansker	33
3.1 Rapportering av ulike vansker	34
3.2 Ulik struktur for ulike barn?	37
3.3 Andre indikatorer på vansker hos barna	37

4. Diskusjon.....	39
4.1 Sammenheng mellom strukturelle og prosessuelle kvalitetsindikatorer	40
4.2 Kvalitetsindikatorer i barnehagen og barns språklige og psykiske fungering ved 5-års alder	40
4.3. Barnepass ved 18 måneders alder og språklig og psykisk fungering ved 5-års alder	41
4.4 Rapportering av vansker	42
4.5 Begrensninger i studien	42
4.6. Oppsummering og konklusjon	44
Referanser.....	45
Vedlegg 1: Frafall og representativitet	47
Vedlegg 2: Frekvenstabeller.....	50
Vedlegg 3: Spørreskjema til foreldre når barnet er 5 år	94
Vedlegg 4: Spørreskjema til barnehagen når barnet er 5 år	106

Rapporten er den fjerde i rekken i samarbeidsprosjektet mellom Folkehelseinstituttet og Kunnskapsdepartementet, og den andre i rekken knyttet til barnehageforskning i Den norske mor og barn-undersøkelsen. Denne rapporten baserer seg på spørreskjema fylt ut av både foreldre og pedagogiske ledere i barnehagen, for over 4 000 fem år gamle barn.

Vi har undersøkt i hvilken grad kvalitet i barnehagen, alder for oppstart og antall timer pr uke i barnehagen henger sammen med psykisk og språklig fungering hos barn. Kvalitet i barnehagen omfatter strukturelle (antall ansatte og deres utdanning, antall barn pr gruppe, fysisk miljø inne og ute, materielle ressurser) og prosessuelle (pedagogisk innhold, samhandling) faktorer. Samlet sett finner vi få og svake sammenhenger mellom bruk av og kvalitet i norske barnehager, og språklig og psykisk fungering hos barn. Her følger åtte hovedfunn, presentert kronologisk i tråd med rapportens oppbygging:

- **Sammenhengen mellom strukturelle og prosessuelle kvalitetsindikatorer er svak.** Mye av forskningen på kvalitet og barnehage handler om hvorvidt strukturelle kvalitetsindikatorer påvirker barna. De sterkeste funnene er derimot gjort der hvor man ser på prosessuelle kvalitetsindikatorer og barns fungering. Når vi ser på forholdet mellom de ulike kvalitetsindikatorene, finner vi at barnehagenes tilgang til utviklingsstøttende materiell er det som i størst grad henger sammen med ulike prosessuelle kvalitetsindikatorer.
- **Sammenhengen mellom strukturell kvalitet og barnas fungering er svak.** Det er få av de strukturelle kvalitetsindikatorene som har en statistisk signifikant sammenheng med barnas fungering. Den sterkeste sammenhengen finner vi mellom tilgang på utviklingsstøttende materiell og tilpasning (skolemodenhet) hos barnet. Sammen med personalstabilitet forklarer tilgang på utviklingsstøttende materiell 2,9 % av variasjonen i barnas tilpasning.
- **Vi finner en sammenheng mellom barnas fungering og relasjonen mellom voksne og barn i barnehagen.** God relasjon mellom voksne og barn i barnehagen ser ut til å være forbundet med bedre språklig fungering hos barna. Relasjon mellom voksne og barn i barnehagen henger også sammen med barnas atferd. Vi finner at en god relasjon er forbundet med mindre atferdsvansker (både internaliserende og eksternaliserende) hos barna. Den sterkeste sammenhengen finner vi mellom relasjon mellom voksen og barn og tilpasning (skolemodenhet) hos barna. Sammen med dagsplan for lek med tall og bokstaver forklarer relasjon mellom voksen og barn hele 41 % av variasjonen i barnas tilpasning. Vi kan imidlertid ikke si noe om retningen på denne sammenhengen. Barn med god psykisk og språklig fungering vil sannsynligvis lettere få en god relasjon med voksne i barnehagen enn barn som ikke fungerer så godt.
- **Fokus på lek med tall og bokstaver er forbundet med bedre lese-, skrive- og tallforståelse hos barna.** Ikke overraskende finner vi at å bruke tid på tall og bokstaver henger sammen med bedre ferdigheter hos barna. Sammenhengen er svak, men statistisk signifikant.

- **Det er få og svake sammenhenger mellom alder ved oppstart i barnehage og språklig og psykisk fungering hos barn.** Det er ingen forskjeller i fungering ved 5 år mellom barn som startet i barnehagen før og etter 12 måneders alder. Gutter som startet i barnepass etter 18 måneders alder, viser mer internaliserende atferd og noe dårligere språkfungering ved 5-års alder enn gutter som startet i barnepass før 18 måneders alder. Jenter som begynte i barnepass før 18 måneder, blir vurdert å ha bedre tilpasning (skolemodenhet) ved 5 år enn jenter som begynte i barnepass etter 18 måneders alder.
- **Det er ingen overordnet sammenheng mellom antall timer barnet er i barnehagen i løpet av en uke og psykisk og språklig fungering.** Vi finner ingen statistisk signifikant forskjell på barn som ved 18 måneders alder var i barnepass utenfor hjemmet i mindre enn 25 timer i uka, fra 25 til 40 timer i uka, og over 40 timer i uka, og hvordan de fungerer språklig og psykisk ved 5 års alder.
- **Samlet sett rapporteres det, fra pedagogisk leder eller foreldre, at over 23 % av barna i denne undersøkelsen har vansker, helseproblem/sykdom eller henvisning til spesialist ved 5 år.** Foreldre og pedagogisk leder i barnehagen kan rapportere vansker hos barna på ulike måter i spørreskjemaene. Selv om det ikke alltid er full overlapp mellom de to informantene, finner vi at for barn hvor den ene informanten rapporterer om særskilte vansker eller helseproblem/sykdom, vil den andre informanten ofte rapportere symptomer eller svakere fungering på et område. Samlet sett rapporteres det om vansker eller henvisning til spesialist hos over 23 % av barna. Selv om alle disse ikke har et problem som tilsvarer en diagnose eller trenger tilføring av spesialpedagogiske ressurser når de er 5 år, er det verdt å merke seg disse barna og følge med dem over tid for å kunne sette inn tiltak ved behov.
- **Det er svært små forskjeller mellom offentlig og privat barnehage.** Vedlagt denne rapporten ligger en oversikt over hvordan pedagogiske ledere i offentlige og private barnehager svarer på en rekke spørsmål i barnehageskjema. Det er generelt sett svært små forskjeller på svarene gitt fra offentlig eide og privat eide barnehager.

Vi ønsker å understreke at de sammenhengene som rapporteres i denne rapporten i all hovedsak er svært svake. Våre analyser kan ikke gi svar på årsaksretning, det vil si om barnehagekvalitet påvirker barnas funksjonsnivå språklig eller psykisk/atferdsmessig (eller omvendt). Vi kan allikevel med en viss sikkerhet anta at barnehagen ikke har en hverken negativ eller positiv effekt på barns fungering. Når det ikke er en sammenheng kan vi heller ikke si at det er en årsakssammenheng. Våre funn viser dermed at det ikke er grunn til å tro at den store økningen i bruk av barnehage i Norge har gått utover kvaliteten i tilbudet på en sånn måte at det å gå i barnehage har en negativ effekt på barns utvikling.

Kapittel 1

Bakgrunn og datagrunnlag

1.1 Bakgrunn for rapporten

I Norge går nesten alle barn under 6 år i barnehage. I 2012 gikk 80 prosent av alle 1- og 2-åringer og hele 97 prosent av 3- til 5-åringer i barnehage (Statistisk sentralbyrå, 2012). Samtidig med en enorm økning i andel barn i barnehager de senere år, pågår det en debatt både i og utenfor Norge om hva barnehagen betyr for barns utvikling. Vi har lite forskning å støtte oss på når det gjelder hvordan barn i norske barnehager har det. Særlig mangler det studier som undersøker sammenhengen mellom spesifikke kvalitetsindikatorer i barnehagen og barns utvikling. Kvalitetsindikatorer er mål på faktorer i barnehagen som gir indikasjon på variasjon i kvalitet. Slike indikatorer kan være standarder for hvordan barnehagen er strukturert (for eksempel voksen-barn ratio i hver avdeling) eller pedagogiske tiltak (prosesser) som utføres i barnehagen (for eksempel hva barnehagens dagsplan inneholder).

I et samarbeid mellom Kunnskapsdepartementet og Folkehelseinstituttet har Folkehelseinstituttet skrevet en serie rapporter om barnehager og barns utvikling. I denne rapporten, som er den fjerde i rekken, har vi undersøkt ulike indikatorer på kvalitet i norske barnehager og hvordan disse henger sammen med barns språklige og psykiske funksjonsnivå når de er 5 år. Vi kan ikke si noe sikkert om årsakssammenheng; om kvalitet i barnehagen er årsak til god eller dårlig fungering hos barna. På den annen side er en assosiasjon nødvendig for at det skal være en årsakssammenheng, og der hvor det ikke finnes sammenheng, kan vi gå ut ifra at det heller ikke er en årsakssammenheng. Dette betyr at når vi snakker om sammenheng og effekter i denne rapporten snakker vi ikke om at det ene er årsak til det andre.

Problemstillingene er utarbeidet av forskere ved Folkehelseinstituttet i samarbeid med Kunnskapsdepartementet og er belyst ved hjelp av data fra Den norske mor og barn-undersøkelsen (MoBa).

1.2 Rapportens oppbygging

Rapporten består av fire kapitler. I den første delen forklarer vi kort kvalitetsbegrepet slik det er brukt i faglitteraturen om barnehager og presenterer deretter forskningsspørsmålene som er belyst i denne rapporten. Vi gir en oversikt over hvordan datainnsamlingen har foregått og hvilket utvalg som inngår i analysene. Til slutt i kapittel 1 kommer en redegjørelse for de ulike målene på barnehagekvalitet og på funksjonsnivå hos barna som er brukt i analysene, samt hvilke bakgrunnsvariabler som er inkludert. I kapittel 2 går vi gjennom resultatene for hvert av forskningsspørsmålene. Resultatdelen er delt i tre, en del for hvert forskningsspørsmål. Det tredje kapitlet omhandler rapportering av vansker. I det fjerde kapitlet i rapporten oppsummerer vi hovedfunn og drøfter disse.

1.3 Introduksjon

Internasjonalt er det mye forskning som har undersøkt forholdet mellom barnehagebruk og barns atferd og språkutvikling. Studiene viser ikke entydige resultater, men det er en utbredt oppfatning at høy kvalitet på barnehagene kan bidra positivt til barns utvikling, blant annet til hvordan de klarer seg i skolen og senere i livet. En studie viser at norske barn som går i barnehage tar høyere utdanning, får bedre tilknytning til arbeidsmarkedet og blir mindre avhengige av velferdsordninger i voksen alder (Havnes & Mogstad, 2011). Allikevel mangler vi kunnskap for å forstå denne typen sammenheng, og det meste av forskningen om dette er fra USA. En nylig publisert norsk kunnskapsoversikt (Bjørnstad & Samuelsson, 2013) forteller at vi trenger flere studier som er overførbare til norske forhold. I Norge har vi et spesielt godt utbygd barnehage-tilbud, og det er få andre land som har en tilsvarende dekningsgrad, særlig for de minste barna.

I en gjennomgang av tilgjengelig litteratur på feltet konkluderer Zachrisson og kolleger (Zachrisson, 2009) med at barnepassordninger (spesielt barnehager) med høy kvalitet fremmer barns språkutvikling, kognitive ferdigheter og mottakelighet for læring fram mot

skolestart, og at dette spesielt gjelder for barn fra ressurssvake familier.

Sammenhengen mellom barnepassordninger og barns atferd er mer usikker. En amerikansk oversiktsartikkel konkluderte med at barn i barnepassordninger utenfor hjemmet hadde noe økt tilbøyelighet til å ha atferdsproblemer sammenliknet med de som ble passet hjemme (Jacob, 2009). Det er sannsynlig at dette funnet er et resultat av den sosiopolitiske konteksten de inkluderte studiene er gjort i (Love, 2003). For eksempel har barn i Norge, i likhet med de andre nordiske landene, svært god tilgang til barnepassordninger med relativt god kvalitet, og i norske studier finner man heller ikke forskjeller i eksternaliserende atferd mellom barn som passes hjemme og barn som går i barnehagen (Lekhal, 2012). Også når det gjelder atferd kan konklusjonen nyanseres noe når man tar hensyn til kvaliteten i omsorgstilbudet. Blant annet viser resultater fra store studier i USA (NICHD, 2002) at påvirkningen på barns utvikling av det å gå i barnehage, varierer avhengig av kvaliteten på barnehagen (Zachrisson, 2009; NICHD Early Child Care Network, 2006).

Siden det er stor variasjon i barnehagetilbud, kostnadsnivå og permisjonsordninger for småbarnsforeldre mellom land, vil funn fra internasjonal barnehageforskning ikke nødvendigvis være overførbare til norske forhold. Den norske barnehagekonteksten er annerledes enn den de fleste studier er utført i, for eksempel fordi Norge tilbyr lengre foreldrepermisjon, har bedre tilgang på barnehageplass, har lavere pris i forhold til inntekt og har bedre strukturell kvalitet enn mange andre land (Zachrisson, 2013). Både en svensk og en norsk kunnskapsoppsummering av internasjonal barnehageforskning konkluderer med at litteraturen er for sprikende og resultatene for lite overførbare til nordiske forhold til å trekke noen endelig konklusjon om hvordan barn i nordiske barnehager har det (Statens folkehelseinstitutt, 2009; Zachrisson, Lekhal & Schjølberg, 2009).

Konsekvensene av å begynne i barnehagen i tidlig alder og å være lange dager i barnehagen har vært spesielt mye diskutert (Belsky, 2001). Mens noen studier har vist at å begynne tidlig er assosiert med mer atferdsvansker (NICHD, 2003), har andre funnet at slike sammenhenger ikke eksisterer (Jaffee, 2011; McCartney, 2010; Zachrisson, 2013).

1.4 Kvalitetsbegrepet i barnehage

I barnehagelitteraturen brukes ofte begrepet "kvalitet" som en samlebetegnelse for alt som gjenspeiler kvalitet i barnehagen. Det kan likevel være nyttig

å skille mellom kvaliteten på prosessene og strukturen i barnehagen (Layzer & Goodson, 2006; Dalli, White, Rockel, Duhn, Buchanan et al, 2010). Dette skillet er beskrevet i de to foregående rapportene som omhandler kvalitet i barnehage (Schjølberg, Eadie, Zachrisson, Øyen & Prior, 2011; Lekhal, Vartun, Gustavson, Helland, Wang et al, 2013). Videre følger en oppsummering av hva vi legger i strukturell og prosesskvalitet.

Strukturell kvalitet

Antall ansatte, de ansattes utdanning, hvor mange barn det er per gruppe i barnehagen, det fysiske miljøet (inne og ute) og andre materielle ressurser (f. eks. leker) vurderes gjerne når man skal evaluere barnehagens strukturelle kvalitet (NICHD, 2002). Selv om disse faktorene ikke nødvendigvis påvirker barns utvikling direkte, kan de ha innvirkning på de ansattes mulighet til å skape gode prosesser i barnehagen (Layzer & Goodson, 2006; Dalli et al, 2011; NICHD, 2002). To oversiktsartikler har konkludert med at gruppestørrelse, antall barn per ansatt og personalets utdanning er viktig for å oppnå høy kvalitet i barnehagen (Bradley & Vandell, 2007).

Prosesskvalitet

Prosesskvalitet handler blant annet om kvaliteten på interaksjonen mellom barna, mellom barna og de ansatte og mellom foreldre og de ansatte (Layzer & Goodson, 2006). Prosesskvalitet handler også om det pedagogiske innholdet (NICHD, 2002) og om hvordan de ansatte legger til rette for at alle barna skal være inkludert i fellesskapet. Litteraturen har flere ganger vist at slike faktorer er viktige for barns akademiske og sosiale utvikling (Dalli et al, 2011; OECD, 2010). Prosesskvalitet måles gjerne ved hjelp av observasjon, og det finnes flere spørsmål og skalaer som benyttes for dette formålet.

1.5 Rapportens forskningsspørsmål

Vi har tidligere rapportert foreløpige resultater fra undersøkelser av variasjonsbredden i et utvalg av norske barnehager med hensyn til strukturelle kvaliteter og indikatorer på prosessuell og pedagogisk variasjon og kvalitet (Lekhal et al., 2013). Hensikten med denne rapporten er å bygge videre på disse funnene og undersøke sammenheng mellom variasjoner i barnehagekvalitet og barnets funksjonsnivå ved 5 år.

Rapporten belyser disse sammenhengene med følgende forskningsspørsmål:

1. Hvilke sammenhenger er det mellom indikatorer på strukturell og prosessuell kvalitet i barnehagen?

2. Hvilke sammenhenger er det mellom spesifikke kvalitetsindikatorer og barns fungering ved 5 års alder?
 - a. Er det sammenheng mellom strukturelle kvalitetsindikatorer og barns fungering ved 5 års alder?
 - b. Er det en sammenheng mellom prosessuelle kvalitetsindikatorer og barns fungering ved 5 års alder?
3. Hvilke sammenhenger er det mellom barnepass ved 18-måneders alder og barnas utvikling ved 5 år?
 - a. Er det sammenheng mellom alder for start i barnepass utenfor hjemmet og språklig/psykisk fungering ved 5 års alder?
 - b. Er det sammenheng mellom psykisk/språklig fungering ved 5 år og om barnet har gått i barnehage versus vært i annen type passordning (familiebarnehage/dagmamma) fram til 18 måneders alder?
 - c. Hvordan er sammenhengen mellom antall timer i barnepass ved 18 måneders alder og språklig/psykisk fungering ved 5 års alder?

I tillegg til å undersøke disse forskningsspørsmålene, har vi sett nærmere på hvordan barnehagen og foreldre rapporterer barnas vansker. Det er flere mulige måter å rapportere vansker på både i spørreskjemaet til foreldrene og til barnehagen, og vi undersøker i hvilken grad de samsvarer, noe som forteller om hvor pålitelige de er og om det totale omfanget av rapporterte vansker.

1.6 Datainnsamling

Denne rapporten bygger på data fra Den norske mor og barn-undersøkelsen (MoBa). MoBa er en longitudinell, befolkningsbasert kohortundersøkelse av kvinner og deres barn fra og med tidlig graviditet og opp gjennom barnets oppvekst. De første gravide kvinnene ble invitert til å delta i 1999, og rekrutteringen fortsatte frem til årsskiftet 2008/2009. Målet om å inkludere mer enn 100 000 gravide i studien var da nådd. Det er ingen eksklusjonskriterier for deltakelse, men deltakelse forutsetter at man forstår norsk. Dette har ført til at innvandrerbefolkningen er underrepresentert i MoBa. Den samlede oppslutningen blant de gravide som er forsøkt rekruttert, er på 40,6 %. MoBa ledes og drives av Nasjonalt folkehelseinstitutt.

Familiene i MoBa ble rekruttert ved at mødrene fikk en invitasjon i posten før de skulle til den rutinemessige ultralydundersøkelsen i 16.–18. svangerskapsuke. Der ble de gravide kvinnene spurt om å bidra til forskning gjennom å gi opplysninger om seg selv og barnet sitt via spørreskjemaer og ved å stille biologisk materiale til rådighet. Mødrene ble bedt om å avgi en blodprøve og urinprøve under svangerskapet og rett etter fødsel. Ved fødselen ble det også tatt blod fra barnets navlestreng. I år 2000 startet i tillegg rekruttering av fedre. Så langt har de bare besvart ett spørreskjema (besvart mens mor var gravid). Rundt 80 % av fedrene samtykket i å delta i de tilfellene der mor deltok. Fedrene ble også bedt om å avgi blodprøve.

Mødrene som deltar har gitt skriftlig tillatelse til at det kan hentes inn helseopplysninger fra andre helseregistre og fra sykehusene. Informasjonsmaterieell og samtykkeerklæring har vært utformet i samarbeid med De regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk og Datatilsynet. Sistnevnte har gitt en detaljert konsesjon til undersøkelsen. Mor og far har undertegnet hvert sitt samtykke. Når barnet er 15 år, skal det selv få skriftlig informasjon om undersøkelsen. Barnet vil bli bedt om å gi eget samtykke når det er 18 år. Alle data blir lagret aidentifisert etter grundig kvalitetskontroll.

Data har til nå blitt innhentet gjennom spørreskjemaer til mor ved 15., 22. og 30. svangerskapsuke og når barnet er 6 måneder, 18 måneder, 3 år, 5 år, 7 år og 8 år. Mødrene rapporterer bl.a. om sosioøkonomiske og demografiske bakgrunnsforhold, matinntak, medisiner, rus, somatisk og psykisk helse, samt om barnets utvikling, helse, ferdigheter og atferd. Det er inkludert spørsmål om barnets språk og kommunikasjon, temperamentstrekk, sosiale ferdigheter og barnepassordninger. Fars skjema omhandler hans sosioøkonomiske forhold, levevaner og helseforhold. Informasjon fra Medisinsk fødselsregister er koblet med MoBa.

I tillegg til spørreskjemaer som er sendt ut til mødrene i MoBa, ber vi om informasjon fra barnehagene tilsvarende 1 ½ årskull av barna som deltar i undersøkelsen. De familiene som ønsker å delta i barnehagestudien, blir bedt om å levere signert samtykke og spørreskjema til pedagogisk leder i barnehagen der 5-åringen går. Pedagogisk leder fyller ut skjemaet og returnerer det til MoBa.

Det ble først gjennomført en pilotundersøkelse med utsending av barnehageskjema til alle familier i en 6 måneders periode. I tre av månedene ble barnehageskjema sendt ut til familiene noen måneder etter

de hadde mottatt MoBas 5-årsskjema, de resterende tre månedene ble barnehageskjema sendt til familiene sammen med MoBas 5-årsskjema. Pilotperioden ble oppsummert april 2012 og viste at barnehageskjema bare ble returnert i de tilfellene hvor foreldre samtykket og selv returnerte MoBas 5-årsskjema. Fra mai 2012 ble derfor barnehageskjema bare sendt til de familiene som selv hadde returnert MoBas 5-årsskjema.

1.7 Utvalg

Datagrunnlaget for denne rapporten omfatter 4 037 barn som vi har mottatt barnehageskjema per oktober 2013. Data er hentet inn ved hjelp av to ulike strategier. I første fase (pilot) ble barnehageskjemaet sendt til 8 478 familier. Dette var alle MoBa-deltakere som fylte 5 år i juli eller august i 2011 og/eller januar til april 2012. I pilotfasen ble kun 20,9 % av skjemaene som ble sendt ut returnert. Utsendingsstrategien i pilotfasen ble beskrevet i forrige rapport (Lekhal m.fl., 2013). I andre fase (hovedutsending) ble barnehageskjema sendt ut til de familiene som har svart på MoBa 5-årsskjema fra mai 2012 og fram til oktober 2013; et utvalg som utgjorde ca. 54 % av alle som mottok MoBa 5-årsskjema i perioden. Det gjenstår å få inn data fra november 2013 og fram til juni 2014. Ved å sende til kun de familiene som hadde returnert 5-årsskjema økte svarprosenten til 28,5 %, og endelig svarprosent etter to mulige purringer ble 40,5 %. Det er imidlertid ikke alltid spørreskjema fylles fullstendig ut av infor-

mentene. Dette fører til at antall svar som inngår i de ulike analysene vil variere noe.

Selv om datainnsamlingen fra barnehagene ikke er endelig fullført, kan vi på det informasjonsgrunnlaget vi har danne oss et bilde av den variasjonen vi kan forvente å finne på tvers av barnehagene når det gjelder både strukturfaktorer, pedagogisk innhold og behov i barnegruppen.

1.8 Mål brukt i rapporten

I denne delen gis en beskrivelse av målene vi har benyttet i analysene i rapporten. Målene er enten basert på enkeltspørsmål i spørreskjemaene eller på sumskårer fra ulike sjekklister.

1.8.1 Bakgrunnsvariabler

Sammenhengen mellom ulike aspekter ved barnehagen og barnets funksjonsnivå kan være påvirket av andre faktorer. For eksempel er det mulig at foreldrenes utdanning henger sammen med sannsynligheten for at barn går i en spesiell type barnehage og samtidig henger sammen med barnets språknivå. For å være sikker på at sammenhengen mellom kvalitet i barnehage og barns ferdigheter ikke skyldes andre variabler, må sammenhengene justeres for betydningen av bakgrunnsfaktorer. Følgende bakgrunnsvariabler ble inkludert i analysene med utgangspunkt i internasjonal forskning (Duncan, 2003): Fra det første

MoBa-skjemaet, utfylt under graviditeten, ble ikke-norskpråklig familiebakgrunn (kategoriene mor, far, begge foreldre eller ingen av foreldrene er fremmedspråklige), familiens samlede inntekt og lengden på mors og fars utdanning rapportert. Mors alder (i år), fars alder (i år), Apgar skåre 1 og 5 minutter etter fødselen (generell tilstand rett etter fødsel, for eksempel pust og puls), kjønn, svangerskapslengde og fødselsvekt ble hentet fra Medisinsk fødselsregister. Sivilstatus ble rapportert under svangerskapet og da barnet var 3 år, mens mors symptomer på angst og depresjon, målt med 5 spørsmål fra Symptom Checklist (Hesbacher, Rickels, Morris, Newman, & Rosenfeld, 1980; Tambs & Moum, 1993) ble hentet fra spørreskjemaet som ble utfylt da barnet var 6 og 18 måneder gammelt.

1.8.2 Strukturelle kvalitetsindikatorer: hvordan barnehagen er organisert

Flere ulike variabler er inkludert som indikatorer på barnehagenes strukturelle kvalitet.

Gruppestørrelse

Gruppestørrelse omfatter hvor mange barn som er i MoBa-barnets avdeling/base og er rapportert av pedagogisk leder. Gruppestørrelse er delt i fire kategorier: opptil 18 barn, 19-23 barn, 24-30 barn, eller mer enn 30 barn. Høyest skåre beskriver grupper med et stort antall barn.

Personalstabilitet

Pedagogisk leder/avdelingsleder har vurdert personalstabiliteten generelt på avdelingen/basen i perioden juli-desember det siste året. Svaralternativene går fra 1 til 5, der 1 er «meget god stabilitet» og 5 er «ikke god stabilitet»

Pedagogisk leder og personalgruppens utdanning

Ansattes utdanningsbakgrunn i MoBa-barnets avdeling/base ble rapportert utfra følgende utdanningskategorier: Førskolelærer, annen pedagogisk høyere utdanning, barne- og ungdomsarbeider med fagbrev, barne- og ungdomsarbeider under utdanning, fullført annen videregående utdanning, avbrutt videregående utdanning eller grunnskole, eller annen bakgrunn. Informasjon om utdanning er tilgjengelig både for personalgruppen og for pedagogiske ledere. Det er et krav at pedagogiske ledere/avdelingsledere i norske barnehager skal ha førskolelærerutdanning, men det er ikke uvanlig at barnehager får dispensasjon fra dette kravet og tilsetter pedagogiske ledere med annen bakgrunn. Vi har undersøkt om det at pedagogisk leder har førskolelærerutdanning henger sammen med språklig og psykisk fungering hos barnet. Figur 1 viser en oversikt over pedagogisk leders utdanning i offentlige og private barnehager.

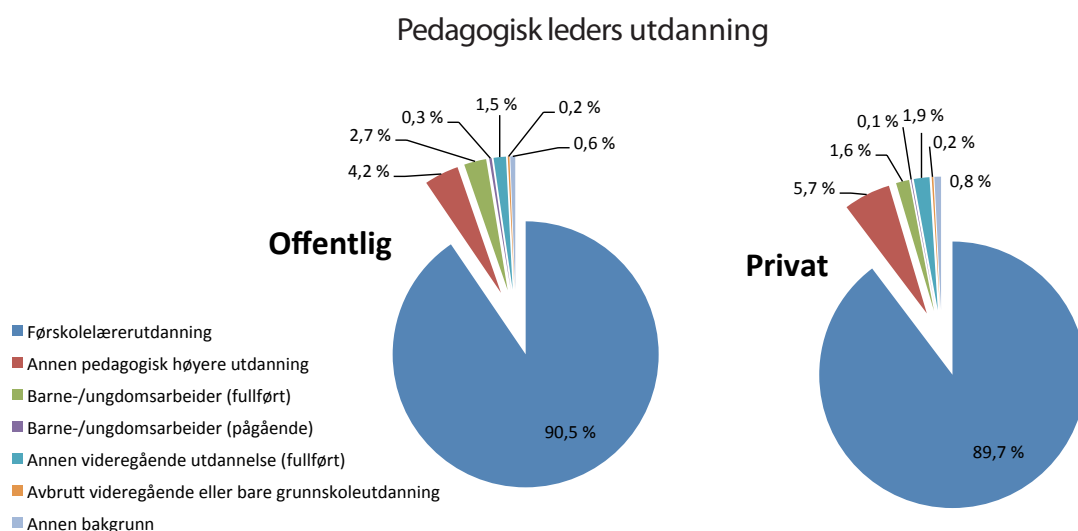
Type barnehage

Inndeling av type barnehage kan gjøres på to måter:

a) Offentlig (kommunalt eid) eller privat (privat eid) barnehage

b) Hvordan barnehagen er organisert:

- Avdelingsbarnehage: Tradisjonell organisering hvor barn tilhører en bestemt avdeling.
- Basebarnehage: En større del av barnehagen er fellesarealer som kan brukes av alle i barnehagen, samtidig eller på skift. I tillegg finnes det baser som er reservert bestemte barnegrupper.
- Sonebarnehage: Alle leke- og oppholdsarealer er fellesarealer som er delt inn i soner, for eksempel for roligere aktivitet, for små/store barn, eller for motorisk utfoldelse.

Figur 1. Oversikt over pedagogisk leders utdanning i offentlige og private barnehager

Alle de tre typene av organisering finnes blant både private og offentlige barnehager i vårt datamateriale.

Tilgjengelighet av utviklingsstøttende materiale

Spørsmålene i denne seksjonen dreier seg om de fysiske forholdene i barnehagen og om materialet barna kan bruke. Fire spørsmål som omhandler fysiske ressurser som tilgjengelighet av bøker, leker, malesaker og liknende er inkludert i analysene. Spørsmålene er formulert som utsagn, og de pedagogiske lederne svarer ved å krysse av for hvor enige de er i hvert utsagn (1=svært uenig, 2=uenig, 3=verken enig eller uenig, 4=enig, 5=svært enig). Eksempler på utsagn er «Det er mye materiale som er lett tilgjengelig, slik at en kan tilrettelegge etter barnas interesser» og «Det er tilgjengelig mye variert materiale som stimulerer finmotorikk og problemløsning (f.eks. puslespill, klosser og byggemateriale)». Skalaen er reversert slik at høy skåre betyr dårlig tilgjengelighet.

1.8.3. Prosessuelle kvalitetsindikatorer: Barnehagens pedagogiske opplegg

Samhandling mellom voksen og barn (samhandling)

For å vurdere hvordan pedagogisk leder oppfatter sitt forhold til det aktuelle barnet, har vi brukt et skjema med 15 spørsmål fra *Student-Teacher Relationship Scale - Short Form (STRS-SF)* (Pianta, 1992). Cronbachs alfa for skalaen er 0,81. Skjemaet består av to deler: konflikt og nærhet. *Konfliktdelen* gir informasjon om opplevd negativitet i forholdet. Eksempler på utsagn er «Han/hun fortsetter å være sint eller motvillig etter at jeg har satt grenser eller irettesatt han/henne», «Han/hun lurar meg ofte for å få viljen sin», og «Han/hun blir lett sint på meg». *Nærhetsdelen* sier noe om i hvilken grad forholdet blir karakterisert som varmt og hengivent, og om det involverer åpen kommunikasjon. Eksempler på utsagn er «Jeg opplever at jeg og han/hun har et godt og nært forhold til hverandre», «Hvis han/hun er lei seg eller opprørt, søker han/hun trøst hos meg», og «Han/hun forteller spontant om seg selv». Spørsmålene er formulert som utsagn, der pedagogisk leder vurderer hvor godt utsagnet stemmer på en skala fra 1, «stemmer absolutt ikke» til 5, «stemmer veldig bra». Høy skåre på den samlede skalaen betyr dårlig samhandling.

Rutine for kartlegging

Hvorvidt barnehagen har rutiner for kartlegging av barnas ferdigheter er delt i om barnehagen driver systematisk kartlegging eller om de kartlegger kun ved behov. Det er spurt om rutinemessig/behovsbasert kartlegging i forhold til fire ferdighetsområder: språk-kompetanse, motoriske ferdigheter, lekekompetanse og samhandlingskompetanse (sosial kompetanse).

Kartleggingsrutiner for disse fire områdene analyseres som separate variabler med kategoriene «regelmessig» og «kun ved behov». Høy skåre betyr at kartlegging skjer kun ved behov.

Barnas dagsplan-lek for læring og tall og bokstaver

I undersøkelsen av det pedagogiske innholdet i barnehagen spurte vi de pedagogiske lederne om hvor ofte de gir et planlagt strukturert pedagogisk tilbud for barna (daglig, 3-4 ganger i uken, 1-2 ganger i uken, hver andre uke eller en gang per måned eller sjeldnere). Det ble spurt om hyppigheten av tilrettelegging for 12 ulike aktiviteter. Analysen viste at disse 12 aktivitetene kunne deles i to kategorier: 1) skoleforberedende aktiviteter som skriving, rabling og tallforståelse (tall og bokstaver) og 2) leker initiert av ansatte i barnehagen, som rollespill, tegning/maling og friluftaktivitet med vekt på kunnskap (kreativ læring). To aktiviteter synes ikke å passe i disse kategoriene: utforskning av geometri, form, mønster, likheter og andre matematiske begreper og IKT (pedagogiske spill, skriving, lete etter bilder på internett og lignende). Høy skåre betyr at temaet sjelden er på dagsplanen.

Barnehagens pedagogiske praksis (barneinitiativ, læring eller medbestemmelse)

Pedagogisk praksis omhandler hva barnehagen eller avdelingen legger vekt på i de daglige aktivitetene. Den pedagogiske praksisen kan være forskjellig fra barnehage til barnehage og fra avdeling til avdeling. Vi spurte de pedagogiske lederne om den daglige praksisen for å få et inntrykk av hvordan variasjonen mellom barnehagene er. De fikk en liste med 17 utsagn som de vurderte i forhold til hvor typisk utsagnet var for virksomheten på avdelingen. Skalaen gikk fra 1 til 6 der 1 = «svært vanlig praksis» og 6 = «svært uvanlig praksis». En analyse viste at utsagnene delte seg inn i tre kategorier: 1) Læringsfokusert virksomhet (læring). Eksempler på dette er «Vi har et sterkt fokus på å gi barna den kunnskapen de trenger», og «De voksne leter aktivt etter muligheter til å veilede barn i lek»; 2) medbestemmelse hos barna. Dette er utsagn som for eksempel «Barn får være med på å bestemme når vi planlegger prosjekter eller arrangementer i barnehagen» eller «Dersom leken er svært god, hopper vi over planlagte aktiviteter». 3) Praksis rettet mot å støtte barneinitiativ. Dette er utsagn som for eksempel «Lekegrupper initieres av barna selv» og «Barna velger selv de aller fleste aktiviteter de holder på med». I videre analyser er det sumskårer for hver kategori som er benyttet, og høy skåre betyr at praksisen er sjelden.

1.8.4. Barnepass da barnet var 18 måneder

I noen av analysene ser vi på sammenheng mellom barnets fungering ved 5 år og barnepass tidligere i livet. Vi ser på barnets fungering i sammenheng med hvor barnet har blitt passet, hvor gammelt barnet var da det startet i barnepassordningen, og hvor mange timer i uka barnet ble passet av andre enn mor og far.

Barnepass

I analysene skiller vi mellom å ha vært hjemme med mor/far og ha blitt passet av andre (dvs. har vært i barnehage/familiebarnehage/hos dagmamma). I noen analyser skiller vi også mellom dagmamma/familiebarnehage og barnehage ved 18 måneders alder.

Alder ved start i barnepassordning

Vi skiller mellom barn som startet i barnepassordning (altså borte fra mor/far) før 12 måneders alder, før 18 måneders alder og etter 18 måneders alder.

Antall timer i barnepassordning

Vi bruker også informasjon om hvor mange timer i uka barnet ble passet av andre enn mor/far ved 18 måneders alder. Vi skiller mellom de barna som blir passet av andre enn mor/far under 25 timer i uka, mellom 25 og 40 timer i uka, og de som blir passet over 40 timer i uka.

1.8.5. Barnets psykiske og språklige fungering ved 5 år, rapportert av barnehagen

Målene som benyttes for å si noe om barnets fungering kan i utgangspunktet enten forstås som at høy skåre betyr god fungering (kompetansefokuserede mål) eller at høy skåre betyr dårlig fungering (problemfokuserede mål). For å gjøre det lettere å tolke tabeller og diagrammer i rapporten på en enhetlig måte, har vi valgt å skåre alle variabler som beskriver barnas fungering slik at høy skåre betyr dårlig fungering. For noen av målene kan dette være kontrainuitivt. Disse målene er merket (●). Nedenfor beskrives mål og variabler som er brukt i rapporten. Der hvor målene har kortnavn i parentes er det disse kortnavnene som vil bli brukt i tabeller og presentasjon av resultater senere i rapporten.

Språklig fungering (språk)

Språk 20 er en sjekkliste med 20 spørsmål utviklet av Ottem (Ottem, 2009) for å identifisere barn og ungdom med risiko for å utvikle språkvansker. Sjekklisten består av utsagn og måler tilstedeværelse og fravær av vansker. Svaralternativene for hvert utsagn går fra 1 til 5, der 1 er «Passer ikke for barnet/helt feil» og 5 er «Passer godt for barnet/helt riktig». Høy skåre betyr at det er store rapporterte vansker. *Språk 20* er delt inn i tre kategorier og de åtte utsagnene som beskriver

semantiske vansker er inkludert i skjemaet som fylles ut av barnehagen. Eksempler på utsagn er «Glemmer ord som han/hun vet hva betyr», «Har vansker med å forstå hva vanlige ord betyr», og «Har vansker med å gjensfortelle en historie han/hun har hørt» (se tabell 1).

Eksternaliserende atferd

Eksternaliserende atferd er symptomer på atferdsvansker, som *sinne og utagering*. Sjekklisten *Child behavior checklist* (CBCL, Achenbach, 1992) brukes ofte for å samle inn data om barns atferd. Noen av utsagnene fra denne sjekklisten er gjengitt i MoBa. Fem utvalgte utsagn brukes her til å beskrive symptomer på eksternaliserende atferd hos barna. Utsagnene er for eksempel: «Han/hun kommer ofte opp i krangel», og «Kan ikke sitte stille, er urolig eller overaktiv». Barnehagen krysser av for svaralternativene «passer ikke», «passer litt/noen ganger», eller «passer godt/ofte». En høy totalskåre betyr mye eksternaliserende atferd (se tabell 2).

Internaliserende atferd

Emosjonelle problemer som *engstelse og tristhet* kalles ofte internaliserende atferd. Fem utsagn fra *Child behavior checklist* (CBCL, Achenbach, 1992) brukes til å beskrive internaliserende atferd hos barna. Utsagnene er for eksempel: «Han/hun er for redd eller engstelig», og «Han/hun klenger på voksne eller er for avhengig». Svaralternativene er «passer ikke», «passer litt/noen ganger», eller «passer godt/ofte». En høy totalskåre betyr mye internaliserende atferd (se tabell 2).

Oppmerksomhet

Symptomer på atferdsvansker som *uoppmerksomhet, uro og konsentrasjonsvansker* måles med syv utvalgte spørsmål fra *Conners Parent Rating Scale -Revised, Short form (CPRS-R-S)* (Conners, 1998), som inneholder spørsmål om uoppmerksomhet og distraherbarhet, uro og irritabilitet/frustrasjon. Svaralternativene er «ikke/sjelden/aldri», «litt/av og til», «ganske ofte» og «veldig ofte». En høy skåre betyr mye uro og konsentrasjonsvansker (se tabell 2).

Barnets leseferdigheter, skriveferdigheter og tallforståelse (lese-skrive-tall)

Barnets ferdigheter innen lesing, skriving og tall måles med ni utvalgte spørsmål som omhandler *språk og kognitiv utvikling*. Disse spørsmålene er en delskala av *The Early Development Instrument* (EDI; Janus and Offord, 2007). Svaralternativene er «ja» dersom barnet har en ferdighet, og «nei» hvis det ikke har ferdigheten. Det er også mulig å svare at barnet er uinteressert i lesing/skriving/tall. Høy skåre betyr dårlig lese-skrive-tallforståelse (se tabell 1).

Barnets tilpasning til barnehagen/skolemodenhet (tilpasning)
 En sjekkliste med 13 utsagn fra *The School Readiness Questionnaire* (SRQ; Prior, Sanson, Smart & Oberklaid, 2000) ble brukt for å vurdere barnets tilpasning og skolemodenhet. Pedagogisk leder svarer ved å krysse av for hvor godt barnet klarer seg på ulike områder. Utsagnene dekker personlige og sosiale forhold, som samarbeid med andre barn, forholdet til pedagogisk leder, håndtering av personlige behov og omgjengelighet; samt kognitive variabler som konsentrasjon, materialbruk, å snakke i gruppe, å følge instruksjoner; samt fysisk modenhet (finmotorikk og fysisk koordinasjon). Det siste utsagnet er en samlet vurdering av barnets tilpasning i barnehagen. Det er fem svaralternativer for hvert utsagn, fra «veldig bra» til «betydelige problemer». Høy totalskåre betyr at barnet har betydelige problemer med tilpasning til barnehagen (se tabell 1).

1.8.6 Barnets fungering psykisk og språklig ved 5 år, rapportert av foreldre

Språklig fungering (språk)

Den samme sjekklisten (Språk 20) som barnehagen fylte ut, ble også fylt ut av mødrene. Selv om mødre besvarte hele sjekklisten (alle 20 utsagn), ble kun de åtte leddene som også inngikk i barnehagens rapport

inkludert i analysene. De samme svaralternativene ble brukt og høy skåre betyr at det er store rapporterte vansker (se tabell 1).

Internaliserende atferd

Vi har målt internaliserende vansker med 5 spørsmål fra *Child behavior checklist (CBCL)* (Achenbach, 1992). Dette er de samme spørsmålene som ble stilt til barnehagen. Spørsmål om *engstelse og tristhet* er for eksempel: «Han/hun er for redd eller engstelig», «Han/hun er ulykkelig og trist» og «Han/hun klenger på voksne eller er for avhengig». Svaralternativene i denne skalaen er «passer ikke», «passer litt/noen ganger», eller «passer godt/ofte». En høy totalskåre betyr store internaliserende vansker (se tabell 2).

Eksternaliserende atferd

Eksternaliserende vansker måles også med 5 spørsmål fra *Child behavior checklist (CBCL)* (Achenbach, 1992). Dette er også de samme spørsmålene som ble stilt til barnehagen. Eksempler på spørsmål om sinne og utagering er: «Det merkes ikke på barnet når han/hun har gjort noe galt», «Han/hun kommer ofte opp i krangel» og «Han/hun slår andre». Foreldrene svarer ved å krysse av for om det «passer ikke», til om det «passer godt/ofte» for barnet. En høy skåre betyr store eksternaliserende vansker (se tabell 2).

Tabell 1. Deskriptiv oversikt over variabler som beskriver språk og tilpasning i barnehagen

	Språk, målt med Språk20, Semantisk subskala		Lese, skrive og tallforståelse, målt med EDI	Tilpasning, målt med SRQ
	Utfylt av foreldre N=3346	Utfylt av barnehage N=3694	Utfylt av barnehage N=3769	Utfylt av barnehage N=3655
Antall variabler	8	8	9	13
Gjennomsnitt	10,7	10,4	12,0	21,7
Standardavvik	3,9	4,2	3,4	7,4
Cronbachs alfa	0,85	0,89	0,75	0,92

Tabell 2. Deskriptiv oversikt over variabler som beskriver barnas atferd og væremåte

	Atferd, målt med CBCL				Oppmerksomhet, målt med CPRS	
	Eksternalisering		Internalisering		Utfylt av foreldre N=3342	Utfylt av barnehage N=3963
	Utfylt av foreldre N=3360	Utfylt av barnehage N=3710	Utfylt av foreldre N=3368	Utfylt av barnehage N=3739		
Antall variabler	5	5	5	5	7	7
Gjennomsnitt	6,8	6,3	5,9	5,4	9,9	10,0
Standardavvik	1,7	1,8	1,3	0,9	3,0	3,5
Cronbachs alfa	0,67	0,74	0,61	0,58	0,82	0,88

1.9 Statistiske analyser

Flere ulike analysemodeller er brukt i denne rapporten, avhengig av problemstillingene som skal besvares. Vi har brukt lineær regresjon, logistisk regresjon og generaliserte lineære modeller (variansanalyse). I noen av modellene har vi tatt hensyn til at dataene ikke er normalfordelte.

1.9.1 Statistisk signifikans

Resultatene av statistiske analyser kan deles i to hovedkategorier. Den første handler om hvorvidt de sammenhengene vi finner i vårt datamateriale kan generaliseres til befolkningen (altså til flere barn og barnehager enn de som deltar i vår undersøkelse). Dersom resultatene framstår som så sikre at det er usannsynlig at de skyldes tilfeldighet, sier vi at de er statistisk signifikante. Generelt er det slik at jo flere personer som deltar i en undersøkelse, desto mer presise blir resultatverdiene (estimatene), og desto lettere blir det å oppnå statistisk signifikans. P-verdiene vi oppgir i forbindelse med analysene, angir statistisk signifikans. En p-verdi på 0,05 betyr at det bare ville være 5 % sannsynlighet for at en observert sammenheng skulle vise seg i vårt materiale dersom den i virkeligheten ikke eksisterer i befolkningen.

1.9.2 Effektstørrelser

Styrken på sammenhengene man finner mellom variablene i analysene angis ofte som «effektstørrelser». En sammenheng kan godt være statistisk signifikant, men likevel så svak at den kanskje ikke er særlig

Standardavvik: Standardavvik er det gjennomsnittlige avviket fra gjennomsnittet. Standardavvik forteller noe om spredningen av skårer på en variabel.

praktisk viktig. Det er vanlig å operere med standardiserte effektstørrelser for å gjøre det mulig å sammenlikne resultater

på tvers av ulike studier som har brukt forskjellige måleskalaer for å undersøke de samme fenomenene. I denne rapporten vil vi bruke to slike standardiserte effektstørrelser: standardiserte regresjonskoeffisienter (beta) og Cohens d. Beta forteller hvor mye en avhengig variabel kan forventes å endre seg, målt i standardavvik, når den uavhengige variabelen endrer seg med ett standardavvik. Dersom sammenhengen mellom f.eks. personalstabilitet (uavhengig variabel) og barns internaliserende atferd (avhengig variabel) oppgis å være på $\beta = 0,1$, betyr det at en økning på ett standardavvik på personalstabilitets-variabelen vil tilsvare en økning på 0,1 standardavvik på variabelen for internaliserende atferd.

Cohens d har en liknende fortolkning. Denne brukes gjerne når man vil sammenlikne flere grupper. Dersom forskjellen i internaliserende atferd mellom barn som går i barnehage og barn som ikke går i barnehage oppgis å være på Cohens $d = 0,1$, betyr det at den ene gruppen skårer 0,1 standardavvik høyere enn den andre på variabelen for internaliserende atferd. Vi ser altså at beta gjerne brukes når den uavhengige variabelen er kontinuerlig, mens Cohens d ofte brukes når den uavhengige variabelen enten er dikotom eller kategorisk (altså når vi vil sammenlikne kvalitativt forskjellige grupper).

Forklart varians viser til hvor mye av variasjonen i ett fenomen (f.eks. internaliserende problemer) som avhenger av variasjon i den uavhengige variabelen (f.eks. stabilitet i personalgruppen).

Estimert styrke på sammenheng mellom fenomener vil påvirkes av hvor godt vi har klart å måle disse fenomenene. Dersom våre måleinstrumenter har lav reliabilitet (lav pålitelighet) vil dette øke tilfeldige fluktuasjoner i dataene som kan føre til underestimerte effektstørrelser i materialet vårt. Usikre mål vil altså påvirke både beta- verdiene og Cohens d.

1.9.3 Kausalitet

Effektstørrelse sier noe om styrken på sammenheng, men forteller ikke uten videre om årsak og virkning. For å kunne trekke sikre slutninger om årsaks-sammenheng, må man bruke eksperimenter der man tilfeldig fordeler noen til en betingelse (for eksempel å gå i en barnehage med lite ressurser) og andre til en annen betingelse (å gå i en barnehage med mye ressurser). Siden vi ikke har mulighet til å lage slike eksperimenter (blant annet av etiske grunner), må vi være varsomme i vår tolkning av resultatene i denne rapporten. En observert sammenheng kan ha flere alternative årsaksforklaringer. Sammenhengen mellom kvaliteten på samspillet mellom barnehageansatt og barn på den ene siden og barnets eksternaliserende atferd på den andre, kan for eksempel skyldes at den førstnevnte variabelen påvirker den sistnevnte, at den sistnevnte påvirker den førstnevnte eller at begge variablene påvirker hverandre. Det kan også være slik at andre variabler (f.eks. barnets familiebakgrunn) påvirker begge variablene. Når det gjelder sistnevnte forklaringsmåte er det ofte til hjelp å kontrollere for variabler som kan tenkes å påvirke både den uavhengige og den avhengige variabelen, såkalte tredjevariabler. Det vil aldri være mulig å kontrollere for alle potensielle tredjevariabler, men i denne rapporten har vi valgt å inkludere en del kontrollvariabler som vi vet kan være viktige for de fenomenene vi studerer. Dette er beskrevet nærmere under de ulike avsnittene, siden

det varierer litt fra problemstilling til problemstilling hvilke variabler det er aktuelt å kontrollere for.

I noen av analysene har vi også testet interaksjonseffekter. Dersom relasjonen mellom to variabler forandrer seg på ulike nivåer av en tredje variabel har vi en interaksjonseffekt. Det vil si at dersom for eksempel nivået på variabelen mors utdanning påvirker assosiasjonen mellom barnehagekvalitet og språklig fungering hos barnet er det en interaksjonseffekt. I dette eksemplet kunne det for eksempel være at barn av mødre med lav utdanning har større språklig utbytte av å gå i en barnehage av god kvalitet, mens for barn av mødre med høy utdanning vil denne effekten ikke være tilstede.

1.9.4 Representativitet

Det er svært vanlig at personer som deltar i spørreskjemaundersøkelser har høyere utdanning, oftere lever i parforhold, har en tettere tilknytning til arbeidsmarkedet og har sunnere levevaner enn befolkningen som helhet. De som deltar i slike undersøkelser er dermed ofte ikke helt representative for befolkningen som helhet. Dette kan ha konsekvenser for generaliserbarheten til funnene våre. Som beskrevet over, handler statistisk signifikans om hvorvidt resultatene våre er

sikre nok til at vi kan generalisere dem tilbake til den befolkningen utvalget er trukket fra. Representativitet handler om *hvem* vi kan generalisere til. Dersom utvalget i en undersøkelse kun består av personer med svært høy utdanning, kan man i prinsippet bare være sikker på at man kan generalisere funnene tilbake til en befolkning med tilsvarende høy utdanning.

Skjevheter i utvalg har imidlertid ulike konsekvenser for ulike typer analyser (Gustavson, von Soest, Karevold & Røysamb, 2012). Dersom man først og fremst er interessert i å estimere gjennomsnittsverdier eller prosentandeler (f.eks. hvor god den gjennomsnittlige språkkompetansen blant norske 5-åring er, eller hvor stor andelen av styrere i norske barnehager som har førskolelærerutdanning er), er man avhengig av å ha et utvalg som gjenspeiler befolkningen. I denne rapporten er vi imidlertid først og fremst opptatt av å estimere sammenhengen mellom variabler. Datasimuleringsstudier (se Vedlegg 1) har vist at slike sammenhenger gjerne er langt mer robuste mot skjevheter i utvalg enn gjennomsnittsverdier er (Gustavson, von Soest, Karevold & Røysamb, 2012).

Kapittel 2

Resultater

I dette kapitlet presenterer vi resultater av analyser knyttet til hver av de tre overordnede forskningsspørsmålene. I tillegg presenterer vi oversikt over responser på de enkelte spørsmålene i frekvenstabeller i Vedlegg 2.

I tabellene presenterer vi resultater der ulike uavhengige variabler er statistisk signifikant assosiert med avhengige variabler. En positiv beta-verdi betyr at sammenhengen er positiv. Det vil si at økt verdi på den uavhengige variabelen (f.eks. gruppestørrelse) gir økt verdi på den avhengige variabelen (f.eks. relasjon mellom voksen og barn). Selv om de er vanskelige å tolke direkte, gir effektstørrelsene (beta og Cohens d) en pekepinn på hvor sterke sammenhengene er. For å gjøre effektene sammenliknbare har vi brukt standardiserte koeffisienter så langt det er mulig. Vi har også gjort supplerende analyser for å sjekke for eventuelle interaksjonseffekter.

2.1 Hvilke sammenhenger er det mellom indikatorer på strukturell og prosessuell kvalitet i barnehagen?

Her har vi sett på hvordan *strukturelle forhold* i barnehagen, som gruppestørrelse, type barnehage, personalstabilitet, tilgangen på utviklingsstøttende materiell (som leker, bøker, tegnesaker), pedagogisk leders utdanning (førskolelærerutdanning eller ikke), og hvorvidt barnehagen er offentlig eller privat, påvirker de *prosessuelle forholdene* i barnehagen, det vil si barnehagens pedagogiske opplegg, samt relasjonen mellom personalet og barna. De prosessuelle variablene inkludert i disse analysene er relasjonen (samhandlingen) mellom personale og barn, om barnehagen gjennomfører regelmessig eller behovsbasert kartlegging av henholdsvis språk, motorikk, lek og sosial kompetanse, i hvilken grad den daglige planen er dominert av lesing og skrivning eller lek og kreativ aktivitet, om den pedagogiske profilen er preget av å la barna selv ta initiativ og om det er et fokus på læring, og/eller ivaretagelse.

2.1.1 Struktur og prosess

Tabell 3 viser i hvilken grad indikatorer på strukturell kvalitet påvirker det pedagogiske opplegget i barnehagen. Den forklarte variansen er generelt sett lav,

under 8 % for alle avhengige variabler. Den sterkeste sammenhengen med prosessuelle kvalitetsindikatorer finner vi for utviklingsstøttende materiell. Tilgang på fysiske ressurser ser ut til å henge sammen med en bedre relasjon mellom voksen og barn, dagsplan med tall og bokstaver og kreativ læring, og pedagogisk praksis med både mer barneinitiert aktivitet, læring, og barns medbestemmelse. Personalstabilitet henger sammen med de fleste mål på pedagogisk praksis, og vi ser at der hvor personalstabiliteten er høy, er relasjonen mellom voksen og barn bedre, dagsplanen er preget av både mer tall og bokstaver, og mer kreativ læring, og den pedagogiske praksisen er preget av læring og medbestemmelse. Pedagogisk praksis der barna oftere får bestemme er vanligere hvis pedagogisk leder har førskolelærerutdanning. I barnehager der pedagogisk leder har førskolelærerutdanning er det også vanligere med en dagsplan dominert av tall og bokstaver. Selv

om alle rapporterte forskjeller i tabell 3 er statistisk signifikante, er de reelt sett svært små. Vi ser at skillet mellom offentlig og privat barnehage er en

signifikant uavhengig variabel for mange av de prosessuelle kvalitetsindikatorerne (utenom dagsplan: kreativ læring og relasjon mellom voksen og barn). Private barnehager har en pedagogisk praksis der de oftere lar barna ta initiativ, mens offentlige barnehager har et sterkere fokus på læring og barns medbestemmelse. Hvorvidt barnehagen er en avdelings-, sone-, eller basebarnehage er assosiert med hvorvidt barnehagen har en dagsplan med kreativ læring. Kreativ læring er mindre vanlig i avdelingsbarnehagene.

Binære logistiske regresjonsanalyser ble gjort der de avhengige variablene var dikotome, det vil si hadde en «enten-eller»-form. Hensikten var fremdeles å undersøke hvilke strukturelle kvalitetsindikatorer som var assosiert med prosessuelle kvalitetsindikatorer, nærmere bestemt hvorvidt barnehagene kartlegger henholdsvis språk, motorikk, lek og sosial kompe-

Dikotom variabel: En dikotom variabel kan bare ha to verdier. Verdiene er gjensidig utelukkende kategorier, og kan for eksempel være «tilstede» og «ikke tilstede»

Tabell 3: Assosiasjoner mellom prosessuelle og strukturelle faktorer¹

Prosesskvalitet	Strukturell kvalitet	Beta	Cohens d	Forklart varians
Relasjon voksen-barn (PIANTA) N=2785				3,5 %
	Personalstabilitet	0,07***		
	Utv.støttende materiell	0,15***		
Dagsplan: tall og bokstaver N=2601				5,9 %
	Personalstabilitet	0,06**		
	Pedagogisk leders utdanning	-0,04*	-0,15	
	Offentlig-privat	-0,06**	-0,13	
	Utv.støttende materiell	0,21***		
Dagsplan: kreativ læring N=2602				4,0 %
	Personalstabilitet	0,07**		
	Avdeling-base-soner	-0,04*		
	Utv.støttende materiell	0,17***		
Pedagogisk praksis: barn-initiert N=2721				7,9 %
	Pedagogisk leders utdanning	0,05**	0,17	
	Offentlig-privat	0,08***	0,16	
	Utv.støttende materiell	0,23***		
Pedagogisk praksis: læring N=2706				7,4 %
	Personalstabilitet	0,10***		
	Offentlig-privat	-0,06**	-0,06	
	Utv.støttende materiell	0,23***		
Pedagogisk praksis: medbestemmelse N=2720				6,6 %
	Personalstabilitet	0,05**		
	Offentlig-privat	-0,04*	-0,09	
	Utv.støttende materiell	0,24***		

¹Bare signifikante resultater vises i tabellen

*p<0,05, **p<0,01, ***p<0,001

tanse. Kartlegging av språk gjøres mer regelmessig i barnehager der det er god tilgang på utviklingsstøttende materiell. Denne sammenhengen er svært svak (OR=0,97, KI=0,93-1,00, p=0,04). Kartlegging av motorikk foregår oftere i offentlige barnehager (OR=1,18, KI=1,01-1,37, p=0,04), og i barnehager der det er god tilgang på utviklingsstøttende materiell (OR=0,96, KI=0,93-1,00, p=0,04). Kartlegging av barnas

OR (Odds Ratio): En odds er sannsynligheten for at en gitt hendelse skal inntreffe i forhold til sannsynligheten for at den ikke skal inntreffe. Odds ratio er forholdet mellom to odds.

KI (Konfidensintervall): Et konfidensintervall på 95 % for en variabel betyr at man innenfor det oppgitte intervallet med 95 % sannsynlighet vil finne den sanne verdien for variabelen.

lek gjøres oftere i barnehager der pedagogisk leder ikke har førskolelærerutdanning (OR=1,45, KI=1,11-1,89, $p=0,01$). Kartlegging av sosial kompetanse er mindre vanlig i offentlige barnehager (OR= 1,22, KI=1,04-1,44, $p=0,02$) enn i private barnehager.

Vi finner at 55 % av offentlige og 58 % av private barnehager kartlegger språk regelmessig, 60 % av offentlige og 55 % av private kartlegger motorikk regelmessig, 70 % av offentlige og 67 % av private kartlegger lek regelmessig mens 72 % av offentlige og 68 % av private barnehager kartlegger sosial utvikling regelmessig.

2.2 Hvilke sammenhenger er det mellom spesifikke kvalitetsindikatorer og barnas fungering ved 5 års alder?

I denne delen undersøker vi i hvilken grad det er sammenheng mellom barnehagens strukturelle og prosessuelle kvalitetsindikatorer og barnas fungering ved fem år, rapportert av barnehagen og av foreldrene. Korrelasjonen mellom barnehagens og foreldrenes vurdering av barns språk er 0,38. For eksternaliserende atferd er korrelasjonen 0,27 og for internaliserende atferd 0,16. Foreldre rapporterte mer eksternaliserende og internaliserende atferd og dårligere språk enn barnehagen, mens barnehagen rapporterte mer oppmerksomhetsvansker enn foreldre.

Det er ikke nødvendigvis tilfeldig hvilke barnehager foreldre velger å sende barna sine i. Det er derfor mulig å observere sammenheng mellom barnas fungering og kvaliteten på barnehagen som egentlig skyldes at forhold ved foreldrene eller ved barnet påvirker både valg av barnehage og barnets senere fungering. Vi har derfor valgt å kontrollere for en del bakgrunnsvariabler i disse analysene.

Det vil aldri være mulig å kontrollere for alle potensielle bakgrunnsfaktorer som kan påvirke resultatene, men vi har valgt følgende variabler som vi vet kan ha betydning for de fenomenene vi studerer her: mors og fars utdanning, inntekt og alder, mors symptomer på angst og depresjon, hvorvidt foreldrene har annet morsmål enn norsk og om mor bor alene eller sammen med partner. Vi har også kontrollert for at noen barn har større medfødt biomedisinsk risiko for å utvikle problemer enn andre barn. Vi har derfor inkludert fødselsvekt, svangerskapslengde og Apgar-skåre i analysemodellene.

Barnas fungering assosiert med strukturelle kvalitetsindikatorer

For å undersøke hvorvidt barnas fungering i barnehagen henger sammen med strukturelle kvalitetsindikatorer utførte vi en rekke regresjonsanalyser. Analysene er utført med de ulike målene på barns fungering som avhengig variabel predikert av de strukturelle kvalitetsindikatorerne som uavhengige variabler.

Tabell 4 viser at barnehagens strukturelle kvaliteter i svært liten grad er assosiert med barnas fungering. Forklart varians er generelt svært lav, det samme er koeffisientene for de signifikante uavhengige variablene. De svake sammenhengene viser at god tilpasning i barnehagen er assosiert med god tilgang på utviklingsstøttende materiell. Videre ser det ut til at en barnegruppe med få barn er assosiert med mer eksternaliserende vansker og mindre oppmerksomme barn. Lav personalstabilitet er assosiert med dårligere språk, mer eksternalisering og mindre oppmerksomhet og dårligere tilpasning i barnehagen. Det ser også ut til at barn i offentlige barnehager har noe bedre ferdigheter i lese-skrive-tall. God tilgang på utviklingsstøttende materiell er en strukturell kvalitetsindikator som viser en viss sammenheng med bedre språk, mindre eksternaliserende atferd, bedre oppmerksomhet, og bedre tilpasning i barnehagen. Som nevnt er disse sammenhengene svake.

Barnas fungering assosiert med prosessuelle kvalitetsindikatorer

Som vi ser i tabell 5 side 26 er det relasjonen mellom voksen og barn i barnehagen som i størst grad henger sammen med barnas funksjonsnivå, uansett hvilken avhengig variabel vi ser på. Dette betyr at vi finner en relativt sterk sammenheng mellom relasjonen voksen-barn i barnehagen og barnas funksjonsnivå på omtrent alle målte variabler, også de som er rapportert av foreldrene.

Vi ser at det i all hovedsak er sterkere sammenheng mellom prosessuelle faktorer og barnehagens vurdering av barnas fungering enn mellom prosessuelle faktorer og foreldrenes vurdering. Generelt forklares variansen i barns fungering bedre av prosessuelle kvalitetsindikatorer enn av strukturelle kvalitetsindikatorer. Vi finner at 41 % av variansen i mål på tilpasning forklares av en god relasjon mellom voksen og barn og dagsplan med mye lesing og skrivning. Nesten hele denne variasjonen forklares av relasjon mellom voksen og barn. Samme mønster er tilfelle for variansen i eksternaliserende atferd rapportert av barnehagen. Her finner vi at 25 % av variansen forklares av prosessuelle kvalitetsindikatorer, igjen

Tabell 4. Barnas fungering assosiert med strukturelle kvalitetsindikatorer^{1,2}

Barnas fungering	Strukturell kvalitet	Beta	Forklart varians (inkludert kontrollvariabler)
Språk (barnehage) N=2219			0,9 % (5,8 %)
	Personalstabilitet	0,05*	
	Utviklingsstøttende materiell	0,05*	
Eksternaliserende vansker (barnehage) N=2223			1,2 % (5,8 %)
	Gruppestørrelse	-0,07**	
	Personalstabilitet	0,06**	
	Utviklingsstøttende materiell	0,05*	
Eksternaliserende vansker (foreldre) N=2230			0,4 % (7,0 %)
	Gruppestørrelse	-0,05*	
Oppmerksomhet (barnehage) N=2212			1,4 % (8,0 %)
	Gruppestørrelse	-0,08***	
	Personalstabilitet	0,07**	
	Utviklingsstøttende materiell	0,05*	
Oppmerksomhet (foreldre) N=2222			0,3 % (6,9 %)
	Gruppestørrelse	-0,04*	
Les-skriv-tall (barnehage) N=2258			0,4 % (7,2 %)
	Offentlig-privat	-0,04*	
Tilpasning (barnehage) N=2211			2,9 % (10,4 %)
	Personalstabilitet	0,09***	
	Utviklingsstøttende materiell	0,11***	

¹ Sammenhengene er kontrollert for bakgrunnsvariabler

² Bare signifikante sammenhenger vises i tabellen (p<0,05)

*p<0,05, **p<0,01, ***p<0,001

nesten alene av relasjonen mellom voksen og barn. Dårlig relasjon henger sammen med mye eksternaliserende atferd. En dagsplan med mindre fokus på lesing og skriving, men mer på lek og kreativitet og at barnehagen har mye daglig fokus på læring, er også signifikante uavhengige variabler for mye eksternaliserende atferd. Effektstørrelsene er imidlertid mye mindre for disse variablene.

Sammenhengene i tabellen kan tolkes slik at god samhandling mellom voksen og barn er assosiert med

godt fungerende språk, lite eksternaliserende og internaliserende atferd, høy grad av tilpasning hos barnet, og gode lese-skrive- og tallferdigheter.

Sammen med de strukturelle og prosessuelle kvalitetsindikatorerne har vi også kontrollert for ulike demografiske variable, det vil si foreldrenes utdanning, foreldrenes samlede inntekt, barnets kjønn, og foreldrenes morsmål. Dette forandret ikke resultatene i særlig grad.

Tabell 5. Sammenheng mellom barns fungering og prosessuelle kvalitetsindikatorer^{1,2}

Barnets fungering	Prosesskvalitet	Beta	Forklart varians (inkludert kontrollvariabler)
Språk (barnehage) N=1877			10,5 % (13,8 %)
	Relasjon voksen-barn	0,31***	
	Pedagogisk praksis: barn-initiert	0,06*	
Språk (foreldre) N=1871			2,8 % (7,8 %)
	Relasjon voksen-barn	0,11***	
Eksternaliserende vansker (barnehage) N=1881			25,1 % (27,1 %)
	Relasjon voksen-barn	0,50***	
	Dagsplan: tall og bokstaver	0,06**	
	Dagsplan: kreativ læring	-0,07**	
	Pedagogisk praksis: læring	-0,08**	
Eksternaliserende vansker (foreldre) N=1873			6,4 % (12,2 %)
	Relasjon voksen-barn	0,22***	
	Pedagogisk praksis: læring	-0,06*	
Internaliserende vansker (barnehage) N=1885			9,6 % (10,5 %)
	Relasjon voksen-barn	0,31***	
Internaliserende vansker (foreldre) N=1882			1,4 % (6,3 %)
	Relasjon voksen-barn	0,09***	
Les-skriv-tall (barnehage) N=1889			5,1 % (11,2 %)
	Relasjon voksen-barn	0,11***	
	Dagsplan: tall og bokstaver	0,11***	
	Dagsplan: kreativ læring	-0,07**	
Tilpasning N=1858			41,0 % (43,7 %)
	Relasjon voksen-barn	0,60***	
	Dagsplan: tall og bokstaver	0,05*	

¹ Sammenhengene er kontrollert for strukturelle kvalitetsindikatorer og bakgrunnsvariabler

² Bare signifikante sammenhenger vises i tabellen ($p < 0,05$)

* $p < 0,05$, ** $p < 0,01$, *** $p < 0,001$

2.3 Hvilke sammenhenger er det mellom barnepass ved 18 måneders alder og barnas utvikling ved 5 år?

Vi vil nå presentere undersøkelser av hvorvidt det er sammenheng mellom barnas alder for start i barnepass utenfor hjemmet og deres språklige og psykiske fungering når de er 5 år. En hypotese er at barn som i tidlig alder passes deler av dagen av andre enn foreldrene viser større problemer enn barn som er lengre sammen med mor og far. En annen hypotese er at det å gå i barnehage kan være stimulerende for utviklingen, slik at de som starter forholdsvis tidlig fungerer bedre når de er 5 år enn de som starter senere. I denne sammenhengen er det også interessant hvorvidt det er forskjeller mellom barn som har gått i barnehage og barn som har hatt andre typer passordninger, slik som f.eks. dagmamma eller familiebarnehage. Vi har dessuten undersøkt om det er sammenheng mellom antall timer barnet var i barnepass ved 18 måneders alder og senere språklig og psykisk fungering.

Det er sannsynligvis ikke tilfeldig hvilke barn som er i hvilke passordninger, hvilke barn som begynner sent eller tidlig i barnepassordninger eller hvilke barn som er mange eller få timer i barnepassordninger. Det er derfor en viss sjans for å finne sammenheng mellom barnepass tidlig i livet og senere psykisk og språklig fungering som egentlig skyldes at forhold ved barnet selv eller familien til barnet påvirker både valg av passordning og barnets senere fungering. Vi har derfor valgt å kontrollere for en del bakgrunnsvariabler i disse analysene. I tillegg til bakgrunnsfaktorene som er nevnt i analysene over har vi valgt følgende variabler som vi vet kan ha betydning for de fenomenene vi studerer her: om barnet er tvilling (evt. trilling) eller ikke og om barnet har eldre søsken eller ikke. Videre vet vi at gutter og jenter kan være forskjellige når det gjelder både risikofaktorer og språklig/psykisk fungering. Vi har derfor kjørt analyser separat for gutter og jenter.

Det er barnehagepersonalet som i disse analysene har rapportert om den språklige og psykiske fungeringen til barnet ved 5 års alder, mens informasjon om når barnet har begynt i barnehage, om antall timer i barnehage og om type barnepass er hentet fra foreldrenes svar i 18-måneders-spørreskjemaet.

a) Er det sammenheng mellom alder for start i barnepass utenfor hjemmet og språklig/psykisk fungering ved 5 års alder?

Vi skilte mellom barn som hadde startet i barnepass før 12 måneders alder, mellom 12 og 18 måneders alder og etter 18 måneders alder.

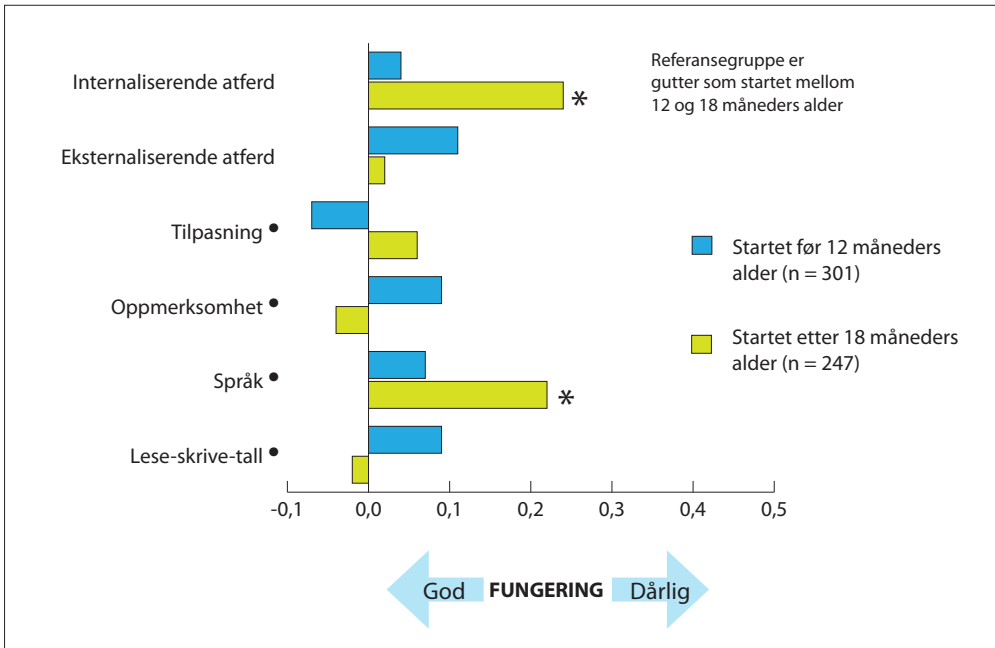
Blant gutter var det ingen signifikant sammenheng ($p > 0,05$) mellom alder for start i barnepass og oppmerksomhet, eksternaliserende atferd (f.eks. å være urolig eller krangle), ferdigheter innen lesing, skriving og tall eller tilpasning ved 5 års alder. Det var imidlertid sammenheng ($p < 0,05$) mellom alder for start i barnepass og språkfungering og internaliserende atferd (f.eks. å klenge på voksne eller gråte) ved 5 års alder. Vi fant at gutter som hadde begynt i barnepass mellom 12 og 18 måneders alder, i gjennomsnitt skåret 0,2 standardavvik (Cohens $d = 0,2$) lavere enn gutter som hadde begynt i barnepass etter 18 måneders alder på skalaen for internaliserende atferd og på skalaen for språkfungering ($p < 0,05$ for begge disse utfallsvariablene). Begge skalaene var slik at høyere skårer representerte lavere fungering.

Figur 2 neste side viser hvor mye gutter som begynte i barnepass før 12 måneders alder og gutter som begynte i barnepass etter 18 måneders alder, skiller seg fra gutter som begynte i barnepass da de var mellom 12 og 18 måneder gamle, uttrykt i andeler av standardavvik på de ulike målene. Gutter som begynte i barnepass da de var mellom 12 og 18 måneder gamle, er referansegruppe i analysene og har dermed skåre 0 på alle målene i figuren.

Blant jenter var det også få signifikante sammenhenger mellom alder for start i barnepass og psykisk/språklig fungering ved 5 års alder. Det var ingen sammenheng ($p > 0,05$) mellom internaliserende eller eksternaliserende atferd, oppmerksomhet eller språkferdigheter ved 5 års alder og alder for start i barnepass.

Vi fant derimot at det var sammenheng ($p < 0,05$) mellom alder for start i barnepass og jenters tilpasning og deres ferdigheter innen lesing, skriving og tall ved 5 års alder. Vi fant at jenter som hadde begynt i barnepass mellom 12 og 18 måneders alder, i snitt skåret 0,2 standardavvik (Cohens $d = 0,2$) lavere på skalaen for lesing, skriving og tallferdigheter enn jenter som hadde startet i barnepass etter 18 måneders alder ($p < 0,05$). Skalaen var slik at høyere skårer indikerte lavere fungering. Det var ingen forskjell mellom jenter som hadde begynt i barnepass før 12 måneders alder og de som enten hadde begynt mellom 12 og 18 måneders alder ($p > 0,05$) når det gjaldt ferdigheter innen lesing, skriving og tall.

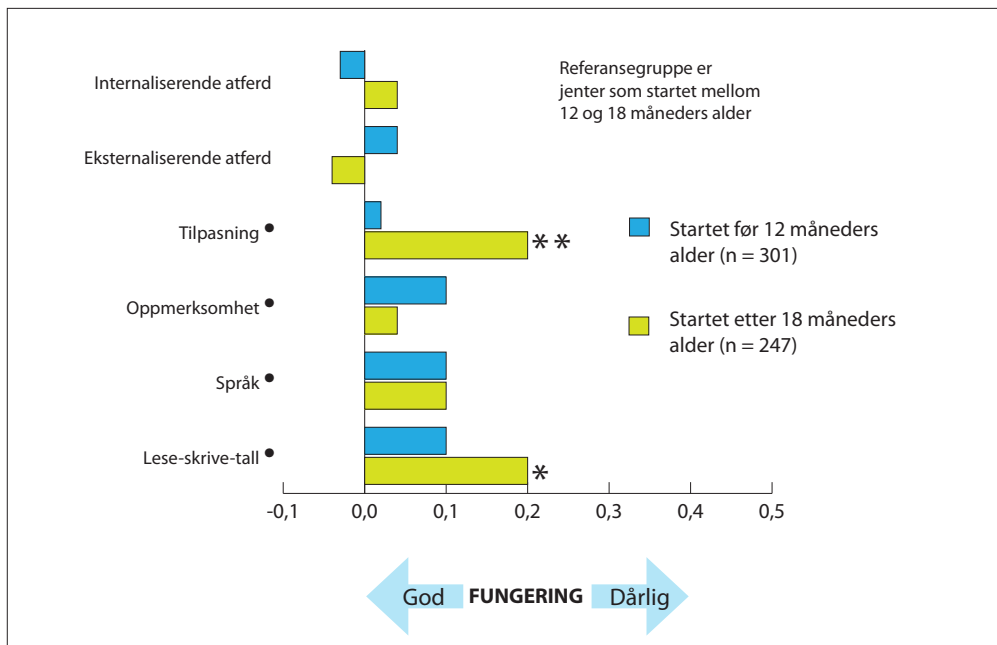
Figur 2. Språklig/psykisk fungering for gutter ved 5 års alder ut i fra alder ved start i barnepass utenfor hjemmet

Figur 2 viser skåre på ulike mål ved 5 års alder blant gutter som begynte i barnepass før 12 måneders alder og etter 18 måneders alder, sammenliknet med gutter som begynte i barnepass da de var mellom 12 og 18 måneder gamle. Gutter som begynte i barnepass mellom 12 og 18 måneders alder er referansegruppe (n = 1215) og har altså skåre 0 på alle mål. Forskjellene er oppgitt i andeler av standardavvik på hvert av målene og er kontrollert for bakgrunnsvariabler.

* Gutter som begynte i barnepass etter 18 måneders alder skåre signifikant ($p < 0,05$) høyere enn gutter som begynte i barnepass da de var mellom 12 og 18 måneder gamle. Høyere skåre indikerer mer problemer/lavere fungering på alle skalaene. Der hvor dette virker kontraintuitivt er skalaen markert med •

Figur 3. Språklig/psykisk fungering for jenter ved 5 års alder ut i fra alder ved start i barnepass utenfor hjemmet

Figur 3 viser skåre på ulike mål ved 5 års alder blant jenter som begynte i barnepass før 12 måneders alder og jenter som begynte etter 18 måneders alder, sammenliknet med jenter som begynte i barnepass da de var mellom 12 og 18 måneder gamle. Jenter som begynte i barnepass mellom 12 og 18 måneders alder er referansegruppe (n = 1154) og har altså skåre 0 på alle mål. Forskjellene er oppgitt i andeler av standardavvik på hvert av målene og er kontrollert for bakgrunnsvariabler. ***/** Jenter som begynte i barnepass etter 18 måneders alder skåre signifikant ($p < 0,05$ / $p < 0,01$) høyere enn jenter som begynte da de var mellom 12 og 18 måneder gamle. Høyere skåre indikerer mer problemer/lavere fungering på alle skalaene. Der hvor dette virker kontraintuitivt er skalaen markert med •

Videre fant vi at jenter som hadde begynt i barnepass etter 18 måneders alder, skåret 0,2 standardavvik (Cohens $d = 0,2$) høyere på skalaen for tilpasning ved 5 års alder enn jenter som hadde begynt i barnepass mellom 12 og 18 måneders alder ($p < 0,01$). Skalaen var slik at høyere skårer indikerte lavere fungering.

Det var ingen forskjell i tilpasning ved 5 års alder mellom jenter som hadde begynt i barnepass før 12 måneders alder og jenter som hadde begynt mellom 12 og 18 måneders alder ($p > 0,05$).

Figur 3 viser skårene til jenter som begynte i barnepass før 12 måneders alder og jenter som begynte i barnepass etter 18 måneders alder, sammenliknet med skårene til jenter som begynte i barnepass da de var mellom 12 og 18 måneder gamle. Forskjellene som vises i Figur 3, er uttrykt i andeler av standardavvik for de ulike målene. Jenter som begynte i barnepass da de var mellom 12 og 18 måneder gamle, er referansegruppe og har skåre 0 på alle målene i figuren.

Tabell 6. Oversikt over forskjeller mellom gutter og jenter^{1,2}

	Gutter	Jenter
Internaliserende atferd	+	IS
Eksternaliserende atferd	IS	IS
Tilpasning	IS	+
Oppmerksomhet	IS	IS
Språk	+	IS
Lese-skrive-tall	IS	+

¹ «+» angir systematisk større vansker blant barn som begynner etter 18 mnd.

² IS betyr at ingen systematisk effekt ble funnet

Testing av interaksjonseffekter

Vi kan tenke oss at sammenhengen mellom å gå i barnehage og senere psykisk/språklig fungering kan avhenge av familiens sosioøkonomiske situasjon. Det kan være slik at barn har mer eller mindre nytte av et barnehagetilbud avhengig av familiebakgrunn. Det kan på samme måte tenkes av barn har mer eller mindre nytte av å få være hjemme sammen med foreldre avhengig av familiens sosioøkonomiske situasjon.

Utdanning blir ofte brukt som indikator på sosioøkonomisk status, og vi har derfor undersøkt om sammenhengene mellom alder for start i barnepass og senere psykisk/språklig fungering er ulik for barn fra familier der mødrene har versus ikke har utdanning fra høyskole/universitet.

Resultatene viste ingen forskjeller mellom barn som hadde mødre med høyskole/universitetsutdanning og barn som hadde mødre uten slik utdanning når det gjaldt styrken på sammenhengene mellom alder for start i barnepass og ulike mål på barnets psykiske/språklige fungering ved 5 år.

b) Er det sammenheng mellom psykisk/språklig fungering ved 5 år og om barnet har gått i barnehage versus vært i annen type passordning (familiebarnehage/dagmamma) fram til 18 måneders alder?

Vi fant ingen forskjeller mellom barn som hadde gått i barnehage fram til 18 måneders alder og barn som hadde vært hos dagmamma eller i familiebarnehage fram til denne alderen ($p > 0,05$). Dette gjaldt både internaliserende og eksternaliserende atferd, språk, oppmerksomhet, tilpasning og ferdigheter innen lesing, skriving og tall ved 5 års alder.

I disse analysene inkluderte vi kun barn som hadde gått i samme type barnepass helt fra de startet i barnepass og til de var 18 måneder gamle. Det vil si at barn som hadde begynt hos dagmamma og så gått over til barnehage før de var 18 måneder gamle, eller barn som hadde begynt i barnehage og gått over til dagmamma, ikke er med i analysene. Dette gjorde vi for å få reneest mulig sammenlikningsgrunnlag. Figur 4 side 30 viser antallet gutter og jenter i de ulike barnepassordningene.

Interaksjoner

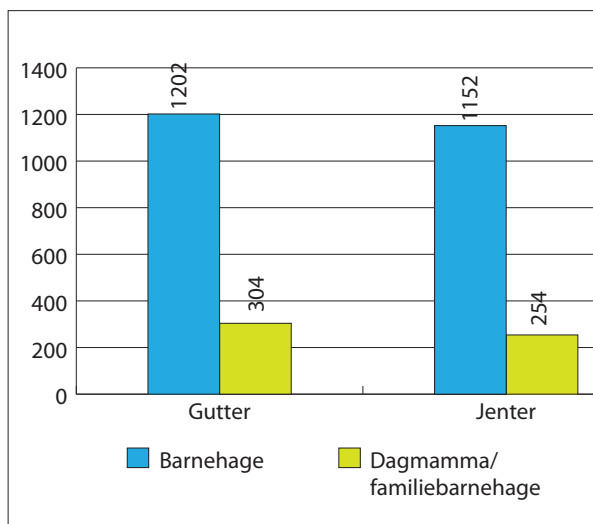
Vi undersøkte så om mors utdanningsnivå kunne ha noe å si for om det var sammenheng mellom type barnepass fram til 18 måneders alder og senere språklig/psykisk fungering.

Vi fant ingen slike interaksjonseffekter ($p > 0,05$).

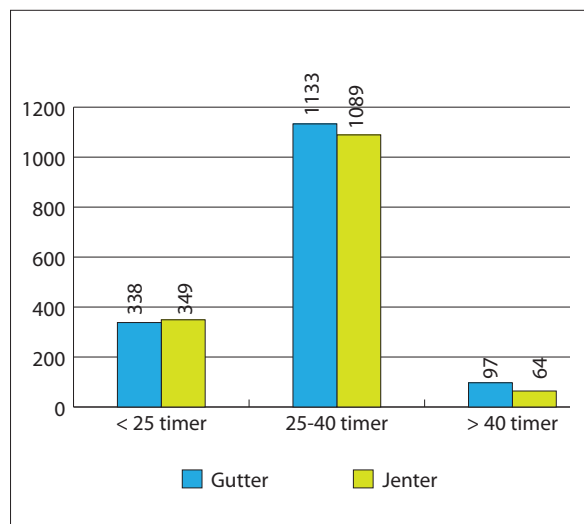
c) Hvordan er sammenhengen mellom antall timer i barnepass ved 18 måneders alder og språklig/psykisk fungering ved 5 års alder?

Vi sammenliknet barn som var mindre enn 25 timer i uken i barnepass, barn som var mellom 25 og 40 timer og barn som var mer enn 40 timer i uken i barnepass ved 18 måneders alder. Figur 5 viser antallet gutter og jenter i de ulike kategoriene.

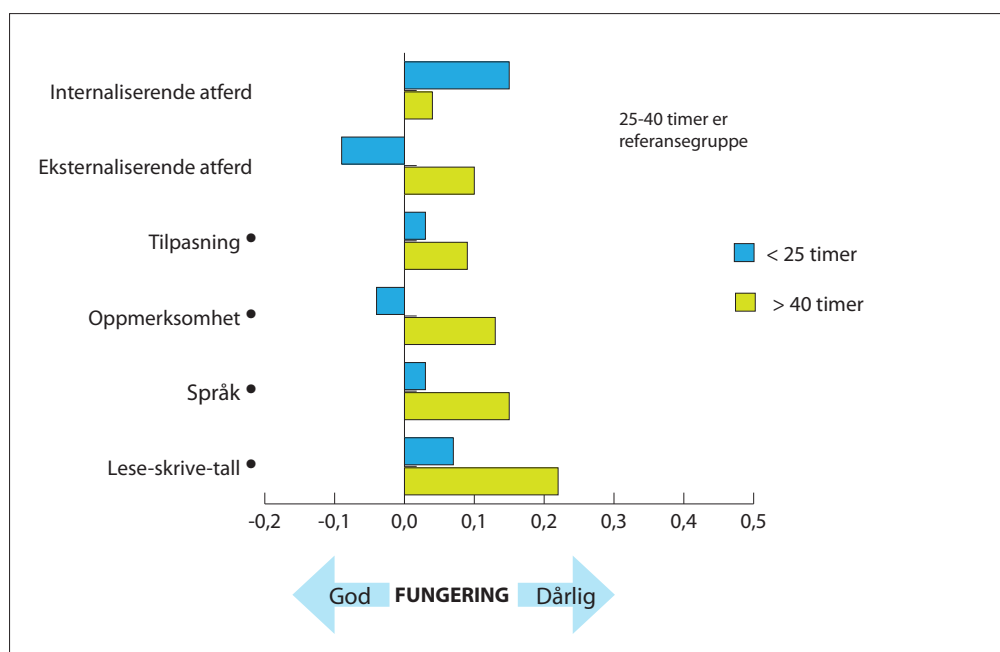
Figur 4. Antall gutter og jenter i barnehageutvalget som har gått i barnehage versus hos dagmamma/familiebarnehage fram til 18 måneders alder

Figur 5. Antall timer i uken i barnepass ved 18 måneders alder for gutter og jenter

Figur 6. Språklig/psykisk fungering for gutter ved 5 års alder ut fra antall timer i barnehage ved 18 måneders alder

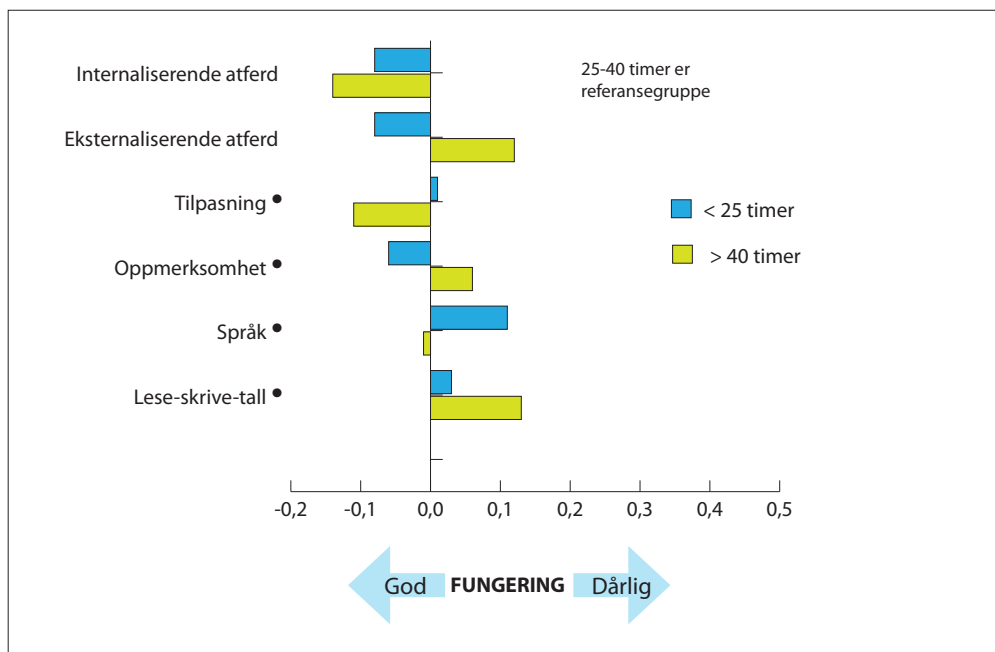
Figur 6 viser skårer på ulike mål ved 5 års alder blant gutter som var mindre enn 25 timer i barnepass ved 18 måneders alder og gutter som var mer enn 40 timer i barnepass ved denne alderen, sammenliknet med gutter som var mellom 25 og 40 timer i barnepass. Sistnevnte gruppe gutter er referansegruppe og har altså skåre 0 på alle mål. Forskjellene er oppgitt i andeler av standardavvik på hvert av målene og er kontrollert for bakgrunnsvariabler. Høyere skårer indikerer mer problemer/lavere fungering på alle skalaene. Der hvor dette virker kontrainuitivt er skalaen markert med •. Forskjellene var ikke signifikante ($p > 0,05$).

Analyser justert for bakgrunnsvariabler viste at det ikke var noen sammenheng ($p > 0,05$) mellom antall timer i barnepass ved 18 måneders alder og senere språklig/psykisk fungering. Dette gjaldt både gutter og jenter.

Figur 6 viser skårene til gutter som var mindre enn 25 timer i uken i barnepass og gutter som var mer enn 40 timer i barnepass ved 18 måneders alder, sammenliknet med skårene til gutter som var mellom 25 og

40 timer i barnepass, uttrykt i andeler av standardavvik på de ulike målene. Gutter som var mellom 25 og 40 timer i barnepass, er referansegruppe og har dermed skåre 0 på alle målene. Figur 7 viser det samme for jenter.

Figur 7. Språklig/psykisk fungering for jenter ved 5 års alder ut fra antall timer i barnehage ved 18 måneders alder

Figur 7 viser skårer på ulike mål ved 5 års alder blant jenter som var mindre enn 25 timer i barnepass ved 18 måneders alder og jenter som var mer enn 40 timer i barnepass ved denne alderen, sammenliknet med jenter som var mellom 25 og 40 timer i barnepass. Sistnevnte gruppe jenter er referansegruppe og har altså skåre 0 på alle mål. Forskjellene er oppgitt i andeler av standardavvik på hvert av målene og er kontrollert for bakgrunnsvariabler. Høyere skårer indikerer mer problemer/lavere fungering på alle skalaene. Der hvor dette virker kontraintuitivt er skalaen markert med •. Forskjellene var ikke signifikante ($p > 0,05$).

Kapittel 3

Rapportering av vansker

I denne delen av rapporten ser vi nærmere på hvordan foreldre og barnehage rapporterer om barnas vansker. Deretter undersøker vi om det er forskjell på strukturelle kvalitetsindikatorer i barnehager til barn med særskilte vansker sammenliknet med barn der det ikke rapporteres om særskilte vansker. Til slutt ser vi på indikatorer på alvorlighetsgrad av vanskene, som for eksempel om de er henvist til spesialist eller om andre enn mødrene har uttrykt bekymring for barnet.

Datagrunnlaget for de sammenlikningene som gjøres i denne delen av rapporten er hele utvalget av barn som har fått tilsendt barnehageskjemaet (N = 4 033). Sammenlikningene er gjort ved bruk av t-tester og F-tester som forteller om det er statistisk signifikant forskjell mellom grupper.

3.1 Rapportering av ulike vansker

Skjemaene til foreldre og barnehage gir litt ulike muligheter for å rapportere om vansker hos barna. Mens barnehagen svarer på om barnet har «spesielle vansker», blir mødre spurt om barnet har en «sykdom/ helseplage». Listene med spesifiserte vansker/sykdommer/helseproblemer er litt ulike for henholdsvis barnehage og foreldre (se Tabell 7 og 8). Mødre kan også rapportere om de opplever barnet som svært krevende eller om barnet har et utviklingsavvik som vekker alvorlig bekymring. I tillegg fyller både mor og barnehagen ut sjekklister som beskriver barnas språklige og psykiske fungering (disse har blitt beskrevet tidligere i kapittel 1.8.).

Vi har sammenliknet hvordan barnehagen og foreldrene rapporterer språklig fungering, eksterne og internaliserende atferd og oppmerksomhet. Spørsmålene om vansker er formulert ulikt mellom barnehage- og foreldreskjema, og dette må tas i betraktning når man sammenlikner hvordan disse vanskene rapporteres. Hvorvidt temaet introduseres som vansker eller sykdom/helseplage kan ha betydning for hvor høy terskel den enkelte har for å krysse av for om barnet har en vanske eller ikke.

Tabell 7 viser en oversikt over hvor mange prosent av barna som rapporteres av pedagogisk leder i barnehagen å ha ulike vansker. Det er mulig å markere vansker innen mer enn ett funksjonsområde. Pedagogisk leder rapporterer at 84,7% (N=3320) av barna ikke har noen særskilte vansker, mens 15,3% (N= 600) av barna er markert med minst en særskilt vanske. De fleste av barna har bare en vanske, 9,6% (N=377). De resterende 223 barna er vurdert som å ha vansker innen to eller flere av de funksjonsområdene som er listet opp. De hyppigst rapporterte vanskene er uro/oppmerksomhetsvansker og språkvansker med henholdsvis 4,7% og 4,3%, dernest rapporteres emosjonelle vansker og atferdsvansker med henholdsvis 2,7% og 2,6%.

Tabell 7. Barnehagerapportert forekomst av særskilte vansker.

	Type vanske	N=3 920	%
1	Generell utviklingsforsinkelse	37	0,9
2	Kontaktvansker/ Autismespekterforstyrrelse	33	0,8
3	Lærevansker	18	0,4
4	Fysisk funksjonsvansker	48	1,2
5	Hørsel/synsvansker	65	1,6
6	Språkforsinkelse	173	4,3
7	Uro/oppmerksomhetsvansker	188	4,7
8	Atferdsvansker	106	2,6
9	Emosjonelle vansker	109	2,7
10	Annet	181	4,5
Totalt antall barn med én eller flere vansker ^{1,2}		600	15,3

¹ Ett barn kan ha flere vansker

² %-andel av total varierer noe på grunn av at ikke alle deltakerne har fylt ut alle svarene i spørreskjema

Tabell 8 viser hvordan mor rapporterer «sykdom og helseproblemer» hos barna. Mødrene rapporterer samlet sett færre sykdommer/helseproblemer hos

barna enn pedagogisk leder rapporterer særskilte vansker. Det er 3 128 (87,1 %) som ikke rapporteres å ha noen av de oppgitte utviklingsvanskene (soma- tiske vansker er ikke tatt med) og 462 barn (12,9 %) hvor mødrene rapporterer minst én vanske. Mødrene kan, som pedagogisk leder, krysse av for mer enn en vanske. I likhet med pedagogisk leders rapportering angir mødre kun én vanske i de fleste tilfellene, 9,6 % (N=344). De hyppigst rapporterte vanskene er *synsvansker* og *avvikende eller forsinket språkutvikling*, henholdsvis 4,7 % og 3,6 %. Når en ser *urolig/hyperaktiv* og *oppmerksomhetsvansker* under ett, utgjør dette 3,0 % (N=108) av barnegruppen sammenliknet med 4,7 % rapportert av pedagogisk leder i barnehagen.

Tabell 8. Foreldrerapportert forekomst av sykdom/ helseplage.

Type vanske		N=3 590	%
1	Lærevanske/Psykisk utviklingshemmet	25	0,7
2	Syndrom eller mistanke om syndrom	39	1,1
3	Cerebral parese	6	0,2
4	Autisme/Autistiske trekk/ Asperger	10	0,3
5	Forsinket motorikk	65	1,8
6	Nedsatt hørsel	79	2,2
7	Nedsatt syn	169	4,7
8	Avvikende eller forsinket språkutvikling	129	3,6
9	Urolig/Hyperaktiv	31	0,9
10	Oppmerksomhetsvansker	77	2,1
11	Atsferdproblemer	41	1,1
12	Emosjonelle problemer	28	0,8
Totalt antall barn med én eller fler vansker ^{1,2}		462	12,8

¹ Ett barn kan ha flere vansker

² %-andel av total varierer noe på grunn av at ikke alle deltakerne har fylt ut alle svarene i spørreskjema

Pedagogiske ledere og mødre rapporterer de samme funksjonsvanskene hos mange av barna, men det er også noen ulikheter. Dette kan ha flere forklar- inger. I foreldreskjema er det listet opp flere ulike typer sykdommer/ helseproblemer enn det er i barnehageskjema. For å sammenlikne konsistens i rapportering mellom barnehage og foreldre har vi avgrenset sammenlikningen til de særskilte vanskene og sykdommene/helseplagene som er innen samme

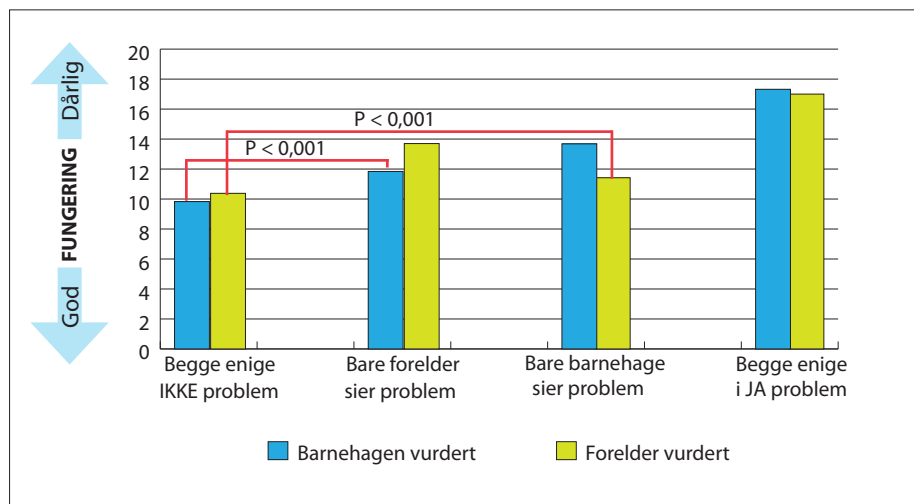
funksjonsområde på tvers av skjema. Selv om hørsels- og synsvansker er rapportert på begge skjema så har vi ekskludert dem fra denne sammenlikningen på grunn av ulik spørsmålsformulering i skjemaene. De områdene som er ulikt representert på tvers av skjema er *hørsels- og synsvansker*, *forsinket motorikk* (rapportert av mødre, uten tilsvarende kategori i barnehageskjema) i tillegg til kategorien *annet* fra barnehageskjema fordi tilsvarende kategori ikke finnes i foreldreskjema.

Det er rimelig å si at det er store likhetstrekk mellom pedagogisk leder og mor både med hensyn til omfang av og type rapporterte vansker. Som tidligere anmerket er spørsmålsformuleringene i barnehage- og foreldre- skjemaene noe ulik. Det er sannsynlig at mødre, som rapporterer om barnets «sykdom og helseproblemer» rapporterer vansker med en høyere alvorlighetsgrad enn det pedagogisk leder som rapporterer «særskilte vansker» gjør. Det totale antallet barn med spesifiserte sykdom/ helseproblemer rapportert av mødre er derfor som forventet lavere sammenliknet med det antall vansker rapportert fra barnehagen. Samtidig er mødre og peda- gogiske ledere i stor grad enige i om barna har vansker eller ikke. For barna som både barnehage og foreldre har rapportert om, er de enige om at 86,1 % av barna ikke har vansker og at 3,9 % faktisk har vansker. Dermed er det ulik rapportering om tilstedeværelse av vansker for 10 % av de barna som både mødre og pedagogiske ledere har vurdert. Her finner vi at 3 % av mødrene rapporterer om sykdom/helseproblemer uten tilsva- rende rapport fra pedagogisk leder om særskilte vansker og at 7,1 % av pedagogiske ledere rapporterer særskilte vansker uten tilsvarende rapport fra mødre.

Vi har videre undersøkt mer detaljert barnas fungering der hvor mødre og barnehage ikke er enige om at barna har sykdom/helseproblemer eller særskilte vansker. For eksempel; I de tilfellene der mødre rapporterer sykdom/ helseproblemer og pedagogisk leder ikke rapporterer at barna har særskilte vansker, skårer pedagogisk leder likevel disse barna som signifikant svakere språklig ($p<0.001$) enn de skårer barna hvor både pedagogiske ledere og mødre er enige i at barna ikke har vansker. Dette indikerer at mødre og pedagogiske ledere kan vurdere barna rimelig likt med hensyn til fungering på et gitt område selv om hver av dem har ulik terskel for når de vil karakterisere barnet som å ha en sykdom/ helseproblem eller en særskilt vanske.

Generelt er det god overensstemmelse i rapporteringene av fungering hos det enkelte barn selv der mor og pedagogisk leder ikke er enige i om barnet faktisk har vansker (Figur 8). Når mødre har markert sykdom/helseproblem hos barnet, fanges

Figur 8. Barnas språkfungering (rapportert med sjekklisten språk 20) avhengig av om barnehage og foreldre er enige i om barnet har språkvansker

dette opp i barnehagens skåring av symptomer selv om barnehagen ikke rapporterer at barnet har særskilte vansker. Når både mor og pedagogisk leder er enige i at barnet har problemer, reflekteres dette også i en svært samstemt vurdering av fungering. Dette er illustrert i Figur 8 med språkfunksjon som eksempel.

3.2 Ulik struktur for ulike barn?

Når et barn har utviklingsvansker er det trolig av betydning hvilke ressurser og kvaliteter barnets barnehage har. Vi har undersøkt om barn med vansker går i barnehager som er strukturelt annerledes enn de som ikke har vansker. Det kan for eksempel være at foreldre velger én type barnehage framfor en annen dersom barnet har spesielle vansker. Når vi sammenlikner hvor hyppig ulike strukturelle kvalitetsindikatorer forekommer i barnehager til barn med vansker sammenliknet med barn som ikke har vansker finner vi få forskjeller. Andelen barn som går i avdelingsbarnehage er tilnærmet lik for barn med vansker (N=477; 85,8 %) og barn uten vansker (85,4 %). Det indikerer at foreldre til barn med vansker ikke hyppigere velger tradisjonelle avdelingsbarnehager fremfor base eller sonebarnehage.

Andelen av barn uten foreldrerapportert sykdom/helseproblemer (somatisk sykdom ikke regnet med) som går i offentlig barnehage (53,9 %) er tilnærmet lik andelen barn med sykdom/helseproblemer (54,4 %). Det er ikke forskjell i gruppestørrelse (antall barn i avdelinger/baser) for barn med vansker (gjennomsnitt = 20,9 barn) og barn uten vansker (gjennomsnitt = 21,0 barn). Det er noe høyere antall ansatte i avdelingene til

barn med vansker enn i øvrige avdelinger (gjennomsnitt henholdsvis 4,7 og 4,4, $p = 0,007$) og det er en tendens til høyere andel ledere med førskolelærerutdanning i barnehager til barn med vansker (95,8 %) sammenliknet med funksjonsfriske barn (90,0 %), men denne forskjellen er ikke statistisk signifikant ($p = 0,06$). Personalstabiliteten tenderer til å være noe lavere i avdelinger/baser til barn med vansker sammenliknet med avdelinger uten barn med vansker. Det er rapportert at 10,5 % av barn med vansker er i avdelinger med «Mindre god/ Ikke god» personalstabilitet sammenliknet med 8,3 % av barna uten vansker ($p = 0,03$). Det er ingen forskjell mellom avdelingene til barn med eller uten vansker med hensyn til tilgang på utviklingsstøttende materiale.

3.3 Andre indikatorer på vansker hos barna

I tillegg til å svare på spørsmål om barnas helseproblemer/sykdom rapporterer mødre også hvorvidt barnet er henvist til spesialist eller ikke. En oversikt over hvor mange av barna som er henvist til spesialist er vist i Tabell 10. Mødre kan rapportere henvisning til tre ulike instanser. De fleste barn som er henvist til spesialist er henvist til pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) (7,1 %), men de kan også være henvist til habiliteringstjenesten (1,2 %) eller til barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP) (1,7 %). Av de som har vært henvist til én hjelpeinstans, er flesteparten av disse (80,6 %) henvist til PPT (førstelinjetjenesten). Barn som er henvist til en eller flere instanser rapporteres også å ha svakere fungering på flere av utviklingsmålene (svakere språklig fungering, høyere nivå av uro/

rastløshet eller sinne/utagering) sammenlignet med barn som ikke er henvist.

I tillegg til «sykdom og helseproblemer» og «henvist for vansker» rapporterer mødre om bekymringer knyttet til barnets utvikling. Hensikten er å belyse bekymringer av en viss alvorlighetsgrad og er for eksempel formulert som *er du bekymret fordi barnet er så krevende og vanskelig å ha med å gjøre* eller *er du bekymret fordi andre har sagt at det er noe med barnets utvikling* (Tabell 11). Mødrene blir også spurt om bekymring knyttet til om barnet nå har problemer med språk, følelser, konsentrasjon, oppførsel eller med å komme overens med andre barn. Samlet sett rapporterer mødrene slike bekymringer for eller vansker hos 17 % av barna.

Når en mor uttrykker bekymring for sitt barns utvikling, kan dette knyttes til hvor engstelig og usikker mor er som person, og ikke nødvendigvis reflektere barnets vansker. For å unngå å trekke slutninger som reflekterer mors personlighet heller enn barnets vansker, har vi sett på hvordan pedagogisk leder vurderer utviklingen til de barna som mødre uttrykker bekymring for. Vi sammenlignet derfor pedagogisk leders vurdering av ulike funksjoner hos barn der hvor mødre uttrykker bekymring med pedagogisk leders vurdering der hvor mødre ikke uttrykker bekymring for barnet. Vi finner at der mødre rapporterer bekymring for barnet, gjenspeiles dette i hvordan pedagogisk leder vurderer barnets språkkompetanse, atferd og psykiske fungering. Det er signifikante forskjeller i barnehagerapportert fungering mellom de barna som mødrene er alvorlig bekymret for og barna mødrene ikke hadde bekymring for (somatiske vansker er ikke tatt med her).

For å få en forståelse av omfanget av barn der barnehagepersonell og/eller foreldre markerer vansker, kan vi legge sammen informasjon fra foreldre (om sykdommer/helseproblemer/henvisning) med rapportering om barn med særskilte vansker fra barnehagen. Dette utgjør samlet sett 23,4 % av hele utvalget av 5-åringene der vi har rapport fra begge informanter. Dette tallet kan ikke tolkes som forekomst av vansker eller helseplager blant barn i norske barnehager, men markeringen fra foreldre/barnehage kan være en indikator på mulige vedvarende vansker hos barna. Tallet er derfor et uttrykk for omfanget av barn som har utfordringer i femårsalderen som muligens kan medføre mistrivsel og helseplager senere i utviklingen. Mødre rapporterer også bekymring (se Tabell 11) for 12 % av disse barna. I tillegg er det rundt 5 % av mødrene som rapporterer bekymring uten at dette er markert hverken som vansker/sykdom eller har ført til henvisninger. Oppfølgingsundersøkelser

kan vise om foreldrebekymringen alene er en indikator for økt risiko for utviklingsproblemer. Det vil være viktig å følge alle disse barnegruppene over tid for å se på læring og mestring når de har begynt på skolen. Vi håper den planlagte oppfølgingen av barna ved 8 år vil gi svar på noen av disse spørsmålene.

Tabell 10. Henvisninger

Henvisninger	N=3 579	%
Henvist til PPT	246	7,1
Henvist til habiliteringstjenesten	42	1,2
Henvist BUP	60	1,7
Kontakt med én instans-(80.6% av disse er med PPT)	247	6,9
Utredet for en språkforsinkelse	299	8,3
... og med diagnose språk/talevanske	258	7,2

Tabell 11. Foreldrerapporterte bekymringer eller vansker¹

	Jeg er bekymret ..	N=3 579	%
1	... for hvordan barnet klarer å snakke og lage lyder	203	5,7
2 fordi barnet er krevende og vanskelig å ha med å gjøre	218	6,1
3 fordi barnet er lite interessert i andre barn	42	1,2
4 fordi barnet har høyt aktivitetsnivå	90	2,5
5 fordi andre har uttrykt bekymring for barnets atferd og utvikling	193	5,4
6	Synes du barnet nå for tiden har vansker på ett eller flere områder: språk, følelser, konsentrasjon, oppførsel eller med å komme overens med andre	437	12,3
	Total antall barn med én eller fler bekymringer/vansker nevnt over	610	17,0

¹ %-andel variere litt grunnet missing (N total 3 579)

Kapittel 4

Diskusjon

I denne rapporten har vi undersøkt tre forsknings-spørsmål: 1) hvordan strukturelle forhold i barnehagen (Gruppestørrelse, barnehagepersonalets utdanning, personalstabilitet m.m.) henger sammen med de prosessuelle forholdene i barnehagen, det vil si barnehagens pedagogiske opplegg og relasjon mellom voksne og barn; 2) hvordan struktur og prosess i barnehagen henger sammen med barnas fungering ved fem års alder, både rapportert av barnehagen selv og av foreldrene; 3) hvorvidt det er sammenheng mellom barnas alder for start i barnepass utenfor hjemmet og deres språklige og psykiske fungering når de er 5 år. Vi har også sett på hvor godt samsvar det er mellom foreldres og pedagogisk leders rapportering av barnas vansker, og vi har undersøkt om barnehagens struktur samvarierer med ulike typer vansker hos barna.

Overordnet viser resultatene i denne rapporten svake sammenhenger mellom strukturelle forhold, prosessuelle forhold, og alder for start i barnepass og barns fungering ved 5 år. Også når det gjelder sammenheng mellom strukturelle forhold og prosessuelle forhold finner vi kun forholdsvis svake sammenhenger.

4.1 Sammenheng mellom strukturelle og prosessuelle kvalitetsindikatorer

Tilgang på utviklingsstøttende materiell er den strukturelle kvalitetsindikatoren som har sterkest sammenheng med alle de prosessuelle kvalitetsindikatorerne. En forklaring på dette kan være at de barnehagene som har mest fokus på pedagogiske tiltak også kjøper mest utstyr. En annen forklaring kan være at tilgang til utviklingsstøttende materiell fører til at barnehagen enklere kan tilrettelegge for pedagogiske aktiviteter og at denne typen utstyr øker motivasjonen til å gjøre pedagogiske aktiviteter. Det kan være at gruppestørrelse og de andre strukturelle kvalitetsindikatorer ville hatt større betydning hvis variasjonen i norske barnehager hadde vært større. Selv om det er variasjon i strukturell kvalitet i norske barnehager kan det tenkes at alle eller nesten alle barnehagene holder et nivå som er tilstrekkelig høyt til at variasjonen er av liten betydning for prosessuelle kvalitetsindikatorer. Denne tolkningen er støttet av en rapport fra

NOVA, som viste at den strukturelle ulikheten mellom barnehager er lav, og at den har blitt lavere enn i 2008 (Guldbrandsen & Eliassen, 2013). Dette betyr at norske barn får et relativt likeverdig tilbud i barnehagene.

4.2 Kvalitetsindikatorer i barnehagen og barns språklige og psykiske fungering ved 5-års alder

I denne studien har svært få kvalitetsindikatorer vist seg å ha stor betydning for barns språklige og psykiske fungering. Flere av de strukturelle kvalitetsindikatorerne var signifikant relatert til barns fungering, men effektstørrelsene var generelt svært små. Vi fant for eksempel at tilgang på utviklingsstøttende materiell er assosiert med bedre tilpasning (skolemodenhet) hos barnet. Forskning fra en av de store amerikanske studiene (NICHD SECCYD, McCartney et al, 2010) viste at strukturelle kvalitetsindikatorer som for eksempel gruppestørrelse var assosiert med eksternaliserende vansker hos barna. Eksternaliserende atferd var vanligere i større grupper. Forskning på norske forhold gir ikke klart støtte til disse funnene. Selv om vi i denne rapporten finner en signifikant sammenheng mellom gruppestørrelse og fungering hos barna, er sammenhengen svært svak og forklart varians er på under 1,5 % for alle målene. Andre studier på norske forhold (Solheim, Wichstøm, Belsky & Berg-Nielsen, 2013) finner ingen sammenheng mellom gruppestørrelse og eksternaliserende vansker hos førskolebarn.

Blant de prosessuelle kvalitetsindikatorerne var relasjonen mellom voksen og barn den kvalitetsindikatoren med sterkest assosiasjon til alle utenom ett av målene på barns språklige og psykologiske fungering. Relasjonen mellom barn og voksen i barnehagen er et mye diskutert tema både i forskning og praksis. Betydningen av en god relasjon til et voksent menneske har vært fremhevet som svært positiv for barn med risiko for dårlig fungering (Gambone, Klem & Connell, 2002). Det er likevel fortsatt et stykke igjen før vi fullt ut forstår hvordan en god relasjon mellom voksen og barn i barnehagen kan påvirke barnas fungering i en positiv retning (Sabol & Pianta, 2012). Vi kan ikke ut fra våre funn si noe om retningen på

assosiasjonen, det vil si hva som er årsak til hva. Selv om det i litteraturen ofte diskuteres hvorvidt en god relasjon kan påvirke barnas fungering, kan denne sammenhengen like gjerne være motsatt, det vil si at et barn med god psykisk fungering også er lettere å få en god relasjon med. Det vil også være lettere å få en god relasjon til et barn som snakker godt.

Ettersom vi ser at både foreldres og barnehagens rapportering av barnas fungering er assosiert med kvalitetsindikatorene, kan disse sammenhengene ikke uten videre forklares av at både de uavhengige og de avhengige variablene er rapportert av barnehagen. Selv om det er sannsynlig at barnehageansatte som opplever at deres samhandling med barna er god i større grad vil vurdere at barna har hatt godt utbytte av det pedagogiske opplegget i barnehagen, kan resultatene også forstås annerledes. Det er logisk at voksne opplever at de lettere får en god relasjon med barn som snakker godt og som har mindre problematisk atferd. Vi ser at variansen i barnehagens vurdering av barnas fungering i større grad enn foreldrenes vurdering forklares av variansen i prosessuelle faktorer. Dette styrker forklaringen om at når samme person rapporterer både kvalitet og fungering kan dette føre til sterkere sammenhenger. Det kan for eksempel tenkes at i de tilfellene der barnehagen legger ned innsats i det pedagogiske opplegget og så vurderer barnas utbytte av opplegget, blir vurderingene farget av et ønske om at opplegget skal ha en viss effekt («responsbias»). Det er sannsynlig at de sterke sammenhengene vi finner i denne rapporten er påvirket av responsbias.

Et av de store spørsmålene som stilles i forbindelse med barnehageutbyggingen er hvorvidt det å være separert fra mor og far store deler av dagen bidrar til at barna blir mindre trygge i relasjon til foreldre og andre. En trygg tilknytning til primær omsorgsperson (i de fleste tilfeller mor) har vært sett på som en sentral faktor i barns utvikling (Ainsworth, Blehar, Waters & Wall, 1978). En del av diskusjonen rundt barnehageutbyggingen har derfor handlet om viktigheten av at barn som er borte fra mor store deler av dagen har en trygg relasjon til voksne i barnehagen (Burchinal & Cryer, 2004; Drugli, 2012). I denne forbindelse er det interessant at resultater i denne rapporten også viser at en god relasjon til voksne i barnehagen er assosiert med barns atferd og språklige fungering.

4.3. Barnepass ved 18 måneders alder og språklig og psykisk fungering ved 5-års alder

Vi fant ingen signifikante forskjeller i funksjon ved 5-års alder mellom barn som har begynt i barnepass før sammenlignet med etter 12-måneders alder, verken når det gjaldt internaliserende atferd, ekster-naliserende atferd, tilpasning, oppmerksomhet, språk eller ferdighetsnivå innen skriving, lesing og tall. Resultatene viste også at sammenhengene var de samme enten mor hadde utdanning fra høyskole/ universitet eller ikke. Vi fant heller ingen signifikante forskjeller på de aller fleste målene på psykisk/språklig fungering ved 5 år mellom barn som hadde begynt i barnepass før i motsetning til etter 18-måneders alder. Heller ikke når det gjaldt forskjeller mellom barn som hadde gått i barnehage fram til 18-måneders alder og barn som hadde vært hos dagmamma/i familie-barnehage fram til denne alderen var det noen rapporterte forskjeller. Dette gjaldt både internaliserende og eksternaliserende atferd, språk, oppmerksomhet, tilpasning, og ferdighetsnivå innen skriving, lesing og tall ved 5-års alder.

Vi fant imidlertid at gutter som hadde startet i barnepass etter 18-måneders alder, hadde mer internaliserende atferd og noe dårligere språkfungering ved 5-års alder enn gutter som hadde startet i barnepass før de var 18 måneder gamle. Videre fant vi at jenter som hadde begynt i barnepass før de var 18 måneder gamle, ble vurdert å være mer skolemodne og å ha noe bedre fungering innen lesing, skriving og tall ved 5-års alder enn jenter som hadde begynt i barnepass etter 18 måneders alder. En annen norsk studie viser også at å starte tidlig i barnehagen er gunstig for gutters språkutvikling i førskolealder (Zachrisson, 2014).

Samlet viser resultatene at verken sen eller tidlig oppstart i barnehagen klart og entydig fremmer barnets utvikling. Riktignok tyder enkelte funn på at tidlig oppstart kan gi marginale fordeler for enkelte grupper. Disse resultatene samsvarer med tidligere studier både internasjonalt og i Norge, som viser at alder for oppstart ikke er assosiert med dårlig språklig fungering (Lekhal et al, 2011; Zachrisson et al, 2009), og heller ikke gir et entydig bilde av negative konsekvenser for psykisk fungering (Zachrisson et al, 2009; NICHD, 2006).

Det er ofte ikke helt tilfeldig hvilke barn som er i hvilke passordninger eller hvilke barn som begynner sent eller tidlig i barnepassordninger. Det er ikke usannsynlig at foreldre til barn med vansker venter

lenger med å sende barnet i barnehage, eller at barnet har kortere dager i barnehagen. Det er derfor fare for å finne sammenheng mellom for eksempel alder for start i barnepass og barnets funksjonsnivå som egentlig skyldes at forhold ved barnet selv eller familien til barnet påvirker både alder for oppstart i barnepass og funksjonsnivå hos barnet. I analysene hvor vi så på sammenhengen mellom tidlig barnepass og fungering hos barna kontrollerte vi derfor for flere forhold som vi vet kan ha betydning for de fenomenene vi studerer her (Duncan, 2003), som for eksempel mors og fars utdanning, inntekt og alder, mors symptomer på angst og depresjon, hvorvidt foreldrene har annet morsmål enn norsk, om barnet er tvilling (evt. trilling) eller ikke, om barnet har eldre søsken eller ikke og om mor bor alene eller sammen med partner. Vi har også kontrollert for at noen barn har større medfødt biomedisinsk risiko for å utvikle problemer enn andre barn. Videre har vi ekskludert noen barn fra analysene for å unngå at visse forhold ved barnet skulle påvirke resultatene.

Vi fant ikke holdepunkter for at antall timer i barnehage ved 18 måneders alder påvirker barns senere psykiske/språklige fungering. Det ser altså ikke ut som at lange dager i barnepass er skadelig for barns utvikling, og vi fant heller ikke støtte for at mange timer i barnepass fremmer psykisk eller språklig utvikling. En mulig forklaring på manglende funn kan være at vi ikke hadde nok statistisk styrke til å oppdage slike sammenhenger. Jo flere personer vi har i utvalget, jo lettere er det å oppnå signifikante resultater. Det lave antallet barn som hadde vært mer enn 40 timer i barnepass ved 18 måneders alder (97 gutter og 64 jenter), kan ha vært en av årsakene til at vi ikke finner sammenheng i vårt utvalg. For eksempel måtte en forskjell mellom jenter som var mer enn 40 timer i uka i barnepass og jenter som var mellom 25 og 40 timer i barnepass, ha vært om lag 0,4 standardavvik (Cohens d på 0,4) for at vi med 90 % sannsynlighet skulle kunne oppdage den i vårt utvalg.

4.4 Rapportering av vansker

I tredje kapittel i denne rapporten undersøkte vi barn som er rapportert av barnehagen eller foreldre som å ha «særskilte vansker» eller utviklingsvansker med en alvorlighetsgrad som tilsvarer sykdom/helseplage. Vi finner at foreldrene rapporterer lavere andel vansker hos barna enn pedagogisk leder i barnehagen gjør. Dette kan forklares med at foreldrene krysser av for sykdom og helseproblemer som indikerer en høyere alvorlighetsgrad av barnas utviklingsvansker enn når de rapporteres som «særskilte vansker». Når vi

sammenlikner rapportering av vansker hos foreldre og barnehage ser vi at det er god konsistens i rapporteringen av språklig fungering. Vi ser også at selv når foreldre og barnehage rapporterer ulikt om barnets «sykdom og helseproblem» eller «særskilte vanske» rapporteres språkfungeringen som dårligere enn der hvor ingen rapporterer vansker, av begge informanter. Vi ser et tilsvarende mønster i rapportering av ekster-nalisierende vansker. Det er generelt høyt samsvar, men også der hvor det rapporteres ulikt skåres barna som å ha mer vansker hos den av informantene som ikke har krysset av for «særskilte vansker» eller «sykdom og helseproblem».

Det er liten forskjell mellom de strukturelle kvalitets-indikatorerne i barnehagen til barn med særskilte vansker sammenliknet med andre barn. Dette samsvarer med øvrige resultater presentert i rapporten.

Videre undersøkte vi hvor mange barn som blir henvist til spesialist, og om foreldre rapporterer alvorlig bekymring. Både når barna har vært henvist og når foreldrene rapporterer bekymring rapporteres det også om et høyere nivå av problemer hos barna. Også her ser vi at selv om det er foreldre som rapporterer bekymring, rapporterer også barnehagen signifikant høyere grad av vansker enn hos de barna foreldrene ikke uttrykker bekymring for. Samlet sett rapporteres det på ulike måter vansker og bekymring for 28,7 % av barna i hele utvalget.

4.5 Begrensninger i studien

Vi har valgt å fremheve fem begrensninger ved denne studien som vi mener er viktige å ta i betraktning når man skal tolke resultatene i denne rapporten. Den første begrensningen handler om at frafallet er relativt høyt i denne studien. Konsekvenser av dette beskrives og diskuteres grundig i Vedlegg 1. Hovedkonklusjonen der er at sammenhengene som presenteres i denne rapporten er generaliserbare til befolkningen. I dette kapitlet vil vi se nærmere på fire andre begrensninger. Disse er knyttet til 1) reliabilitet, 2) informasjon fra bare ett måletidspunkt, 3) at data på ulike variable til dels er rapportert av samme personer, og 4) usikkerhet rundt årsaksretning.

Reliabilitet/målesikkerhet

Tabell 1 og 2 viser Cronbachs alfa for måleinstrumentene i denne rapporten. Høye Cronbachs alfa-verdier indikerer høy reliabilitet, altså at fenomenet er målt på en pålitelig måte. Verdien 1 indikerer perfekt reliabilitet, og jo nærmere 1 man kommer, jo bedre er

reliabiliteten. Som tabellene viser, er Cronbachs alfa ganske lav for enkelte av våre mål på psykisk/språklig fungering hos 5-åringene. For eksempel er Cronbachs alfa for målet på internaliserende atferd 0,58 og 0,61 (rapportert av hhv. barnehage og foreldre) - noe som de fleste vil oppfatte som ganske lavt.

Cronbachs alfa påvirkes blant annet av styrken på korrelasjonen mellom de ulike spørsmålene et måleinstrument består av. Jo høyere korrelasjoner, jo høyere Cronbachs alfa. Det betyr at dersom alle spørsmål handler om nesten akkurat det samme, vil man gjerne få høye Cronbachs alfa-verdier. Dersom man derimot ønsker å fange opp flere aspekter ved et noe heterogent fenomen, vil de ulike spørsmålene ofte korrelere lavere med hverandre og Cronbachs alfa vil dermed bli lavere og gi et underestimat av reliabiliteten. For eksempel inneholder fenomenet internaliserende atferd aspekter av både emosjonalitet og engstelse. Dette kan bidra til at målet Cronbachs alfa gir en kunstig lav reliabilitetsverdi for dette fenomenet.

Det har derfor blitt anbefalt å ikke legge for mye vekt på Cronbachs alfa-verdier dersom man studerer relativt brede fenomener som inneholder flere aspekter (Clark & Watson, 1995). Det anbefales heller at korrelasjonene mellom spørsmålene i heterogene måleinstrumentet i gjennomsnitt ikke skal være høyere enn mellom 0,15 og 0,20 (Clark & Watson, 1995). Våre mål for internaliserende atferd rapportert av barnehagen og av foreldrene har gjennomsnittlig korrelasjon mellom spørsmålene på hhv. 0,23 og 0,24 - noe som er svært likt anbefalt styrke for slike korrelasjoner.

Forholdsvis lave Cronbachs alfa-verdier for noen av våre mål betyr altså ikke nødvendigvis at de er upålitelige eller inneholder mye feil. Det kan skyldes at de fanger opp flere ulike aspekter ved et fenomen. Dette skal allikevel ikke kunne føre til utvaskede, men muligens moderat svekkede observerte effekter. En beta-verdi for et utfallsmål vil normalt underestimeres med kvadratroten av reliabiliteten for utfallsmålet. Hvis altså utfallsmålet har en reliabilitet på 0,60, vil beta-estimatet synke med forholdstallet $= 0,77$. Svak reliabilitet for flere variabler i samme analyse vil kunne svekke estimatene betydelig, men ikke eliminere dem.

Mål på psykisk/språklig fungering er hentet fra kun ett måletidspunkt

Strukturelle og prosessuelle egenskaper ved barnehage og psykisk/språklig fungering hos barna er målt på samme tidspunkt. Vi vet derfor ikke hva som kommer først av disse fenomenene. Struktur kan påvirke prosess i barnehagen, men det kan også være omvendt. Videre kan barnehagen påvirke barnets

fungering, men barnet kan også påvirke hvordan barnehagen fungerer. Det er derfor behov for flere studier for å kunne studere sammenhengen mellom barnehagekvalitet og *endring* i språklig/psykisk fungering hos barna fra ett tidspunkt til et annet.

Vi undersøkte sammenheng mellom barnepass ved 18 måneders alder og psykisk/språklig fungering ved 5 års alder. Selv om det ikke er noe tvil om hvilke mål som kommer først her, kan det hende at sammenheng mellom barnepass tidlig i livet og senere språklig/psykisk fungering skyldes at barnepass tidlig i livet bestemmes av barnets psykiske/språklige fungering på dette tidspunktet. Dersom det er en viss stabilitet i slik fungering over tid, vil det kunne gi opphav til sammenheng mellom barnepass ved 18 måneders alder og psykisk/språklig fungering ved 5 års alder. Det er altså behov for nye studier for å undersøke hvordan barnepass tidlig i livet henger sammen med *endring* av barns psykiske/språklige fungering over tid.

Samme person har rapportert om flere fenomener

Pedagogisk leder har rapport om ulike strukturelle og prosessuelle egenskaper ved barnehagen og også om barnets psykiske/språklige fungering. Vi kan derfor ikke utelukke at pedagogisk leders rapporteringsstil (for eksempel en tendens til å vurdere det meste svært positivt eller negativt) påvirker sammenhengene mellom variabler i denne studien. Et eksempel på en sammenheng som kan påvirkes av dette fenomenet (korrelerte målefeil) er relasjon mellom voksen og barn og eksternaliserende atferd. Korrelerte målefeil vil imidlertid ikke være et problem der hvor det ikke er sannsynlig at pedagogisk leders rapporteringsstil påvirker rapporteringen. Dette vil for eksempel gjelde for sammenhengen mellom gruppestørrelse (som man kan anta at blir rapportert likt uavhengig av hvem som rapporterer) og fungering hos barnet. Våre resultater viser sterkest sammenheng der hvor korrelerte målefeil er en sannsynlig feilkilde, det vil si der hvor pedagogisk leder vurderer både sin relasjon til barnet og barnets språklige og psykiske fungering. Det er sannsynlig at noe av styrken i disse sammenhengene skyldes korrelerte målefeil. Der hvor dette er tilfelle er det imidlertid en styrke ved studien at vi også har informasjon fra foreldre der hvor det er mulig.

Det er også en styrke ved studien at type og antall timer i barnepass ved 18 måneders alder, samt alder for oppstart i barnepass, er rapportert av foreldre mens vi har brukt informasjon om barnets psykiske/språklige fungering fra barnehagene.

Årsaksretning

Som vi har påpekt tidligere kan vi ikke si noe om årsaksretning ved å utføre den type analyser vi har gjort her. Vi kan allikevel si at der hvor det ikke er en sammenheng mellom variablene er det heller ikke grunn til å tro at den ene variabelen er årsak til den andre – uavhengig av retning. Der hvor vi finner en sammenheng kan vi ikke fastslå årsaksretningen, men i noen av resultatene er det retninger som er mer sannsynlig enn alternativet. For eksempel er det usannsynlig, hvis ikke umulig, at barnets atferd eller språk er årsak til en rekke både strukturelle og pedagogiske forhold i barnehagen. Barna har i svært liten grad mulighet til å påvirke tilgang på materiell, gruppestørelse, dagsplan og pedagogisk praksis. Det er derfor sannsynlig at sammenhengene vi finner med disse variablene faktisk illustrerer barnehagens betydning for språklig og psykisk fungering hos barnet.

4.6. Oppsummering og konklusjon

I denne rapporten har vi presentert resultater fra Den norske mor og barn-undersøkelsen. Vi ønsket å se nærmere på sammenhengen mellom kvalitet i barnehagen og fungering hos barnet. Internasjonal litteratur har vist at barnehager av høy kvalitet kan ha

en positiv effekt på barnets språkferdigheter. Andre har vist at det kan være en sammenheng mellom barnehager av lav kvalitet og atferdsvansker hos barna. I vår undersøkelse av hvilke kvalitetsindikatorer som henger sammen med fungering hos barnet kan vi trekke to hovedkonklusjoner: For det første ser vi at det er svært svake sammenhenger mellom de fleste indikatorer på kvalitet og fungering hos barnet. Unntaket er først og fremst relasjonen mellom voksen og barn i barnehagen. For det andre ser vi at den longitudinelle effekten av når barnet starter i barnepassordning utenfor hjemmet er relativt liten både for språklig og psykisk fungering.

Det ser med andre ord ikke ut til at den hurtige utbyggingen av barnehager i Norge har hatt en så stor konsekvens for kvaliteten i barnehagene at det påvirker barns fungering i negativ retning.

Selv om resultatene ikke viser at mye tid i og tidlig start i barnehagen bidrar til færre internaliserende og eksternaliserende vansker, er det heller ikke noe som tyder på at den bidrar til flere.

Referanser

- Achenbach, T.M. (1992) *Manual for the Child Behavior Checklist/2-3 and 1992 profile*. University of Vermont Department of Psychiatry.
- Ainsworth, M. D. S., Blehar, M. C., Waters, E., & Wall, S. (1978). *Patterns of attachment: A psychological study of the strange situation*. Lawrence Erlbaum.
- Belsky, J. (2001). Emanuel Miller lecture developmental risks (still) associated with early child care. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 42(7), 845-859.
- Bjørnstad, E. & Samuelsson, I. P. (2012). Hva betyr livet i barnehagen for barn under 3 år? En forskningsoversikt. HiOA Rapport 2012, nr 9
- Bradley, R. H., & Vandell, D. L. (2007). Child care and the well-being of children. *Archives of pediatrics & adolescent medicine*, 161(7), 669.
- Burchinal, M. R., & Cryer, D. (2004). Diversity, child care quality, and developmental outcomes. *Early childhood research quarterly*, 18(4), 401-426.
- Clark, L. A., & Watson, D. (1995). Constructing validity: Basic issues in objective scale development. *Psychological Assessment*, 7(3), 309-319.
- Conners C. K., Sitarenios, G, Parker, J. D. A. & Epstein J. N. (1998). The revised Conners' Parent Rating Scale (CPRS-R): Factor structure, reliability. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 26, 4, 257.
- Dalli, C., White, E. J., Rockel, J., Duhn, I., Buchanan, E., Ganly, S., & Wang, B. (2011). *Quality early childhood education for under-two-year-olds: What should it look like? A literature review*. Ministry of Education New Zealand.
- Drugli, M.B., & Undheim, A.M. (2012). Relationships between young children in full-time day care and their caregivers: a qualitative study of parental and caregiver perspectives. *Early Child Development and Care*, 182(9), 1155-1165.
- Duncan, G. J. (2003). Modeling the impacts of child care quality on children's preschool cognitive development. *Child development*, 74(5), 1454-1475.
- Gambone, M. A., Klem, A. M., Connell, & J. P. (2002). *Finding Out What Matter For Youth*. Testing key links in a Community Action Framework for Youth Development. Philadelphia: Youth
- Guldbrandsen & Eliassen (2013). Kvalitet i barnehager. Rapport fra undersøkelse av strukturell kvalitet høsten 2012. NOVA Rapport 1/2013
- Gustavson, K., von Soest, T., Karevold, E., & Roysamb, E. (2012). Attrition and generalizability in longitudinal studies: findings from a 15-year population-based study and a Monte Carlo simulation study. *BMC Public Health*, 12.
- Havnes, T., & Mogstad, M. (2011). No child left behind: Subsidized child care and children's long-run outcomes. *American Economic Journal: Economic Policy*, 3(2), 97-129.
- Hesbacher, PT, Rickels R, Morris RJ, Newman H, Rosenfeld MD. Psychiatric illness in family practice. *Journal of Clinical Psychiatry* 1980: 41: 6-10
- Jacob, J.I., (2009). The socio-emotional effects of non-maternal childcare on children in the USA: A critical review of recent studies. *Early Child Development and Care*, 179(5), 12.
- Jaffee, S. R., Van Hulle, C., & Rodgers, J. L. (2011). Effects of nonmaternal care in the first 3 years on children's academic skills and behavioral functioning in childhood and early adolescence: A sibling comparison study. *Child development*, 82(4), 1076-1091.
- Janus, M. & Offord, D. (2007): Development and Psychometric Properties of the Early Development Instrument (EDI): A measure of children's school readiness. *Canadian Journal of Behavioural Science*, 39 (1) pp1-22.
- Layzer, J. I., & Goodson, B. D. (2006). The "Quality" of Early Care and Education Settings Definitional and Measurement Issues. *Evaluation Review*, 30(5), 556-576.
- Lekhal, R., Zachrisson, H. D., Wang, M. V., Schjølberg, S., & von Soest, T. (2011). Does universally accessible child care protect children from late talking? Results from a Norwegian population-based prospective study. *Early Child Development and Care*, 181(8), 1007-1019.
- Lekhal, R. (2012) Do type of childcare and age of entry predict behavior problems during early childhood? Results from a large Norwegian longitudinal study. *International Journal of Behavioral Development* 36(3), 197-204
- Lekhal, R., Vartun, M., Gustavson, K., Helland, S.S., Wang, M.V., Schjølberg, S. (2013). Den norske mor og

- barn-undersøkelsen, Variasjon i barnehagekvalitet. Beskrivelse fra første datainnsamling fra barnehagene, Rapport: Nasjonalt Folkehelseinstitutt.
- Love, J. M., Harrison, L., Sagi-Schwartz, A., Van IJzen-doorn, M. H., Ross, C., Ungerer, J. A., ... & Chazan-Cohen, R. (2003). Child care quality matters: How conclusions may vary with context. *Child Development*, 74 (4), 1021-1033.
- McCartney, K., Burchinal, M., Clarke-Stewart, A., Bub, K. L., Owen, M. T., & Belsky, J. (2010). Testing a series of causal propositions relating time in child care to children's externalizing behavior. *Developmental Psychology*, 46(1), 1.
- NICHD Early Child Care Network (2002). Structure>process>outcome: Direct and indirect effects of caregiving quality on young children's development. *Psychological Science*, (13), 199-206.
- NICHD Early Child Care Research Network/NICHD Early Child Care Research Network, University of Texas, Dallas, PO Box 830688, Richardson, TX 75083-0688, U. S. A. (2003). Early child care and mother-child interaction from 36 months through first grade. *Infant Behavior and Development*, 26(3), 345-370.
- NICHD Early Child Care Network (2006). Child care and child development. Results from the NICHD Study of Child Care and Youth Development. *American Psychologist*, (61), 99-116.
- Nilsen RM, Vollset SE, Gjessing HK, Skjaerven R, Melve KK, Schreuder P, Alsaker ER, Haug K, Daltveit AK, Magnus P: Self-selection and bias in a large prospective pregnancy cohort in Norway. *Paediatr Perinat Epidemiol* 2009, 23(6):597-608.
- OECD. OECD (2010) Revised literature overview for the 7th Meeting of the network on early childhood education and care. www.oecd.org/edu/school/name,211606,en.htm. (Lastet ned 09.11.12)
- Ottem, E. (2009). 20 spørsmål om språkferdigheter – en analyse av sammenhengen mellom observasjonsdata og testdata, *Skolepsykologi*, 1, 11-27.
- Pianta, R. C. (1992). Student-teacher relationship scale – short form. University of Virginia.
- Prior, M., Sanson, A., Smart, D., & Oberklaid, F. (2000). Pathways from infancy to adolescence: Australian Temperament Project 1983–2000. Melbourne: Australian Institute of Family studies.
- Sabol, T. J., & Pianta, R. C. (2012). Recent trends in research on teacher-child relationships. *Attachment & human development*, 14(3), 213-231.
- Schjølberg, S., Eadie, P., Zachrisson, H. D., Øyen, A. S., & Prior, M. (2011). Predicting language development at age 18 months: data from the Norwegian mother and child cohort study. *Journal of Developmental & Behavioral Pediatrics*, 32(5), 375-383.
- Solheim, E., Wichstrøm, L., Belsky, J., & Berg-Nielsen, T. S. (2013). Do time in child care and peer group exposure predict poor socioemotional adjustment in Norway?. *Child development*.
- SSB (2012). <http://www.ssb.no/barnehager/>. (Lastet ned 23.11.2013)
- Squires, J., Potter, L.W. & Bricker, D. (1999). *The ASQ User's Guide – second Edition*. Baltimore: Paul H. Brookers Publishing Co.
- Statens Folkhälsoinstitut (2009), *Child care center or home care for children 12-40 months of age – what is best for the child?* Rapport 09/2009. Östersund.
- Tabachnick, B.G. & Fidell, L.S. (2001). *Using multivariate statistics* (4th ed.). New York: HarperCollins.
- Tambs, K., & Moum, T. (1993). How well can a few questionnaire items indicate anxiety and depression? *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 87(5), 364-367.
- Zachrisson, H.D., Dearing, E., Zambrana, I.M., & Nærde, A. (2014). *Språkkompetanse hos 4-åringer som har gått i barnehage. Foreløpige resultater fra forskningsprosjektet Barns sosiale utvikling*. Rapport til Utdanningsdirektoratet. Oslo
- Zachrisson, H.D., Dearing, E., Lekhal, R., Toppelberg, C.O. (2013). Little Evidence That Time in Child Care Causes Externalizing Problems During Early Childhood in Norway. *Child Development*, 84 (4), 1152-70.
- Zachrisson, H.D., Lekhal, R., & Schjølberg, S. (2009). Barnehage og psykisk helse hos sped- og småbarn. I Moe, V., Slinning, K., & Bergum Hansen, M. (Eds), *Håndbok i sped- og småbarns psykiske helse*. Oslo: Gyldendal.

Representativitet

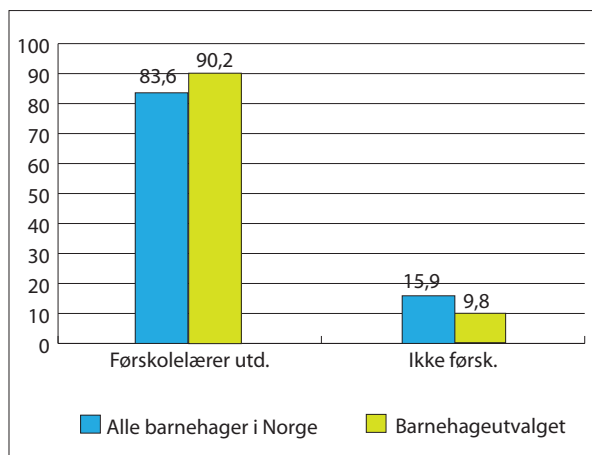
Forskere ønsker at utvalget i en undersøkelse gjen-speiler befolkningen best mulig. Jo mer lik utvalget er befolkningen, desto mer kan vi stole på at funnene er generaliserbare. Det er imidlertid svært vanlig at personer med høy utdanning, personer med forholdsvis god helse og personer med sunne levevaner er overrepresentert i spørreskjema-undersøkelser (Gustavson et al, 2012). Dette gjør at man ikke uten videre kan bruke slike undersøkelser til å anslå hvordan for eksempel utdanningsnivået eller levevanene er i en befolkning.

For å evaluere representativiteten til utvalget i denne rapporten, har vi sammenliknet familiene og barnehagene som har deltatt med befolkningsstatistikk fra Statistisk sentralbyrå (SSB) og fra Norsk fødselsregister (Nilsen, Vollset, Gjessing, Skjaerven, Melve et al, 2009).

Barnehagene:

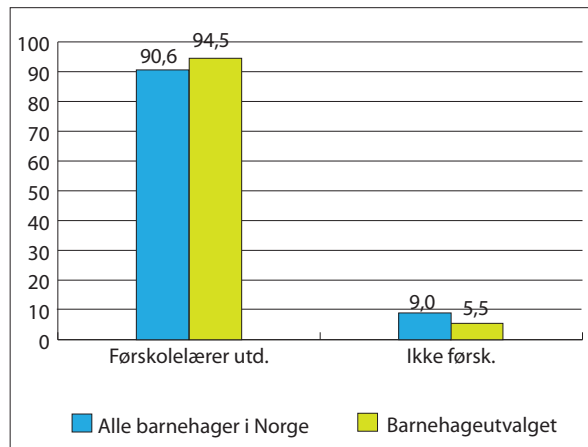
Vi ønsket å sammenlikne de barnehagene som vi har informasjon fra i studien vår, med barnehager generelt i Norge (tall fra SSB). Vi ser at andelen styrere og pedagogiske ledere med førskolelærerutdanning er signifikant høyere ($p < 0.01$) i utvalget vårt enn blant alle barnehager i landet. Grafene under viser imidlertid at tendensen er den samme i vårt utvalg som i barnehager generelt i Norge – det absolutte flertallet av styrere og pedagogiske ledere har førskolelærerutdanning. I tillegg ser vi at styrere og pedagogiske ledere uten slik utdanning også er representert i vårt utvalg. Om lag 10% av de pedagogiske lederne i vårt utvalg hadde ikke slik utdanning. Det er viktig at disse er representert i undersøkelsen fordi det ellers ville ha vært umulig å undersøke sammenheng mellom pedagogisk leders utdanning og andre variabler.

Figur 9. Har pedagogisk leder førskolelærerutdanning?

Figur 9 viser at andelen pedagogiske ledere med førskolelærerutdanning er signifikant høyere ($p < 0,01$) i vårt utvalg av barnehager (barnehageutvalget) enn blant alle barnehager i Norge (sistnevnte tall fra SSB).

Figur 10. Har styrer i barnehagen førskolelærerutdanning?

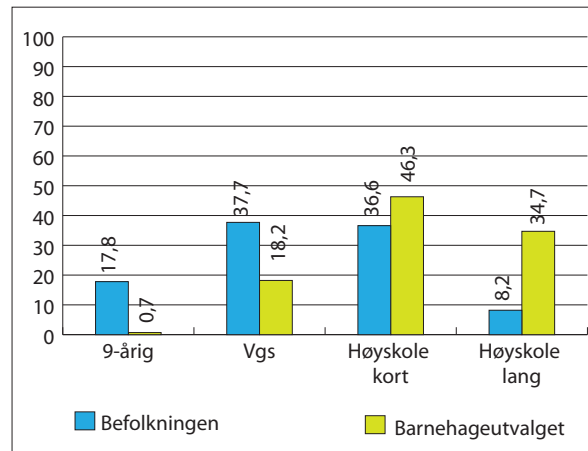

Figur 10 viser at andelen styrere med førskolelærerutdanning er signifikant høyere ($p < 0,01$) i barnehageutvalget enn blant alle barnehager i Norge (sistnevnte tall fra SSB).

Barna og familiene deres:

Vi har også sammenliknet familiene til barna som deltar i barnehageundersøkelsen med familier i landet generelt. Befolkningsdata er hentet fra SSB for mødrenes utdanning (blant kvinner i tilsvarende alder som mødrene i utvalget vårt) og fra Norsk fødselsregister (Nilsen et al, 2009) for de øvrige variablene.

Figur 11. Mødres utdanning¹

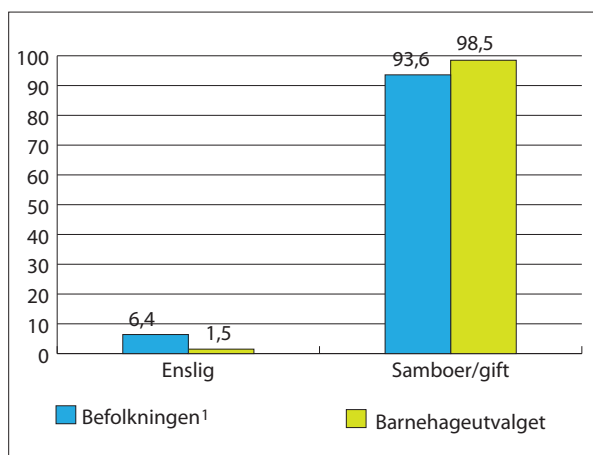

¹ 9-årig = avsluttet utdanning etter 9-årig grunnskole; Vgs = avsluttet utdanning etter videregående skole; Høyskole kort = inntil 4-årig høyskoleutdanning; Høyskole lang = mer enn 4-årig høyere utdanning. Tall for befolkningen er fra SSB og gjelder for kvinner i tilsvarende alder som mødrene i barnehageutvalget.

Figur 11 viser at andelen med høyskoleutdanning er signifikant ($p < 0,01$) høyere i vårt utvalg enn blant kvinner i tilsvarende alder i befolkningen. Andelen med avsluttet utdanning etter 9-årig skole er signifikant ($p < 0,01$) høyere i befolkningen enn i vårt utvalg.

Figur 12. Mors samlivsstatus ved tiden for fødsel.

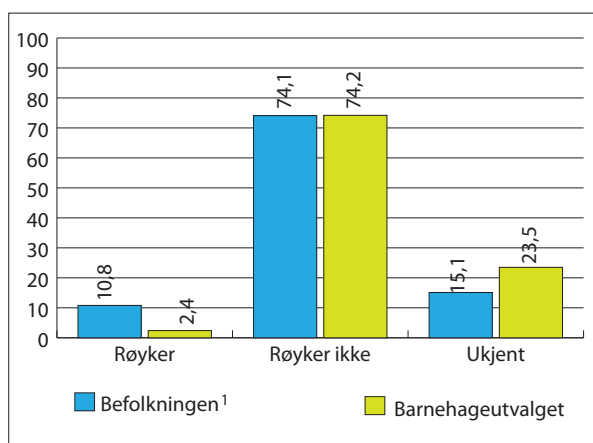
¹Befolkningsdata er fra Norsk fødselsregister (Nilsen et al, 2009).

Figur 12 viser at andelen som bodde alene ved tiden for fødsel var signifikant ($p < 0,01$) lavere i vårt utvalg enn i befolkningen.

Figur 13. Røyking under svangerskapet

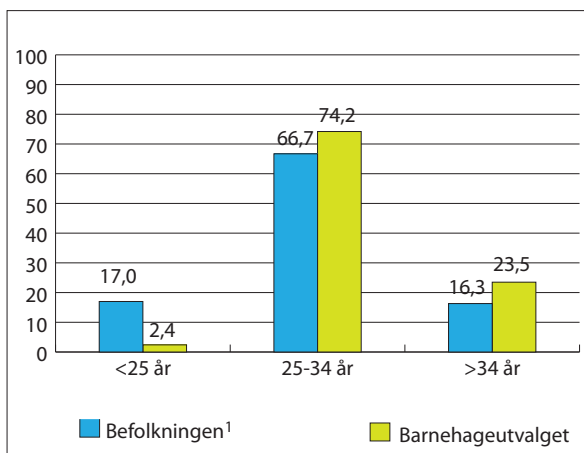
¹Befolkningsdata er fra Norsk fødselsregister (Nilsen et al, 2009).

Utvalget og befolkningen er like når det gjelder hvor mange som oppgir at de ikke røykte under svangerskapet. Men i vårt utvalg er det flere som ikke har gitt opplysninger om røyking, og det er signifikant ($p < 0,01$) færre som oppgir at de røyker.

Figur 14. Mødres alder.

¹Befolkningsdata er fra Norsk fødselsregister (Nilsen et al, 2009).

Figur 14 viser at andelen mødre under 25 år ved fødsel er signifikant lavere ($p < 0,01$) i barnehageutvalget enn i befolkningen.

I tillegg er andelen barn som er født prematurt (før uke 37) litt lavere i barnehageutvalget (6,3 %) enn i befolkningen (7,5 %). Denne forskjellen er statistisk signifikant ($p < 0,01$).

Andelen barn med lav fødselsvekt (< 2500 g) er svært lik i barnehageutvalget (4,2 %) og i befolkningen (5,1 %). Denne lille forskjellen er ikke statistisk signifikant ($p > 0,05$).

Hvordan er representativiteten når det gjelder barnas språklige/psykiske fungering?

Vi mangler gode data om nivået av språklig/psykisk fungering blant alle norske 5-åringene og har derfor ikke kunnet undersøke utvalgets representativitet når det gjelder disse fenomenene.

Som vist over, er imidlertid barn fra familier der mor har høy utdanning overrepresentert i utvalget. Barn fra familier der mor bodde alene ved barnets fødsel, der mor røykte under svangerskapet, der mor er svært ung, samt barn som er født prematurt, er noe underrepresentert i vårt utvalg. Analyser viser at flere av disse variablene (røyking i svangerskapet, om mor bodde alene ved tid for fødsel, å være født prematurt og mors utdanningsnivå) korrelerer med barns språklige/psykiske fungering ved 5 års alder. Retningen på korrelasjonene er slik at det er fare for at barn med lav fungering er noe underrepresentert i vårt utvalg. Korrelasjonene var imidlertid svake ($r \leq 0,1$), noe som tyder på at under/over-representasjoner av barn fra visse familier ikke har dramatiske konsekvenser for

representativiteten til utvalget når det gjelder barns språklige/psykiske fungering. Vi kan imidlertid ikke se bort fra at barn med svært store vansker ikke er representert i denne studien. I den videre diskusjonen av representativitet og generaliserbarhet må det derfor være inneforstått at vi ikke alltid kan generalisere til barn med særlig store vansker.

Sammenheng mellom variabler:

I denne rapporten, som i mange andre studier, er vi mer opptatt av å undersøke sammenheng mellom ulike fenomener enn å beregne gjennomsnittsnivåer av ulike variabler. Vi har for eksempel undersøkt sammenhengen mellom alder for start i barnepass og psykisk/språklig fungering ved 5 års alder. Vi er derfor interessert i om utvalget vårt likner på befolkningen når det gjelder sammenheng mellom variabler. Er det slik at sammenhengen mellom barnehagekvalitet og barns språklige/psykiske fungering feilestimeres dersom barn med god fungering eller barnehager med høy kvalitet er overrepresentert i utvalget vårt?

Det er flere tilnærminger til å studere representativitet når det gjelder sammenheng mellom variabler. I datasimuleringsstudier har man med vilje laget ikke-representative utvalg og sett hvilke konsekvenser dette får for beregning av sammenheng mellom variabler (Gustavson et al, 2012). Man har da funnet at slike sammenhenger er svært robuste mot skjevheter i utvalg selv om gjennomsnittsverdier og frekvenser blir gale. Datasimuleringer har vist at antallet personer som falt fra en studie ikke påvirket generaliserbarheten til sammenheng mellom variabler selv når frafallet ikke var helt tilfeldig (Gustavson et al, 2012). Først når utvalget ble svært skjevt, ble generaliserbarheten til sammenhengen mellom variabler påvirket (Gustavson et al, 2012). Dette tyder altså på at sammenheng mellom variabler i denne rapporten kan være generaliserbare selv om et betydelig antall deltakere har falt fra siden starten av MoBa-studien og selv om deltakerne i barnehagestudien ikke er et helt tilfeldig utvalg fra befolkningen.

En annen tilnærming til å studere generaliserbarheten til sammenheng mellom variabler, er å se om korrelasjonene i vårt utvalg er forskjellige for dem som skårer høyt og for dem som skårer lavt på de variablene som predikerer frafall fra studien. Dette kan gjøres ved hjelp av interaksjonsanalyser. Vårt utvalg er særlig skjevt når det gjelder mødres utdanningsnivå. Vi lurer derfor for eksempel på om det er slik at det å gå i barnehage er viktigere for barn som har mødre uten utdanning fra høyskole/universitet enn for barn som har mødre med

slik utdanning? Eller er det motsatt, at barn som har mødre med utdanning fra høyskole/universitet har mer nytte av å gå i barnehage enn andre barn? Dersom sammenhengene mellom ulike variabler er sterkere (eller svakere) blant barn som har mødre med utdanning fra høyskole/universitet enn blant barn som har mødre uten slik utdanning, vil det være vanskelig å generalisere våre funn til hele befolkningen, siden barn av høyt utdannede kvinner er sterkt overrepresentert i vårt utvalg.

I resultatdelen av denne rapporten har vi presentert en del analyser av interaksjonseffekter mellom mødres utdanning og andre variabler. Disse kan altså også belyse spørsmålet om generaliserbarhet av sammenheng mellom variabler. Analysene svarer på i hvilken grad sammenheng mellom variabler er forskjellige for barn med mødre som har, versus ikke har, utdanning fra høyskole/universitet. I resultatdelen har vi testet for 12 slike interaksjonseffekter for gutter og 12 for jenter. Vi har sett på interaksjon mellom mors utdanning og to ulike variabler (alder for start i barnepass og det å være i barnehage versus annen type barnepass fram til 18 måneders alder). Dette har vi gjort for hver av de 6 variablene som måler psykisk/språklig fungering ved 5 års alder. Av disse 12 mulige interaksjonseffektene, var det ingen som var statistisk signifikant for verken gutter eller jenter. Dette tyder altså på at sammenheng mellom variabler stort sett er de samme for barn med mødre som har utdanning fra høyskole/universitet som for barn med mødre uten slik utdanning.

Våre interaksjonsanalyser peker dermed i samme retning som funnene fra datasimuleringsstudier (Gustavson et al, 2012) – nemlig at sammenhengene mellom variabler vi finner i vårt utvalg, er generaliserbare til befolkningen selv om familier der mødrene har høy utdanning er overrepresentert i utvalget. Vi må imidlertid ta et forbehold om at interaksjonseffekter generelt er forholdsvis vanskelige å oppdage.

1. Om Barnehagen

Spørsmål 0 - Kort informasjon om den som fyller ut skjemaet

Tabell 0.1 Hvor lenge har du vært ansatt i denne barnehagen?

Antall år	Totalt	Offentlig	Privat
Minimum	0,0	0,0	0,8
Maksimum	40,0	40,0	39,8
Gjennomsnitt	8,6	9,1	7,9
Standardavvik (SD)	6,9	7,4	6,4
N	3310	1777	1533

Tabell 0.2 Hvor lang erfaring med barn har du?

Antall år	Totalt	Offentlig	Privat
Minimum	0,6	0,7	0,6
Maksimum	42,0	42,0	41,8
Gjennomsnitt	15,5	16,6	14,2
Standardavvik (SD)	8,8	8,8	8,4
N	3464	1871	1593

Tabell 0.3 Hvor lenge har du kjent prosjektbarnet (dette barnet)?

Antall år	Totalt	Offentlig	Privat
Minimum	0,1	0,0	0,2
Maksimum	6,8	6,8	6,8
Gjennomsnitt	2,5	2,4	2,6
Standardavvik (SD)	1,4	1,3	1,4
N	3458	1866	1592

Tabell 0.4 Er du pedagogisk leder?

Andel i prosent	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	14,7	12,9	16,8
2- Ja	85,3	87,1	83,2
Total	100	100	100
N	3466	1866	1600

Spørsmål 1 - Hvilken organisering har barnehagen?

Tabell 1.1 Barnehagens organisering

Andel i prosent	Totalt	Offentlig	Privat
1 - Avdelingsbarnehage	85,5	85,9	85,1
2 - Basebarnehage	11,4	11,6	11,1
3 - Sonebarnehage	3,1	2,4	3,9
Total	100	100	100
N	3138	1686	1452

Tabell 1.2 Bestemt pedagogisk profil eller bestemte faglige rammeprogrammer

Andel i prosent	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	66,0	72,8	58,0
2- Ja	34,0	27,2	42,0
Total	100	100	100
N	3438	1851	1587

Tabell 1.3.1 Antall avdelinger i barnehagen totalt

Andel i prosent	Totalt	Offentlig	Privat
1-3 avdelinger	43,5	38,3	49,7
4-5 avdelinger	42,0	43,2	42,0
6 eller fler avdelinger	14,5	18,5	14,5
Total	100	100	100
Gjennomsnittlig antall (sd)	3,9 (2,0)	4,1 (2,1)	3,6 (1,8)
N	3496	1889	1607

Tabell 1.3.2 Antall barn i barnehagen totalt

Andel i prosent	Totalt	Offentlig	Privat
opp til 36 barn	21,0	18,3	24,2
37 til 54 barn	20,5	21,5	19,4
55 til 90 barn	41,6	42,0	41,1
91 barn el fler	16,9	18,3	15,3
Total	100	100	100
Gjennomsnittlig antall (sd)	64,8 (35,2)	66,3 (36,2)	63,1 (33,8)
N	3405	1832	1573

Tabell 1.3.3 Antall ansatte i barnehagen totalt

Andel i prosent	Totalt	Offentlig	Privat
opp til 9 ansatte	19,9	17,9	22,3
10 til 15 ansatte	30,1	31,2	28,8
16 til 25 ansatte	38,2	36,8	39,8
26 ansatte eller fler	11,8	14,1	9,2
Total	100	100	100
Gjennomsnittlig antall (sd)	16,6 (9,1)	17,3 (9,7)	15,9 (8,4)
N	3376	1814	1562

2. Prosjektbarnets avdeling / base

Tabell 4.1 Hvor mange barn går i prosjektbarnets avdeling/base?

Andel i prosent	Totalt	Offentlig	Privat
opp til 15 barn	12,3	12,9	11,7
16 til 20 barn	47,2	53,1	40,2
21 til 25 barn	22,4	19,0	26,2
26 barn eller fler	18,1	15,0	21,8
Totalt	100	100	100
Gjennomsnittlig antall (sd)	21,6 (9,4)	20,1 (8,9)	22,6 (10,1)
N	3505	1891	1612

Tabell 5.1/

5.2 Hvor mange jenter og gutter er det totalt i prosjektbarnets avdeling/base?

Andel jenter i avdelingen	Totalt	Offentlig	Privat
Minimum	7,1	7,1	16,7
Maksimum	91,7	91,7	85,7
Gjennomsnitt	48,6	48,7	48,6
Standardavvik (SD)	11,1	11,5	10,6
N	3434	1859	1575

Tabell 6 *Hvor mange nye barn har begynt det siste barnehageåret i prosjektbarnets avdeling / base?*

Antall		Totalt	Offentlig	Privat
	Minimum	0,0	0,0	0,0
	Maksimum	36,0	31,0	36,0
	Gjennomsnitt	5,4	5,3	5,4
	Standardavvik (SD)	4,4	4,4	4,3
	N	3395	1831	1564

Tabell 7.1 *Hvor mange barn er vanligvis tilstede til ulik tid på en typisk dag i prosjektbarnets avdeling / base?*

Før 9.00		Totalt	Offentlig	Privat
Antall	Minimum	0,0	0,0	0,1
	Maksimum	70,0	57,0	70,0
	Gjennomsnitt	14,0	13,6	14,4
	Standardavvik (SD)	5,8	5,4	6,2
	N	3415	1846	1569

Tabell 7.2

mellom 9.00-16.00		Totalt	Offentlig	Privat
Antall	Minimum	1,0	1,0	1,0
	Maksimum	90,0	86,0	90,0
	Gjennomsnitt	20,1	19,5	20,8
	Standardavvik (SD)	7,5	6,8	8,2
	N	3425	1855	1570

Tabell 7.3

Etter 16.00		Totalt	Offentlig	Privat
Antall	Minimum	0,0	0,0	0,0
	Maksimum	68,0	68,0	60,0
	Gjennomsnitt	8,5	8,4	8,6
	Standardavvik (SD)	5,0	5,0	4,9
	N	3375	1824	1551

Tabell 8.1 *Hvor mange voksne er vanligvis tilstede til ulik tid på en typisk dag i prosjektbarnets avdeling / base?*

Før 9.00		Totalt	Offentlig	Privat
Antall	Minimum	1,0	1,0	1,0
	Maksimum	17,0	17,0	17,0
	Gjennomsnitt	2,6	2,6	2,7
	Standardavvik (SD)	1,4	1,4	1,4
	N	3488	1881	1607

Tabell 8.2

mellom 9.00-16.00		Totalt	Offentlig	Privat
Antall	Minimum	1,0	1,0	1,0
	Maksimum	35,0	20,0	35,0
	Gjennomsnitt	3,9	3,8	4,0
	Standardavvik (SD)	2,0	1,8	2,1
	N	3461	1865	1596

Tabell 8.3

Etter 16.00		Totalt	Offentlig	Privat
Antall	Minimum	0,0	0,0	0,0
	Maksimum	15,0	15,0	10,0
	Gjennomsnitt	1,4	1,3	1,5
	Standardavvik (SD)	0,8	0,8	0,9
	N	3463	1863	1600

Tabell 9.1 *Andel avdelinger/baser som angir at prosjektbarnets avdeling / base har krav på ekstra resurser mht barn med spesielle behov*

Prosentandel		Totalt	Offentlig	Privat
	Ikke krav på	54,9	56,9	52,7
	Krav på	45,1	43,1	47,3
Total		100	100	100
	N	3563	1922	1641

Tabell 10.1 *Andel avdelinger/baser som angir at prosjektbarnets avdeling / base har fått ekstra resurser mht barn med spesielle behov*

Prosentandel		Totalt	Offentlig	Privat
	Har ingen ekstra resurs	57,1	59,1	54,7
	Har ekstra resurs	42,9	40,9	45,3
Total		100	100	100
	N	3562	1922	1641

3. Prosjektbarnet

Tabell 11 *Hvor lenge har prosjektbarnet gått i denne barnehagen?*

		Totalt	Offentlig	Privat
	Minimum	0,1	0,1	0,1
	Maksimum	5,9	5,9	5,8
	Gjennomsnitt	2,6	2,6	2,7
	Standardavvik (SD)	1,7	1,8	1,7
	N	2734	1456	1278

Spørsmål 12 - Prosjektbarnets tilpasning i barnehagen

Tabell 12.1 *Finne seg til rette i barnehagen*

Prosentandel		Totalt	Offentlig	Privat
	1- Veldig bra	66,3	65,5	67,2
	2- Bra	26,5	26,8	26,1
	3 -Gjennomsnittlig	5,4	5,7	5,0
	4 -Noen problemer	1,8	2,0	1,7
	5-Betydlige problemer	0,1	0,1	0,1
Total		100	100	100
	N	3526	1896	1630

Tabell 12.2 Samarbeide med andre barn

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Veldig bra	48,2	46,8	49,8
2- Bra	34,7	34,5	34,9
3 -Gjennomsnittlig	12,3	13,3	11,1
4 -Noen problemer	4,3	4,8	3,6
5-Betydlige problemer	0,6	0,7	0,6
Total	100	100	100
N	3525	1899	1626

Tabell 12.3 Forholde seg til voksne på avdelingen

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Veldig bra	56,4	55,5	57,3
2- Bra	33,6	33,9	33,3
3 -Gjennomsnittlig	7,8	8,2	7,3
4 -Noen problemer	2,2	2,4	2,0
5-Betydlige problemer	0,0	0,0	0,1
Total	100	100	100
N	3529	1903	1626

Tabell 12.4 Konsentrasjon

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Veldig bra	44,2	44,4	44,0
2- Bra	33,8	33,0	34,7
3 -Gjennomsnittlig	16,1	15,9	16,4
4 -Noen problemer	4,8	5,6	4,0
5-Betydlige problemer	1,0	1,1	0,9
Total	100	100	100
N	3526	1902	1624

Tabell 12.5 Bruk av lekemateriale

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Veldig bra	52,6	51,7	53,6
2- Bra	37,6	37,5	37,7
3 -Gjennomsnittlig	8,5	9,3	7,6
4 -Noen problemer	1,3	1,5	1,1
5-Betydlige problemer	0,0	0,1	0,0
Total	100	100	100
N	3521	1898	1623

Tabell 12.6 Stole på seg selv / selvtillit

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Veldig bra	33,6	32,5	34,8
2- Bra	39,3	40,4	37,9
3 -Gjennomsnittlig	21,1	20,7	21,5
4 -Noen problemer	5,6	5,8	5,4
5-Betydlige problemer	0,5	0,6	0,5
Total	100	100	100
N	3520	1901	1619

Tabell 12.7 Snakke i barnegruppe

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Veldig bra	46,9	46,0	47,9
2- Bra	35,0	35,4	34,7
3 -Gjennomsnittlig	13,8	13,8	13,8
4 -Noen problemer	3,6	4,1	3,1
5-Betydlige problemer	0,7	0,8	0,6
Total	100	100	100
N	3527	1898	1629

Tabell 12.8 Følge instruksjoner

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Veldig bra	41,5	42,0	40,8
2- Bra	35,5	33,7	37,5
3 -Gjennomsnittlig	16,5	17,6	15,2
4 -Noen problemer	5,8	5,8	5,7
5-Betydlige problemer	0,8	0,9	0,7
Total	100	100	100
N	3528	1900	1628

Tabell 12.9 Ivareta personlige behov

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Veldig bra	49,2	48,0	50,6
2- Bra	39,4	40,5	38,3
3 -Gjennomsnittlig	9,1	9,0	9,2
4 -Noen problemer	2,0	2,3	1,7
5-Betydlige problemer	0,3	0,3	0,2
Total	100	100	100
N	3516	1896	1620

Tabell 12.10 Motorisk koordinasjon

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Veldig bra	57,5	57,3	57,7
2- Bra	32,7	32,8	32,7
3 -Gjennomsnittlig	7,1	7,0	7,1
4 -Noen problemer	2,4	2,5	2,2
5-Betydlige problemer	0,4	0,4	0,4
Total	100	100	100
N	3530	1903	1627

Tabell 12.11 Omgjengelighet

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Veldig bra	47,8	46,1	49,7
2- Bra	36,5	37,2	35,7
3 -Gjennomsnittlig	12,5	13,5	11,4
4 -Noen problemer	3,1	3,2	3,0
5-Betydlige problemer	0,1	0,1	0,2
Total	100	100	100
N	3515	1889	1626

Tabell 12.12 *Finmotorisk kontroll*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Veldig bra	57,5	57,3	57,7
2- Bra	31,9	31,8	32,0
3 -Gjennomsnittlig	8,2	8,2	8,1
4 -Noen problemer	2,2	2,4	1,8
5-Betydlige problemer	0,3	0,4	0,3
Total	100	100	100
N	3526	1902	1624

Tabell 12.13 *Tilpasning i barnehagen (vurdert totalt sett)*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Veldig bra	53,7	51,8	54,7
2- Bra	37,3	37,5	37,0
3- Gjennomsnittlig	7,1	7,8	6,2
4- Noen problemer	2,3	2,7	1,8
5-Betydlige problemer	0,2	0,2	0,2
Total	100	100	100
N	3523	1901	1622

Spørsmål 13 - Prosjektbarnets samhandling med deg

Tabell 13.1 *Jeg opplever at barnet og jeg har et godt forhold til hverandre*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Stemmer absolutt ikke	0,1	0,1	0,1
2- Stemmer ikke helt	0,9	0,8	1,0
3- Nøytral, ikke sikker	2,0	1,9	2,2
4- Stemmer ganske bra	41,3	41,3	41,3
5- Stemmer veldig bra	55,7	56,0	55,4
Total	100	100	100
N	3534	1905	1629

Tabell 13.2 *Det virker som om barnet og jeg alltid havner i konflikt med hverandre*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Stemmer absolutt ikke	83,0	82,6	83,5
2- Stemmer ikke helt	15,4	15,9	14,9
3- Nøytral, ikke sikker	0,8	0,7	0,9
4- Stemmer ganske bra	0,5	0,5	0,6
5- Stemmer veldig bra	0,3	0,3	0,2
Total	100	100	100
N	3529	1902	1627

Tabell 13.3 *Hvis barnet er lei seg, eler opprørt, søker hun/han trøst hos meg*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Stemmer absolutt ikke	0,4	0,5	0,2
2- Stemmer ikke helt	4,8	4,8	4,8
3- Nøytral, ikke sikker	7,6	6,9	8,4
4- Stemmer ganske bra	54,9	54,7	55,0
5- Stemmer veldig bra	32,3	33,0	31,6
Total	100	100	100
N	3525	1900	1625

Tabell 13.4 *Det virker som om barnet ikke liker at jeg viser følelser gjennom fysisk kontakt*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Stemmer absolutt ikke	66,0	66,1	66,0
2- Stemmer ikke helt	18,4	17,8	19,1
3- Nøytral, ikke sikker	5,6	6,1	5,0
4- Stemmer ganske bra	6,6	7,0	6,2
5- Stemmer veldig bra	3,4	3,1	3,7
Total	100	100	100
N	3519	1897	1622

Tabell 13.5 *Jeg har inntrykk av at barnet setter pris på forholdet til meg*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Stemmer absolutt ikke	0,3	0,4	0,2
2- Stemmer ikke helt	0,3	0,2	0,3
3- Nøytral, ikke sikker	3,5	3,0	4,1
4- Stemmer ganske bra	45,9	46,9	44,7
5- Stemmer veldig bra	50,1	49,5	50,7
Total	100	100	100
N	3527	1900	1627

Tabell 13.6 *Barnet framstår som stolt når jeg roser ham/henne*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Stemmer absolutt ikke	0,3	0,5	0,2
2- Stemmer ikke helt	0,4	0,5	0,2
3- Nøytral, ikke sikker	1,2	1,3	1,2
4- Stemmer ganske bra	26,7	26,4	27,2
5- Stemmer veldig bra	71,3	71,4	71,1
Total	100	100	100
N	3533	1905	1628

Tabell 13.7 *Barnet forteller spontant om seg selv*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Stemmer absolutt ikke	0,7	0,8	0,6
2- Stemmer ikke helt	3,9	3,8	4,1
3- Nøytral, ikke sikker	3,1	3,0	3,2
4- Stemmer ganske bra	34,6	33,8	35,5
5- Stemmer veldig bra	57,7	58,6	56,6
Total	100	100	100
N	3520	1897	1623

Tabell 13.8 *Barnet blir lett sint på meg*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Stemmer absolutt ikke	64,1	63,9	64,3
2- Stemmer ikke helt	27,7	28,8	26,4
3- Nøytral, ikke sikker	3,7	3,3	4,1
4- Stemmer ganske bra	3,7	3,2	4,4
5- Stemmer veldig bra	0,8	0,8	0,8
Total	100	100	100
N	3522	1898	1624

Tabell 13.9 *Jeg synes det er lett å tolke hva barnet føler*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Stemmer absolutt ikke	1,1	1,3	0,8
2- Stemmer ikke helt	7,4	7,1	7,7
3- Nøytral, ikke sikker	7,6	7,1	8,3
4- Stemmer ganske bra	54,5	54,8	54,3
5- Stemmer veldig bra	29,4	29,7	29,0
Total	100	100	100
N	3514	1894	1620

Barnet fortsetter å være sint eller motvillig etter at jeg har satt grenser eller irettesatt han/henne

Tabell 13.10

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Stemmer absolutt ikke	41,8	42,5	41,1
2- Stemmer ikke helt	35,6	36,0	35,2
3- Nøytral, ikke sikker	6,0	5,4	6,7
4- Stemmer ganske bra	14,5	13,9	15,1
5- Stemmer veldig bra	2,1	2,2	2,0
Total	100	100	100
N	3527	1900	1627

Tabell 13.11 *Det er mer krevende for meg å arbeide med dette barnet enn med barn flest*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Stemmer absolutt ikke	78,7	78,6	78,9
2- Stemmer ikke helt	12,5	12,6	12,4
3- Nøytral, ikke sikker	2,6	2,7	2,5
4- Stemmer ganske bra	4,5	4,6	4,4
5- Stemmer veldig bra	1,6	1,5	1,7
Total	100	100	100
N	3529	1903	1626

Når barnet kommer til barnehagen og er i dårlig humør, vet jeg at jeg har en lang og vanskelig dag foran oss

Tabell 13.12

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Stemmer absolutt ikke	78,6	79,3	77,7
2- Stemmer ikke helt	17,4	16,8	18,2
3- Nøytral, ikke sikker	1,5	1,4	1,6
4- Stemmer ganske bra	2,0	1,9	2,1
5- Stemmer veldig bra	0,5	0,6	0,4
Total	100	100	100
N	3537	1907	1630

Tabell 13.13 *Måten barnet reagerer ovenfor meg kan være uforutsigbar*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Stemmer absolutt ikke	74,3	74,6	74,0
2- Stemmer ikke helt	19,1	19,0	19,2
3- Nøytral, ikke sikker	3,3	3,1	3,4
4- Stemmer ganske bra	2,5	2,5	2,5
5- Stemmer veldig bra	0,9	0,8	0,9
Total	100	100	100
N	3525	1901	1624

Tabell 13.14 Barnet lure meg ofte for å få viljen sin

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Stemmer absolutt ikke	63,2	62,2	64,4
2- Stemmer ikke helt	28,1	29,4	26,6
3- Nøytral, ikke sikker	4,5	4,3	4,8
4- Stemmer ganske bra	3,7	3,8	3,7
5- Stemmer veldig bra	0,5	0,4	0,6
Total	100	100	100
N	3534	1904	1630

Tabell 13.15 Barnet forteller meg om sine følelser

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Stemmer absolutt ikke	1,6	2,0	1,2
2- Stemmer ikke helt	7,8	7,7	7,9
3- Nøytral, ikke sikker	7,4	7,7	7,1
4- Stemmer ganske bra	51,8	50,8	53,0
5- Stemmer veldig bra	31,4	31,8	30,9
Total	100	100	100
N	3531	1902	1629

Spørsmål 14 -15 - Bringe / hente i barnehagen

Tabell 14.1 Blir barnet hentet av mor/far i barnehagen?

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	0,3	0,3	0,3
2- Ja	99,7	99,7	99,7
Total	100	100	100
N	3514	1896	1618

Tabell 15.1 Når barnet kommer i barnehagen hilser han / hun entusiastisk på deg

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Aldri	3,1	3,2	3,0
2- Noen ganger	23,3	23,2	23,4
3- Ofte	48,7	48,7	48,7
4- Bestandig	24,9	24,9	24,9
Total	100	100	100
N	3521	1900	1621

Tabell 15.2 Når mor / far går igjen så sier barnet "hadet" på en eller annen måte (f. eks. vinker/smiler)

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Aldri	0,6	0,7	0,5
2- Noen ganger	5,0	5,6	4,4
3- Ofte	27,4	27,5	27,3
4- Bestandig	67,0	66,2	67,9
Total	100	100	100
N	3523	1899	1624

Tabell 15.3 Når mor / far drar så blir barnet sint eller lei seg. Hvis ja, hvor ofte kan du observere det?

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Aldri	59,1	58,7	59,7
2- Noen ganger	39,2	39,7	38,7
3- Ofte	1,5	1,5	1,6
4- Bestandig	0,1	0,2	0,1
Total	100	100	100
N	3518	1899	1619

Tabell 15.4 Barnet samarbeider godt mht til å gjøre seg klar til å dra hjem. Hvis ja, hvor ofte kan du observere det?

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Aldri	0,6	0,8	0,4
2- Noen ganger	9,6	10,2	8,9
3- Ofte	48,7	48,3	49,3
4- Bestandig	41,0	40,7	41,5
Total	100	100	100
N	3516	1894	1622

Spørsmål 16 - Prosjektbarnets norskspråklige kompetanse

Tabell 16.1 Spør hva ord betyr

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	20,6	20,3	21,1
2- Ja	79,4	79,7	78,9
Total	100	100	100
N	3501	1891	1610

Tabell 16.2 Snakker i lange, komplekse setninger, 10 ord eller mer

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	3,5	3,8	3,1
2- Ja	96,5	96,2	96,9
Total	100	100	100
N	3524	1904	1620

Tabell 16.3 Bruker flertallsending korrekt, f.eks. sier "menn" og ikke "manner", sier flere "mus" ikke "muser"

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	9,9	10,5	9,2
2- Ja	90,1	89,5	90,8
Total	100	100	100
N	3437	1855	1582

Tabell 16.4 Sier navnet på ukedagene i riktig rekkefølge

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	23,4	25,3	21,2
2- Ja	76,6	74,7	78,8
Total	100	100	100
N	3326	1787	1539

Tabell 16.5 Kan si hvor han / hun bor (hvilket tettsted eller by)

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	2,4	2,9	1,8
2- Ja	97,6	97,1	98,2
Total	100	100	100
N	3486	1878	1608

Tabell 16.6 Snakker i lange, komplekse setninger, 10 ord eller mer

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	2,3	2,7	1,8
2- Ja	97,7	97,3	98,2
Total	100	100	100
N	3497	1885	1612

Tabell 16.7 Når han / hun blir spurt "Hva er en <ting>, så kan han / hun snakke om den gruppen tingen tilhører (f.eks. om mus: "Det er et dyr", om et eple: "Det er en frukt")

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	41,1	40,9	41,4
2- Ja	58,9	59,1	58,6
Total	100	100	100
N	3089	1653	1436

Tabell 16.8 Kan vise hva som er høyre og venstre hånd

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	8,4	8,3	8,6
2- Ja	91,6	91,7	91,4
Total	100	100	100
N	3425	1849	1576

Tabell 16.9 Kan si om noen få ting hva det er laget av, f.eks. Hva en stol eller frakk er laget av

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	8,3	8,4	8,2
2- Ja	91,7	91,6	91,8
Total	100	100	100
N	3361	1808	1553

Spørsmål 17-20 – Prosjektbarnets interesse for bokstaver og tall, lese og skrive

Tabell 17.1 Leser enkle ord (f.eks. hus, båt)

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	59,8	59,2	60,3
2- Ja	4,02	40,8	39,7
Total	100	100	100
N	3384	1828	1556

Tabell 17.2 Leser enkle setninger (f.eks. Tor er stor)

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	86,3	86,2	86,3
2- Ja	13,7	13,8	13,7
Total	100	100	100
N	3385	1832	1553

<i>Tabell 17.3 Uinteressert i å lese</i>			Offentlig	Privat
Prosentandel	Totalt			
	1- Nei	81,1	82,4	79,5
	2- Ja	18,9	17,6	20,5
Total		100	100	100
	N	3395	1828	1567
<i>Tabell 18.1 Skriver enkle ord (f.eks. hus, båt)</i>			Offentlig	Privat
Prosentandel	Totalt			
	1- Nei	49,1	49,0	49,2
	2- Ja	50,9	51,0	50,8
Total		100	100	100
	N	3390	1832	1558
<i>Tabell 18.2 Skriver enkle setninger (f.eks. Tor er stor)</i>			Offentlig	Privat
Prosentandel	Totalt			
	1- Nei	89,8	89,1	90,7
	2- Ja	10,2	10,9	9,3
Total		100	100	100
	N	3375	1828	1547
<i>Tabell 18.3 Uinteressert i å skrive</i>			Offentlig	Privat
Prosentandel	Totalt			
	1- Nei	89,0	89,5	88,5
	2- Ja	11,0	10,5	11,5
Total		100	100	100
	N	3411	1842	1569
<i>Tabell 19.1 Gjenkjenner tall (hva de heter)</i>			Offentlig	Privat
Prosentandel	Totalt			
	1- Nei	4,6	4,5	4,6
	2- Ja	95,4	95,5	95,4
Total		100	100	100
	N	3418	1838	1580
<i>Tabell 19.2 Legger sammen noen få konkrete ting</i>			Offentlig	Privat
Prosentandel	Totalt			
	1- Nei	19,1	17,7	20,8
	2- Ja	80,9	82,3	79,2
Total		100	100	100
	N	3363	1816	1547
<i>Tabell 19.3 Uinteressert i tall</i>			Offentlig	Privat
Prosentandel	Totalt			
	1- Nei	95,8	95,8	95,8
	2- Ja	4,2	4,2	4,2
Total		100	100	100
	N	3408	1837	1571

Fortellerkompetanse 1: Barnet gir tydelig uttrykk for hva han / hun planlegger å gjøre i nærmeste fremtid (f.eks. hva barnet skal gjøre i morgen eller hva barnet skal gjøre i ferien)
(bare i versjon A)

Tabell 20.1

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	3,0	2,8	3,2
2- Ja	97,0	97,2	96,8
Total	100	100	100
N	1594	885	709

Fortellerkompetanse 2: Barnet forklarer på en klar og forståelig måte noe som har skjedd tidligere (f.eks. hva barnet gjorde i barnehagen, eller hva som skjedde under fotballkampen)
(bare i versjon A)

Tabell 20.2

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	2,9	3,3	2,4
2- Ja	97,1	96,7	97,6
Total	100	100	100
N	1595	885	710

Fortellerkompetanse 3: Uinteressert i å fortelle
(bare i versjon A)

Tabell 20.3

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	98,2	98,2	98,2
2- Ja	1,8	1,8	1,8
Total	100	100	100
N	1578	874	704

Fortellerkompetanse 4: Barnet gjenforteller en hel historie (f.eks. <<Rødhette og ulven>>) og forteller hva som skjer i riktig rekkefølge, og også hvordan historie slutter.
(bare i versjon B)

Tabell 20.4

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	4,1	4,6	3,4
2- Ja, med litt hjelp	49,0	46,7	51,5
3- Ja, uten hjelp	47,0	48,6	45,1
Total	100	100	100
N	1871	991	880

Fortellerkompetanse 5: Barnet forklarer reglene for hvordan et spill skal spilles eller hvordan noe skal lages slik at jevnaldrende forstår hvordan.
(bare i versjon B)

Tabell 20.5

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	3,6	4,1	2,9
2- Ja, med litt hjelp	41,5	39,8	43,4
3- Ja, uten hjelp	54,9	56,1	53,6
Total	100	100	100
N	1886	995	891

4. Ressurser i prosjektbarnets avdeling / base

Spørsmål 21- Fullført utdanning i personalgruppa

Tabell 21.1 – Styrer i barnehagen

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1 Førskolelærerutdanning	94,5	95,8	93,0
2 Annen pedagogisk høyere utdanning	4,7	4,0	5,5
3 Barne- og ungdomsarbeider (fagbrev)	0,1	0,0	0,2
4 Barne- og ungdomsutdanning pågående	0,1	0,0	0,2
5 Annen videregående (fullført)	0,2	0,1	0,4
6 Avbrutt videregående eller bare grunnskolen	0,0	0,0	0,0
7 Annen bakgrunn	0,4	0,2	0,8
Total	100	100	100
N	3422	1846	1576

Tabell 21.2 – Avdelingsleder i barnehagen

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1 Førskolelærerutdanning	90,2	90,6	89,7
2 Annen pedagogisk høyere utdanning	4,9	4,2	5,7
3 Barne- og ungdomsarbeider (fagbrev)	2,2	2,7	1,6
4 Barne- og ungdomsutdanning pågående	0,2	0,3	0,1
5 Annen videregående (fullført)	1,7	1,5	1,9
6 Avbrutt videregående eller bare grunnskolen	0,2	0,2	0,2
7 Annen bakgrunn	0,7	0,6	0,8
Total	100	100	100
N	3467	1876	1591

Spørsmål 22- Stillingsprosent i personalgruppa

Tabell 22.1 – Antall personal i gitt stillingsprosent

Gjennomsnittlig (sd)	Totalt	Offentlig	Privat
1- 80-100%	3,6 (1,9)	3,6 (1,9)	3,7(1,9)
N=	3459	1866	1593
2- 50-79%	1,5 (1,0)	1,5 (1,0)	1,5 (1,0)
N=	1518	817	701
3- 20-49%	1,0 (0,9)	0,9 (0,7)	1,0 (1,0)
N=	746	382	364
4- <20%	0,5 (0,6)	0,5 (0,6)	0,5 (0,6)
N=	409	217	192

1) Antall varierer, og få anmerker at de har personal i lave prosentsatser

Spørsmål 23- År ansatt

Tabell 23.1 – Antall år personalet har vært ansatt

Gjennomsnittlig (sd)	Totalt	Offentlig	Privat
1- Mer enn 5 år	2,8 (1,6)	2,8 (1,5)	2,8 (1,7)
N=	2944	1634	1310
2- 3-5 år	1,7 (1,2)	1,6 (1,1)	1,8 (1,2)
N=	1966	1005	961
3- 1-2 år	1,4 (1,0)	1,4 (0,9)	1,5 (1,1)
N=	1535	761	774
4- Mindre enn 1 år	1,2 (0,9)	1,2 (1,1)	1,2 (0,8)
N=	1267	640	627

Spørsmål 24- Kvinner og menn i avdelingen / basen

Tabell 24.1 – Antall kvinner og menn i avdelingen

Gjennomsnitt (sd)	Totalt	Offentlig	Privat
1- Kvinner	4,0 (2,3)	4,1 (2,3)	4,0 (2,2)
N=	3481	1871	1610
2- Menn (1)	0,6 (0,8)	0,5 (0,8)	0,7 (0,9)
N=	3481	1871	1610

1) 39% (N=669) hadde satt antall menn blank, her tolket som at det er ingen menn i avdelingen

Spørsmål 25-Dispensasjon fra krav om førskoleutdanning / pedagogisk utdanning

Er det gitt dispensasjon til **styrer** i barnehagen fra krav om førskoleutdanning / pedagogisk utdanning?

Tabell 25.1

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	97,0	97,8	96,1
2- Ja, midlertidig	1,2	0,4	2,1
3- Ja, varig	1,8	1,8	1,8
Total	100	100	100
N	3330	1795	1535

Er det gitt dispensasjon til **avdelingsleder** i barnehagen fra krav om førskoleutdanning/
pedagogisk utdanning?

Tabell 25.2

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	83,3	83,6	82,9
2- Ja, midlertidig	14,0	13,6	14,6
3- Ja, varig	2,7	2,9	2,5
Total	100	100	100
N	3425	1845	1580

Spørsmål 26 - Personalstabilitet i avdelingen / basen

Hvordan vurderer du personalstabiliteten generelt (sykefravær + personalutskiftning) på
avdelingen / basen i perioden juli-desember det siste året?

Tabell 26.1

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Meget god stabilitet	46,0	44,2	48,1
2- Ganske god	37,9	39,1	36,6
3- Verken / eller	7,1	7,2	7,0
4- Mindre god	7,1	7,5	6,7
5- Ikke god stabilitet	1,8	1,9	1,7
Total	100	100	100
N	3484	1878	1606

Spørsmål 27 - Hvor enig er du i følgende utsagn om oversikt og organisering i prosjektbarnets avdeling / base?

Det er tilstrekkelig plass tilgjengelig i din avdeling / base slik at en kan holde på med ulike
læringsaktiviteter

Tabell 27.1

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært uenig	1,4	1,9	0,8
2- Uenig	8,9	10,9	6,6
3- Verken enig eller uenig	10,1	11,9	8,1
4- Enig	51,7	50,9	52,7
5- Svært enig	27,9	24,4	31,9
Total	100	100	100
N	3529	1903	1626

Det er tilstrekkelig plass for en stillekrok eller hvileområde for barna

Tabell 27.2

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært uenig	4,8	5,7	3,6
2- Uenig	22,6	24,4	20,4
3- Verken enig eller uenig	19,1	20,4	17,7
4- Enig	37,5	35,1	40,4
5- Svært enig	16,0	14,3	17,9
Total	100	100	100
N	3529	1903	1626

Det er mye materiale som er lett tilgjengelig slik at en kan tilrettelegge etter barnas interesser

Tabell 27.3

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært uenig	0,5	0,8	0,2
2- Uenig	3,5	4,5	2,3
3- Verken enig eller uenig	10,2	12,1	8,0
4- Enig	56,8	56,9	56,7
5- Svært enig	29,0	25,7	32,8
Total	100	100	100
N	3525	1901	1624

Tabell 27.4 *På de fleste dagene i uka kan barna selv finne fram ulike typer male- og skrivesaker*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært uenig	0,7	0,7	0,7
2- Uenig	5,6	4,8	6,5
3- Verken enig eller uenig	10,9	10,3	11,7
4- Enig	50,6	53,1	47,7
5- Svært enig	32,2	31,1	33,5
Total	100	100	100
N	3526	1900	1626

Tabell 27.5 *Det er avsatt tilstrekkelig plass hvor ett eller to barn kan leke for seg selv*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært uenig	2,3	3,0	1,5
2- Uenig	15,8	16,8	14,7
3- Verken enig eller uenig	17,8	18,5	17,0
4- Enig	45,0	43,8	46,4
5- Svært enig	19,1	17,9	20,4
Total	100	100	100
N	3520	1898	1622

Tabell 27.6 *Det er et tilgjengelig utvalg av bøker som barna kan hente selv ut fra hva de er interessert i*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært uenig	0,5	0,5	0,6
2- Uenig	5,1	4,2	6,1
3- Verken enig eller uenig	8,1	7,5	8,9
4- Enig	44,7	45,7	43,5
5- Svært enig	41,6	42,1	41,0
Total	100	100	100
N	3522	1904	1618

Det er et tilgjengelig mye variert materiale som stimulerer finmotorikk og problemløsning (f.eks. puslespill, klosser og byggemateriale)

Tabell 27.7

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært uenig	0,2	0,3	0,1
2- Uenig	0,9	1,0	0,8
3- Verken enig eller uenig	3,0	2,9	3,0
4- Enig	40,8	42,4	39,0
5- Svært enig	55,1	53,4	57,2
Total	100	100	100
N	3524	1902	1622

Tabell 27.8 *Det er et tilgjengelig utstyr for barna som stimulerer grovmotoriske ferdigheter stimulerer finmotorikk og problemløsning (f.eks. puslespill, klosser og byggemateriale)*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært uenig	1,4	1,6	1,1
2- Uenig	5,7	7,1	4,1
3- Verken enig eller uenig	10,0	10,7	9,2
4- Enig	41,9	42,6	41,2
5- Svært enig	41,0	38,1	44,5
Total	100	100	100
N	3528	1901	1627

Tabell 27.9 *Uteområdet er godt tilrettelagt for 4-6 åringenes interesser og aktiviteter*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært uenig	1,4	1,9	0,9
2- Uenig	6,3	7,3	5,2
3- Verken enig eller uenig	12,9	13,7	11,8
4- Enig	41,0	42,0	40,0
5- Svært enig	38,3	35,0	42,2
Total	100	100	100
N	3525	1899	1626

Tabell 27.10 *Avdelingen har tilstrekkelig ressurser for å følge opp barnas valg og interesser*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært uenig	1,0	1,5	0,4
2- Uenig	8,0	10,6	5,1
3- Verken enig eller uenig	19,1	21,3	16,5
4- Enig	51,5	50,6	52,6
5- Svært enig	20,3	15,9	25,5
Total	100	100	100
N	3523	1902	1621

Spørsmål 28 - Pedagogisk profil og praksis i prosjektbarnets avdeling / base

Tabell 28.1 *Barna får stort sett leke uforstyrret*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært vanlig praksis	21,6	20,2	23,1
2-	43,2	42,1	44,4
3-	24,3	25,2	23,4
4-	7,5	8,6	6,1
5-	2,7	3,0	2,4
6- Svært uvanlig praksis	0,8	1,0	0,6
Total	100	100	100
N	3512	1891	1621

Tabell 28.2 De voksne leter aktivt etter muligheter til å veilede barn i lek

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært vanlig praksis	14,2	14,5	13,9
2-	38,6	40,0	37,0
3-	29,6	30,1	29,0
4-	10,7	9,8	11,7
5-	4,9	4,2	5,7
6- Svært uvanlig praksis	1,9	1,3	2,7
Total	100	100	100
N	3513	1895	1618

Barn får være med å bestemme når vi planlegger prosjekter eller arrangementer i barnehagen

Tabell 28.3

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært vanlig praksis	18,2	19,8	16,4
2-	34,2	33,4	35,2
3-	28,9	29,1	28,7
4-	12,5	12,3	12,7
5-	4,8	4,3	5,4
6- Svært uvanlig praksis	1,3	1,1	1,6
Total	100	100	100
N	3511	1896	1615

Tabell 28.4 Vi må kutte ned tiden for fri lek for å få tid til planlagte aktiviteter

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært vanlig praksis	3,1	3,3	3,0
2-	11,7	13,6	9,6
3-	20,5	22,8	17,7
4-	19,3	18,2	20,6
5-	29,8	27,6	32,2
6- Svært uvanlig praksis	15,6	14,4	16,9
Total	100	100	100
N	3502	1892	1610

Tabell 28.5 Barna får være med å bestemme de daglige aktivitetene i barnehagen

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært vanlig praksis	14,8	14,2	15,5
2-	35,2	36,3	34,0
3-	31,9	32,6	31,0
4-	13,3	12,4	14,4
5-	4,0	3,9	4,1
6- Svært uvanlig praksis	0,8	0,6	1,1
Total	100	100	100
N	3517	1900	1617

Tabell 28.6 Dersom leken er svært god, hopper vi over planlagte aktiviteter

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært vanlig praksis	19,4	19,1	19,8
2-	35,5	36,4	34,4
3-	24,7	23,0	26,6
4-	9,7	10,1	9,2
5-	8,1	8,8	7,2
6- Svært uvanlig praksis	2,7	2,6	2,8
Total	100	100	100
N	3523	1900	1623

Tabell 28.7 Vi har et sterkt fokus på å gi barna den kunnskapen de trenger

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært vanlig praksis	37,1	35,8	38,6
2-	43,7	44,9	42,2
3-	14,9	14,8	14,9
4-	3,4	3,4	3,3
5-	0,8	0,9	0,7
6- Svært uvanlig praksis	0,2	0,2	0,3
Total	100	100	100
N	3513	1890	1623

Tabell 28.8 Vi følger alltid dagens plan

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært vanlig praksis	2,9	2,5	3,3
2-	23,0	22,3	23,8
3-	34,7	35,7	33,4
4-	24,0	24,3	23,5
5-	12,9	12,6	13,1
6- Svært uvanlig praksis	2,7	2,6	2,8
Total	100	100	100
N	3515	1900	1615

Tabell 28.9 Lekegrupper initieres av barna selv

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært vanlig praksis	17,4	17,0	17,8
2-	38,6	37,7	39,7
3-	29,7	30,7	28,5
4-	9,4	9,5	9,3
5-	3,7	3,8	3,7
6- Svært uvanlig praksis	1,2	1,3	1,1
Total	100	100	100
N	3509	1893	1616

Tabell 28.10 Vi utfordrer barna ved å legge til rette for at de skal få prøve aktiviteter som er litt vanskeligere enn de vanligvis gjør

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært vanlig praksis	13,5	14,7	12,2
2-	45,3	45,4	45,1
3-	31,1	30,1	32,2
4-	7,1	6,9	7,3
5-	2,7	2,6	2,8
6- Svært uvanlig praksis	0,3	0,2	0,4
Total	100	100	100
N	3518	1892	1626

Tabell 28.11 Vi prioriterer gode samtaler med barna selv om det går på bekostning av andre planlagte aktiviteter

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært vanlig praksis	16,9	16,5	17,4
2-	35,0	37,1	32,6
3-	33,1	32,8	33,5
4-	10,7	9,9	11,6
5-	3,5	3,1	4,0
6- Svært uvanlig praksis	0,7	0,6	0,9
Total	100	100	100
N	3517	1896	1621

Tabell 28.12 Barna velger selv de aller fleste aktivitetene de holder på med

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært vanlig praksis	18,2	18,0	18,4
2-	42,0	43,1	4,08
3-	28,9	28,6	29,2
4-	8,3	7,5	9,2
5-	2,4	2,7	2,0
6- Svært uvanlig praksis	0,3	0,2	0,3
Total	100	100	100
N	3522	1900	1622

Tabell 28.13 Vi får ikke alltid tid til gode samtaler med barna fordi avdelingens planlagte aktiviteter kommer i veien

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært vanlig praksis	0,9	0,9	1,0
2-	7,2	8,1	6,0
3-	21,0	22,9	18,9
4-	21,5	21,0	22,0
5-	32,7	32,2	33,2
6- Svært uvanlig praksis	16,7	14,9	18,9
Total	100	100	100
N	3520	1898	1622

Gjennom gode samtaler viser barna hva de er modne for og voksne retter da samtalen inn på samme nivå

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært vanlig praksis	36,1	36,1	36,1
2-	43,7	43,8	43,7
3-	14,7	14,4	15,0
4-	3,5	3,6	3,4
5-	1,4	1,5	1,2
6- Svært uvanlig praksis	0,5	0,5	0,6
Total	100	100	100
N	3515	1898	1617

Vi utfordrer barnas forståelse og mestring ved å rette samtalen litt over barnas nivå

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært vanlig praksis	17,3	17,5	17,0
2-	40,5	42,1	38,6
3-	27,0	16,5	27,5
4-	8,2	7,6	8,9
5-	4,9	4,2	5,7
6- Svært uvanlig praksis	2,2	2,1	2,2
Total	100	100	100
N	3495	1885	1610

Vi bruker samtalegrupper for å sikre at hvert barn blir sett og hørt

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært vanlig praksis	13,3	12,8	13,8
2-	20,3	21,9	18,3
3-	21,1	20,8	21,6
4-	16,6	15,9	17,5
5-	18,8	18,8	18,7
6- Svært uvanlig praksis	9,9	9,8	10,1
Total	100	100	100
N	3504	1890	1614

Barna får være med å bestemme aktiviteter i barnehagen selv om det går på bekostning av planlagte aktiviteter

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært vanlig praksis	8,8	9,4	8,1
2-	29,9	28,8	31,2
3-	35,7	37,0	34,3
4-	15,8	15,4	16,3
5-	7,6	7,8	7,4
6- Svært uvanlig praksis	2,2	1,6	2,8
Total	100	100	100
N	3509	1898	1611

Spørsmål 29 – Rutiner for kartlegging og observasjon

Tabell 29.1 Hvilke rutiner har dere for kartlegging av barnas **språklige kompetanse**?

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Regelmessig kartlegging	43,5	46,0	40,5
2- Kartlegging ved behov	39,0	37,8	4,05
3- Regelmessig observasjon	13,2	11,8	14,7
4- Observasjon ved behov	4,4	4,4	4,3
Total	100	100	100
N	3503	1894	1609

Tabell 29.2 Hvilke rutiner har dere for kartlegging av barnas **motoriske ferdigheter**?

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Regelmessig kartlegging	29,3	28,1	30,7
2- Kartlegging ved behov	33,9	35,3	32,3
3- Regelmessig observasjon	28,1	27,3	29,1
4- Observasjon ved behov	8,7	9,3	8,0
Total	100	100	100
N	3493	1885	1608

Tabell 29.3 Hvilke rutiner har dere for kartlegging av barnas **lekekompetanse**?

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Regelmessig kartlegging	31,6	29,6	33,9
2- Kartlegging ved behov	25,0	26,0	23,8
3- Regelmessig observasjon	37,0	37,5	36,3
4- Observasjon ved behov	6,5	6,9	6,0
Total	100	100	100
N	3491	1883	1608

Tabell 29.4 Hvilke rutiner har dere for kartlegging av barnas **samhandlingskompetanse (sosial kompetanse)**?

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Regelmessig kartlegging	35,4	33,4	37,8
2- Kartlegging ved behov	23,6	24,7	22,2
3- Regelmessig observasjon	35,4	35,5	35,2
4- Observasjon ved behov	5,7	6,4	4,8
Total	100	100	100
N	3497	1885	1612

Tabell 31.1 Har barnehagen skriftlige rutiner for å informere **foreldre** dersom kartlegging og resultater fører til bekymring?

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	14,3	14,6	13,9
2- Ja	85,7	85,4	86,1
Total	100	100	100
N	3458	1862	1596

Tabell 31.2 Har barnehagen skriftlige rutiner for å informere **helsestasjon** dersom kartlegging og resultater fører til bekymring?

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	31,9	31,6	32,2
2- Ja	68,9	68,4	67,8
Total	100	100	100
N	3335	1792	1543

Tabell 31.3 Har barnehagen skriftlige rutiner for å informere **PPT** dersom kartlegging og resultater fører til bekymring?

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	7,4	7,3	7,6
2- Ja	32,6	92,7	92,4
Total	100	100	100
N	3442	1855	1587

Tabell 31.4 Har barnehagen skriftlige rutiner for å informere **barnevernet** dersom kartlegging og resultater fører til bekymring?

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	11,4	11,6	11,2
2- Ja	88,6	88,4	88,8
Total	100	100	100
N	3393	1828	1565

Spørsmål 32- Barnas dagsplan

Tabell 32.1 Hvor ofte tilrettelegger dere et planlagt strukturert pedagogisk tilbud om **skriverabling**?

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Daglig	32,1	31,9	32,4
2- 3-4 ganger i uken	9,6	9,4	9,7
3- 1-2 ganger i uken	33,1	32,2	34,1
4- Hver andre uke	6,3	6,4	6,2
5- En gang i mnd /sjeldnere	18,9	20,1	17,6
Total	100	100	100
N	3448	1855	1593

Tabell 32.2 *Hvor ofte tilrettelegger dere et planlagt strukturert pedagogisk tilbud for barna på området bokstavsutforskning (i naturen, i bøker, på melkekartonger osv)?*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Daglig	31,0	33,4	28,2
2- 3-4 ganger i uken	14,2	15,0	13,2
3- 1-2 ganger i uken	33,2	30,4	36,4
4- Hver andre uke	7,7	8,0	7,5
5- En gang i mnd /sjeldnere	13,9	13,2	14,8
Total	100	100	100
N	3469	1873	1596

Tabell 32.3 *Hvor ofte tilrettelegger dere et planlagt strukturert pedagogisk tilbud om ordbilder (f.eks. bruke lapp med ordet "kjøleskap" på kjøleskapet)?*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Daglig	18,2	19,0	17,2
2- 3-4 ganger i uken	7,6	8,3	6,7
3- 1-2 ganger i uken	20,5	20,2	20,8
4- Hver andre uke	8,9	8,4	9,5
5- En gang i mnd /sjeldnere	44,9	44,1	45,8
Total	100	100	100
N	3414	1836	1578

Tabell 32.4 *Hvor ofte tilrettelegger dere et planlagt strukturert pedagogisk tilbud om helordsskriving?*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Daglig	7,6	8,5	6,4
2- 3-4 ganger i uken	7,5	7,7	7,3
3- 1-2 ganger i uken	32,0	30,8	33,3
4- Hver andre uke	11,5	12,0	11,0
5- En gang i mnd /sjeldnere	41,4	40,9	42,0
Total	100	100	100
N	3385	1813	1572

Tabell 32.5 *Hvor ofte tilrettelegger dere et planlagt strukturert pedagogisk tilbud om å utforske geometri, form, mønster, likheter og andre matematiske begreper*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Daglig	18,1	18,6	17,5
2- 3-4 ganger i uken	15,2	15,3	15,1
3- 1-2 ganger i uken	40,0	40,3	39,7
4- Hver andre uke	14,7	14,6	14,8
5- En gang i mnd /sjeldnere	12,0	11,2	13,0
Total	100	100	100
N	3470	1874	1596

Tabell 32.6 *Hvor ofte tilrettelegger dere et planlagt strukturert pedagogisk tilbud om tallforståelse*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Daglig	32,1	33,0	31,0
2- 3-4 ganger i uken	18,6	19,6	17,4
3- 1-2 ganger i uken	34,5	34,0	35,1
4- Hver andre uke	8,4	7,8	9,1
5- En gang i mnd /sjeldnere	6,4	5,6	7,4
Total	100	100	100
N	3466	1871	1595

Tabell 32.7 *Hvor ofte tilrettelegger dere et planlagt strukturert pedagogisk tilbud om **sansemotorisk og kroppslig lek?***

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Daglig	53,5	52,6	54,6
2- 3-4 ganger i uken	16,3	16,3	16,2
3- 1-2 ganger i uken	22,9	23,8	21,8
4- Hver andre uke	4,9	4,8	5,0
5- En gang i mnd /sjeldnere	2,5	2,5	2,4
Total	100	100	100
N	3470	1870	1600

Tabell 32.8 *Hvor ofte tilrettelegger dere et planlagt strukturert pedagogisk tilbud om **kultur og egenart?***

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Daglig	18,3	16,8	20,1
2- 3-4 ganger i uken	16,7	16,7	16,6
3- 1-2 ganger i uken	32,3	32,3	32,4
4- Hver andre uke	14,8	15,1	14,5
5- En gang i mnd /sjeldnere	17,8	19,1	16,4
Total	100	100	100
N	3364	1803	1561

Tabell 32.9 *Hvor ofte tilrettelegger dere et planlagt strukturert pedagogisk tilbud om **kreative og skapende aktiviteter?***

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Daglig	36,8	36,3	37,4
2- 3-4 ganger i uken	23,8	22,4	25,4
3- 1-2 ganger i uken	30,4	31,6	29,0
4- Hver andre uke	7,2	7,5	6,9
5- En gang i mnd /sjeldnere	1,8	2,1	1,4
Total	100	100	100
N	3486	1882	1604

Tabell 32.10 *Hvor ofte tilrettelegger dere et planlagt strukturert pedagogisk tilbud om **friluft?***

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Daglig	16,4	14,2	19,0
2- 3-4 ganger i uken	13,9	13,6	14,4
3- 1-2 ganger i uken	52,6	53,4	51,6
4- Hver andre uke	9,4	10,5	8,2
5- En gang i mnd /sjeldnere	7,7	8,3	6,9
Total	100	100	100
N	3461	1867	1594

Tabell 32.11 *Hvor ofte tilrettelegger dere et planlagt strukturert pedagogisk tilbud om fokus på **rollelek?***

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Daglig	33,0	31,0	35,3
2- 3-4 ganger i uken	17,3	16,9	17,7
3- 1-2 ganger i uken	27,3	28,9	25,4
4- Hver andre uke	9,0	8,7	9,4
5- En gang i mnd /sjeldnere	13,4	14,4	12,1
Total	100	100	100
N	3460	1862	1598

Tabell 32.12 Hvor ofte tilrettelegger dere et planlagt strukturert pedagogisk tilbud om **IKT**?

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Daglig	9,0	9,5	8,3
2- 3-4 ganger i uken	10,8	11,5	10,0
3- 1-2 ganger i uken	25,6	26,0	25,1
4- Hver andre uke	15,8	15,5	16,1
5- En gang i mnd /sjeldnere	38,9	37,5	40,5
Total	100	100	100
N	3477	1875	1602

Spørsmål 33- Refleksjoner i personalgruppen

Hvor ofte tilrettelegger har dere som personalgruppe satt av tid for å arbeide systematisk med temaområde **"Omsorg og oppdragelse"** fra rammeplanen?

Tabell 33.1

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Daglig	32,7	32,2	33,1
2- 3-4 ganger i uken	4,1	4,0	4,3
3- 1-2 ganger i uken	22,6	23,5	21,5
4- Hver andre uke	18,6	18,5	18,7
5- En gang i mnd /sjeldnere	22,2	21,7	22,4
Total	100	100	100
N	3463	1875	1588

Hvor ofte tilrettelegger har dere som personalgruppe satt av tid for å arbeide systematisk med temaområde **"Lek"** fra rammeplanen?

Tabell 33.2

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Daglig	33,2	32,4	34,2
2- 3-4 ganger i uken	5,0	5,0	5,1
3- 1-2 ganger i uken	22,7	24,3	20,7
4- Hver andre uke	19,3	18,8	19,9
5- En gang i mnd /sjeldnere	19,8	19,6	20,1
Total	100	100	100
N	3477	1876	1601

Hvor ofte tilrettelegger har dere som personalgruppe satt av tid for å arbeide systematisk med temaområde **"Læring"** fra rammeplanen?

Tabell 33.3

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Daglig	27,1	27,8	26,2
2- 3-4 ganger i uken	8,3	7,6	9,1
3- 1-2 ganger i uken	24,6	25,3	23,7
4- Hver andre uke	19,0	18,7	19,2
5- En gang i mnd /sjeldnere	21,2	20,6	21,8
Total	100	100	100
N	3456	1868	1588

Tabell 33.4 *Hvor ofte tilrettelegger har dere som personalgruppe satt av tid for å arbeide systematisk med temaområde "Sosial kompetanse" fra rammeplanen?*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Daglig	31,8	31,2	32,5
2- 3-4 ganger i uken	6,1	6,1	6,0
3- 1-2 ganger i uken	24,9	26,4	23,3
4- Hver andre uke	19,1	18,8	19,5
5- En gang i mnd /sjeldnere	18,0	17,5	18,7
Total	100	100	100
N	3475	1876	1599

Tabell 33.5 *Hvor ofte tilrettelegger har dere som personalgruppe satt av tid for å arbeide systematisk med temaområde "Språklig kompetanse" fra rammeplanen?*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Daglig	25,0	26,6	23,1
2- 3-4 ganger i uken	8,0	7,1	9,2
3- 1-2 ganger i uken	27,0	27,2	26,8
4- Hver andre uke	19,5	19,9	19,0
5- En gang i mnd /sjeldnere	20,4	19,2	22,0
Total	100	100	100
N	3467	1873	1594

Tabell 33.6 *Hvor ofte tilrettelegger har dere som personalgruppe satt av tid for å arbeide systematisk med temaområde "Barnehagen som kulturell arena" fra rammeplanen?*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Daglig	11,6	11,6	11,6
2- 3-4 ganger i uken	6,8	6,2	7,4
3- 1-2 ganger i uken	25,5	26,2	24,8
4- Hver andre uke	19,1	19,5	18,6
5- En gang i mnd /sjeldnere	37,0	36,5	37,6
Total	100	100	100
N	3456	1865	1591

Spørsmål 34- Opplæringsønsker og behov i personalgruppen

Tabell 34.1 *Hvor enig er du i at de ansatte i prosjektbarnets avdeling / base har tilstrekkelig god kompetanse om "Sosial kompetanse"?*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært uenig	0,4	0,5	0,3
2- Uenig	20,	2,1	1,9
3- Verken enig eller uenig	9,4	9,8	9,0
4- Enig	51,8	54,5	48,7
5- Svært enig	36,4	33,2	40,1
Total	100	100	100
N	3514	1895	1619

Hvor enig er du i at de ansatte i prosjektbarnets avdeling / base har tilstrekkelig god kompetanse om "Mobbing blant barna"?

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært enig	0,8	0,7	0,9
2- Uenig	8,2	8,5	8,0
3- Verken enig eller uenig	27,9	28,3	27,5
4- Enig	47,0	47,5	46,3
5- Svært enig	16,1	15,0	17,3
Total	100	100	100
N	3506	1889	1617

Hvor enig er du i at de ansatte i prosjektbarnets avdeling / base har tilstrekkelig god kompetanse om "Atferdsproblemer"?

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært enig	0,7	0,6	0,7
2- Uenig	9,1	8,7	9,5
3- Verken enig eller uenig	26,7	26,8	26,6
4- Enig	48,6	49,7	47,4
5- Svært enig	14,9	14,1	15,7
Total	100	100	100
N	3506	1890	1616

Hvor enig er du i at de ansatte i prosjektbarnets avdeling / base har tilstrekkelig god kompetanse om "Språklig kompetanse"?

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært enig	0,5	0,6	0,4
2- Uenig	4,0	4,3	3,7
3- Verken enig eller uenig	17,3	17,0	17,7
4- Enig	54,7	54,1	55,3
5- Svært enig	23,5	24,1	22,9
Total	100	100	100
N	3509	1890	1619

Hvor enig er du i at de ansatte i prosjektbarnets avdeling / base har tilstrekkelig god kompetanse om "Sjenerte / Sky barn"?

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært enig	1,0	1,1	1,0
2- Uenig	8,6	8,8	8,5
3- Verken enig eller uenig	30,2	32,0	28,1
4- Enig	46,4	45,7	47,3
5- Svært enig	19,7	12,4	15,2
Total	100	100	100
N	3505	1889	1616

Spørsmål 35- Personalsamarbeid/entusiasme/miljø

Tabell 35.1 Vi kan stole på medarbeidernes støtte og hjelp når det er behov for det

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært enig	0,4	0,4	0,4
2- Uenig	0,4	0,4	0,5
3- Verken enig eller uenig	4,2	4,4	3,9
4- Enig	33,2	35,4	30,5
5- Svært enig	61,9	59,5	64,7
Total	100	100	100
N	3526	1902	1624

Tabell 35.2 Alle har en god forståelse for hvilke roller og ansvar hver av dem har

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært enig	0,6	0,7	0,4
2- Uenig	1,5	1,3	1,7
3- Verken enig eller uenig	9,6	9,6	9,6
4- Enig	44,0	45,9	41,8
5- Svært enig	44,4	42,5	46,5
Total	100	100	100
N	3526	1903	1623

Tabell 35.3 Alle bidrar i beslutningsprosessene om prinsipielle ting ved barnehagen samt hvordan en skal arbeide praktisk

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært enig	0,6	0,7	0,5
2- Uenig	2,4	2,3	2,5
3- Verken enig eller uenig	12,4	12,2	12,5
4- Enig	49,3	51,0	47,3
5- Svært enig	35,4	33,8	37,2
Total	100	100	100
N	3521	1897	1624

Tabell 35.4 Alle forholder seg til jobben sin med entusiasme

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært enig	0,7	0,7	0,7
2- Uenig	3,8	4,5	2,9
3- Verken enig eller uenig	17,9	19,4	16,2
4- Enig	45,3	46,3	44,1
5- Svært enig	32,3	29,0	36,1
Total	100	100	100
N	3523	1897	1626

Tabell 35.5 Min egen pedagogiske filosofi og mine målsetninger passer med det som gjelder for barnehagen som helhet

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Svært enig	0,7	0,6	0,7
2- Uenig	0,6	0,6	0,7
3- Verken enig eller uenig	6,1	7,1	4,9
4- Enig	44,8	48,6	40,3
5- Svært enig	47,9	43,2	53,4
Total	100	100	100
N	3523	1899	1624

Spørsmål 36 - Samarbeid med foreldre

Tabell 36.1 Innkaller til formelle møter mellom foreldre og pedagog for å drøfte barnets framgang

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- En gang i året	10,0	9,1	10,9
2- En gang i halvåret	85,2	86,3	83,9
3- To ganger i halvåret	4,6	4,2	5,1
4- En gang i måneden	0,2	0,3	0,1
5- Flere ganger i måneden	0,0	0,0	0,1
Total	100	100	100
N	3517	1897	1620

Tabell 36.2 Avholder fellesmøter for å veilede foreldre om barns utvikling eller aktiviteter vi driver

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- En gang i året	45,5	47,2	43,6
2- En gang i halvåret	50,9	49,5	52,5
3- To ganger i halvåret	3,4	3,2	3,5
4- En gang i måneden	0,1	0,1	0,2
5- Flere ganger i måneden	0,1	0,0	0,2
Total	100	100	100
N	3486	1871	1615

Tabell 36.3 Sender ut regelmessige informasjonsskriv om hva som skjer i avdelingen / basen og hva som skjer framover

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- En gang i året	0,2	0,2	0,2
2- En gang i halvåret	0,5	0,5	0,6
3- To ganger i halvåret	2,5	2,2	2,9
4- En gang i måneden	67,5	70,4	64,0
5- Flere ganger i måneden	29,3	26,7	32,3
Total	100	100	100
N	3491	1886	1605

4. Spesielle forhold knyttet direkte til prosjektbarnet

Spørsmål 37-40 – Deltakelse i barnehagen

Tabell 37.1 Hvor mange timer per uke er prosjektbarnet i barnehagen?

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Opp til 8 timer	7,7	8,3	6,9
2- 9-16 timer	1,2	1,3	1,0
3- 17-24 timer	2,6	3,0	2,1
4- 25-32 timer	17,3	16,2	18,5
5- 33-40 timer	61,0	61,5	60,4
6- 41 timer og mer	10,3	9,7	11,0
Total	100	100	100
N	3409	1850	1559

Tabell 38.1 Deltar prosjektbarnet på 5 års klubb (med fokus på det sosiale)?

Tabell 38.1 *Deltar prosjektbarnet på 5 års klubb (med fokus på det sosiale)?*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	25,3	24,7	25,9
2- Ja	74,7	75,2	74,1
Total	100	100	100
N	3339	1793	1546

Tabell 38.2 *Deltar prosjektbarnet i skoleforberedende gruppe (med fokus på fag)?*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	20,9	21,0	20,7
2- Ja	79,1	79,0	79,3
Total	100	100	100
N	3387	1819	1568

Tabell 39.1 *Har prosjektbarnets språkkompetanse blitt kartlagt?*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	34,4	33,1	35,8
2- Ja	65,6	66,9	64,2
Total	100	100	100
N	3420	1842	1578

Tabell 40.1 *Hvis ja, hva var resultatet?*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
0 - Ikke kartlagt	34,5	33,2	36,0
1 - Alt var i orden	53,7	55,3	51,7
2 - Trenger noe ekstra stimulering	9,3	9,0	9,7
3 - Trenger å søke ekstra ressurser	2,4	2,3	2,6
4 - Trenger særskilt norskopplæring (for fremmedspråklige)	0,1	0,2	0,0
Total	100	100	100
N	3407	1837	1570

Spørsmål 41-51 – Spesielle vansker og ekstra ressurser

Tabell 41 *Har prosjektbarnet noen spesielle vansker?*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	84,1	84,7	83,6
2- Ja	15,9	15,5	16,4
Total	100	100	100
N	3492	1882	1610

Tabell 42 Type vanske

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Generell utviklingsforstyrrelse	0,8	1,1	0,5
2- Emosjonelle vansker	2,8	2,8	2,9
3- Atferdsvansker	2,6	2,4	2,9
4- Kontaktvansker / autismespekteret	0,8	0,9	0,7
5- Lærevansker	0,4	0,4	0,5
6- Uro / oppmerksomhet	4,7	4,6	4,9
7- Hørsel / synsvansker	1,5	1,7	1,4
8- Fysiske funksjonsvansker	1,2	1,3	1,3
9- Språkforsinkelse	4,4	4,2	4,6
10- Annet uspesifisert	4,3	4,4	4,3
Total	14,7	14,3	15,3
N	3563	1922	1641

Tabell 43 Er det søkt ekstra ressurser til prosjektbarnet?

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	91,7	92,1	91,3
2- Ja	8,3	7,9	8,7
Total	100	100	100
N	1966	1073	893

Tabell 44 Hvis ja, hvor mange timer?

Antall timer	Totalt	Offentlig	Privat
Minimum	0	0	0
Maksimum	45	38	45
Gjennomsnitt	7,4	8,4	6,3
Standardavvik (SD)	9,6	10,3	8,8
N	180	92	88

Tabell 45 Er det iverksatt tiltak pga. spesielle behov som prosjektbarnet har?

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	85,7	85,4	86,2
2- Ja	14,2	14,5	13,8
Total	100	100	100
N	1688	908	780

Tabell 46 Hvis ja, hvor mange timer?

Antall timer	Totalt	Offentlig	Privat
Minimum	0	0	0
Maksimum	38	38	37
Gjennomsnitt	5,4	5,9	4,8
Standardavvik (SD)	8,0	8,6	7,0
N	243	131	112

Tabell 47.1 Oppgi hvor mange timer per uke **førskolelærer** gir individuell støtte til prosjektbarnet

Antall timer	Totalt	Offentlig	Privat
Minimum	0,0	0,0	0,0
Maksimum	40,0	38,0	40,0
Gjennomsnitt	2,6	2,8	2,5
Standardavvik (SD)	5,3	5,6	5,0
N	514	279	235

Tabell 47.2 Oppgi hvor mange timer per uke **spesialpedagog** gir individuell støtte til prosjektbarnet

Antall timer	Totalt	Offentlig	Privat
Minimum	0,0	0,0	0,0
Maksimum	35,0	30,0	35,0
Gjennomsnitt	1,3	1,4	1,3
Standardavvik (SD)	3,6	3,3	3,9
N	343	185	158

Tabell 47.3 Oppgi hvor mange timer per uke **pers. med annen fagutdanning** gir individuell støtte til prosjektbarnet

Antall timer	Totalt	Offentlig	Privat
Minimum	0,0	0,0	0,0
Maksimum	38,0	38,0	30,0
Gjennomsnitt	1,1	1,2	1,1
Standardavvik (SD)	4,2	4,6	3,6
N	298	159	139

Tabell 47.4 Oppgi hvor mange timer per uke **barne- og ungdomsarbeider** gir individuell støtte til prosjektbarnet

Antall timer	Totalt	Offentlig	Privat
Minimum	0,0	0,0	0,0
Maksimum	40,0	38,0	40,0
Gjennomsnitt	2,0	1,9	2,1
Standardavvik (SD)	5,2	4,4	6,0
N	344	194	150

Tabell 47.5 Oppgi hvor mange timer per uke **ufaglært** gir individuell støtte til prosjektbarnet

Antall timer	Totalt	Offentlig	Privat
Minimum	0,0	0,0	0,0
Maksimum	40,0	37,0	40,0
Gjennomsnitt	2,4	2,3	2,5
Standardavvik (SD)	5,5	5,1	6,0
N	362	195	167

Tabell 47.5 Oppgi hvor mange timer per uke **personalet samlet** gir individuell støtte til prosjektbarnet

Antall timer	Totalt	Offentlig	Privat
Minimum	0,0	0,0	0,0
Maksimum	38,0	38,0	38,0
Gjennomsnitt	4,3	4,5	4,2
Standardavvik (SD)	6,5	6,5	6,5
N	601	326	275

Tabell 48 Har noen av de som gir individuell støtte til barnet fremmedspråklig bakgrunn?

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	87,9	86,5	89,5
2- Ja	12,1	13,5	10,5
Total	100	100	100
N	810	430	380

Tabell 49 Hvis ja: på hvilket nivå vurderer du hans / hennes muntlige norskkunnskaper?

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Norsk er like godt som morsmålet	9,4	2,8	18,2
2- Flytende	24,4	26,4	21,8
3- Meget godt	25,2	20,8	30,9
4- Godt	37,0	43,1	29,1
5- Noe kjennskap til	3,9	6,9	0,0
Total	100	100	100
N	127	72	55

Tabell 50 Gir barnehagen veiledning til foreldrene knyttet til barnets spesielle behov?

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	51,5	49,5	53,7
2- Ja	48,5	50,5	46,3
Total	100	100	100
N	748	396	352

Tabell 51 Får barnehagen veiledning av ekstern instans knyttet til barnets spesielle behov?

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Nei	64,0	61,6	66,9
2- Ja	36,0	38,4	33,1
Total	100	100	100
N	748	401	347

Spørsmål 52 – Prosjektbarnets språkkompetanse

Vurder utfra barnets norskspråklige kompetanse hvorvidt du synes barnet **glemmer ord som han / hun vet hva betyr**

Tabell 52.1

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Passer ikke for barnet / helt feil	77,0	76,7	77,4
2-	13,5	13,6	13,3
3- Passer både og	7,5	7,7	7,2
4-	1,4	1,2	1,7
5- Passer godt for barnet / helt riktig	0,6	0,8	0,4
Total	100	100	100
N	3497	1885	1612

Tabell 52.2 *Vurder utfra barnets norskspråklige kompetanse hvorvidt du synes **barnet blander sammen ord med lik mening (f.eks. skjorte, genser jakke)***

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Passer ikke for barnet / helt feil	83,3	83,2	83,5
2-	11,9	12,3	11,4
3- Passer både og	3,3	3,0	3,7
4-	0,9	1,0	0,9
5- Passer godt for barnet / helt riktig	0,5	0,5	0,5
Total	100	100	100
N	3504	1894	1610

Tabell 52.3 *Vurder utfra barnets norskspråklige kompetanse hvorvidt du synes **barnet har vansker med å forstå hva vanlige ord betyr***

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Passer ikke for barnet / helt feil	90,2	90,6	89,6
2-	6,4	6,3	6,6
3- Passer både og	2,4	2,2	2,7
4-	0,7	0,6	0,8
5- Passer godt for barnet / helt riktig	0,3	0,3	0,4
Total	100	100	100
N	3505	1893	1612

Tabell 52.4 *Vurder utfra barnets norskspråklige kompetanse hvorvidt du synes **barnet har problemer med å svare på spørsmål like raskt som andre***

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Passer ikke for barnet / helt feil	78,6	78,8	78,5
2-	10,6	10,7	10,5
3- Passer både og	7,2	7,1	7,3
4-	1,8	1,7	1,8
5- Passer godt for barnet / helt riktig	1,8	1,6	2,0
Total	100	100	100
N	3503	1890	1613

Tabell 52.5 *Vurder utfra barnets norskspråklige kompetanse hvorvidt du synes **barnet ofte leter etter de riktige ordene***

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Passer ikke for barnet / helt feil	76,0	76,5	75,5
2-	15,4	14,9	15,9
3- Passer både og	5,3	5,5	5,2
4-	2,0	1,8	2,1
5- Passer godt for barnet / helt riktig	1,3	1,2	1,4
Total	100	100	100
N	3505	1894	1611

Vurder utfra barnets norskspråklige kompetanse hvorvidt du synes **barnet bruker ufullstendige setninger**

Tabell 52.6

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Passer ikke for barnet / helt feil	85,6	84,8	86,5
2-	8,6	9,2	7,9
3- Passer både og	3,1	3,0	3,2
4-	1,5	1,6	1,4
5- Passer godt for barnet / helt riktig	1,2	1,4	1,1
Total	100	100	100
N	3503	1892	1611

Vurder utfra barnets norskspråklige kompetanse hvorvidt du synes **barnet bruker korte setninger når hun / han skal svare på spørsmål**

Tabell 52.7

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Passer ikke for barnet / helt feil	72,9	72,9	72,9
2-	13,5	14,1	12,7
3- Passer både og	9,8	8,9	10,9
4-	2,1	2,5	1,7
5- Passer godt for barnet / helt riktig	1,7	1,6	1,7
Total	100	100	100
N	3499	1890	1609

Vurder utfra barnets norskspråklige kompetanse hvorvidt du synes **barnet har vansker med å gjenfortelle en historie han /hun har hørt**

Tabell 52.8

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Passer ikke for barnet / helt feil	78,9	78,3	79,6
2-	13,2	13,6	12,7
3- Passer både og	5,2	5,6	4,8
4-	1,4	1,2	1,6
5- Passer godt for barnet / helt riktig	1,3	1,3	1,3
Total	100	100	100
N	3496	1887	1609

Spørsmål 53 – Om barnets atferd og væremåte

Vurder i hvilken grad barnet **ofte kommer opp i krangel**, slik det har vært de siste to månedene

Tabell 53.1

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Stemmer ikke	74,4	73,8	75,1
2- Stemmer delvis	22,6	23,6	21,4
3- Stemmer veldig bra	3,0	2,6	3,5
Total	100	100	100
N	3511	1896	1615

Vurder i hvilken grad barnet **ikke tåler å vente / vil ha alt med en gang**, slik det har vært de siste to månedene

Tabell 53.2

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Stemmer ikke	73,8	74,3	73,1
2- Stemmer delvis	21,4	21,3	21,4
3- Stemmer veldig bra	4,9	4,3	5,5
Total	100	100	100
N	3515	1894	1621

*Vurder i hvilken grad **grensesetning ikke endrer hans / hennes atferd**, slik det har vært de siste to månedene*

Tabell 53.3

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Stemmer ikke	75,9	76,5	75,2
2- Stemmer delvis	17,1	17,0	17,3
3- Stemmer veldig bra	7,0	6,6	7,5
Total	100	100	100
N	3491	1882	1609

*Vurder i hvilken grad **barnet ikke kan sitte stille, er urolig eller overaktiv**, slik det har vært de siste to månedene*

Tabell 53.4

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Stemmer ikke	80,5	79,5	81,7
2- Stemmer delvis	16,4	17,2	15,6
3- Stemmer veldig bra	3,0	3,3	2,7
Total	100	100	100
N	3510	1895	1615

*Vurder i hvilken grad **barnet skifter raskt fra en aktivitet til en annen**, slik det har vært de siste to månedene*

Tabell 53.5

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Stemmer ikke	82,5	82,0	83,0
2- Stemmer delvis	14,6	15,2	13,8
3- Stemmer veldig bra	3,0	2,8	3,1
Total	100	100	100
N	3520	1898	1622

*Vurder i hvilken grad **barnet klenger på voksne, eller er for avhengig**, slik det har vært de siste to månedene*

Tabell 53.6

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Stemmer ikke	89,1	89,7	88,5
2- Stemmer delvis	9,6	8,9	10,3
3- Stemmer veldig bra	1,3	1,4	1,2
Total	100	100	100
N	3514	1894	1620

*Vurder i hvilken grad **barnet blir altfor urolig når han / hun blir adskilt fra foreldrene**, slik det har vært de siste to månedene*

Tabell 53.7

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Stemmer ikke	96,2	96,4	96,1
2- Stemmer delvis	3,4	3,3	3,6
3- Stemmer veldig bra	0,3	0,4	0,3
Total	100	100	100
N	3518	1895	1623

Tabell 53.8 *Vurder i hvilken grad barnet er for redd eller for engstelig, slik det har vært de siste to månedene*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Stemmer ikke	91,4	90,7	92,2
2- Stemmer delvis	8,0	8,7	7,3
3- Stemmer veldig bra	0,6	0,6	0,5
Total	100	100	100
N	3516	1893	1623

Tabell 53.9 *Vurder i hvilken grad barnet gråter mye, slik det har vært de siste to månedene*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Stemmer ikke	95,5	95,5	95,6
2- Stemmer delvis	4,2	4,3	4,0
3- Stemmer veldig bra	0,3	0,2	0,4
Total	100	100	100
N	3515	1896	1619

Tabell 53.10 *Vurder i hvilken grad blir urolig av enhver forandring av rutine, slik det har vært de siste to månedene*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Stemmer ikke	92,3	92,2	92,5
2- Stemmer delvis	6,4	6,4	6,4
3- Stemmer veldig bra	1,3	1,4	1,2
Total	100	100	100
N	3510	1890	1620

Tabell 53.11 *Vurder i hvilken grad barnet har minst enn venn, slik det har vært de siste to månedene, slik det har vært de siste to månedene*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Stemmer ikke	18,2	19,6	16,6
2- Stemmer delvis	6,1	6,2	6,0
3- Stemmer veldig bra	75,7	74,2	77,4
Total	100	100	100
N	3510	1894	1616

Tabell 54.1 *Hvor mye har det vært av dette problemet i den siste måneden: Uoppmerksom, distraheres lett?*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Ikke / sjelden / aldri	49,0	49,4	48,6
2- Litt / av og til	41,6	41,3	42,0
3- Ganske ofte	6,9	6,8	6,9
4- Veldig ofte	2,5	2,4	2,5
Total	100	100	100
N	3515	1893	1622

Hvor mye har det vært av dette problemet i den siste måneden: **Fikler med hender og føtter, vrir seg i stolen?**

Tabell 54.2

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Ikke / sjelden / aldri	62,0	62,8	61,1
2- Litt / av og til	28,6	27,1	30,2
3- Ganske ofte	6,4	6,6	6,2
4- Veldig ofte	3,0	3,5	2,5
Total	100	100	100
N	3513	1892	1621

Hvor mye har det vært av dette problemet i den siste måneden: **Rotete eller uorganisert i barnehagen?**

Tabell 54.3

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Ikke / sjelden / aldri	72,8	72,2	73,4
2- Litt / av og til	22,6	23,1	22,1
3- Ganske ofte	3,8	3,7	3,8
4- Veldig ofte	0,9	1,0	0,7
Total	100	100	100
N	3510	1893	1617

Hvor mye har det vært av dette problemet i den siste måneden: **problemer med konsentrasjon og oppmerksomhet?**

Tabell 54.4

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Ikke / sjelden / aldri	62,8	62,8	62,8
2- Litt / av og til	29,8	29,3	30,4
3- Ganske ofte	5,4	5,8	5,0
4- Veldig ofte	2,0	2,1	1,9
Total	100	100	100
N	3511	1892	1619

Hvor mye har det vært av dette problemet i den siste måneden: **blir distraherert når han / hun blir bedt om å gjøre noe?**

Tabell 54.5

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Ikke / sjelden / aldri	64,5	63,7	65,4
2- Litt / av og til	29,7	30,2	29,0
3- Ganske ofte	4,6	4,7	4,5
4- Veldig ofte	1,3	1,4	1,1
Total	100	100	100
N	3494	1880	1614

Hvor mye har det vært av dette problemet i den siste måneden: **følger ikke ordentlig med når ting forklares og gjør ikke ferdig oppgaver?**

Tabell 54.6

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Ikke / sjelden / aldri	67,3	67,5	67,0
2- Litt / av og til	25,2	24,7	25,7
3- Ganske ofte	5,9	6,1	5,6
4- Veldig ofte	1,6	1,6	1,6
Total	100	100	100
N	3504	1891	1613

Hvor mye har det vært av dette problemet i den siste måneden: **blir lett frustrert ved anstrengelser?**

Tabell 54.7

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Ikke / sjelden / aldri	75,2	75,5	74,9
2- Litt / av og til	19,7	19,6	19,9
3- Ganske ofte	3,8	4,0	3,6
4- Veldig ofte	1,3	1,0	1,5
Total	100	100	100
N	3509	1892	1617

Spørsmål 55 – Barnets lek

Barnets lek. Gi en vurdering om hvor ofte barnet **snakker og lager lyder til andre barn når de leker**

Tabell 55.1

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Aldri	10,5	10,5	10,4
2- Nesten aldri	7,6	7,4	7,7
3- Noen ganger	12,1	11,8	12,4
4- Ofte	22,7	23,8	21,4
5- Svært ofte	47,2	46,5	48,1
Total	100	100	100
N	3435	1845	1590

Barnets lek. Gi en vurdering om hvor ofte barnet **inntar rollen som observatør eller tilskuer**

Tabell 55.2

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Aldri	16,1	5,5	16,7
2- Nesten aldri	46,8	47,1	46,5
3- Noen ganger	32,8	33,3	32,2
4- Ofte	3,5	3,3	3,7
5- Svært ofte	0,8	0,8	0,9
Total	100	100	100
N	3505	1891	1612

Barnets lek. Gi en vurdering om hvor ofte barnet **leker late-som-om-lek sammen med andre barn**

Tabell 55.3

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Aldri	0,9	0,9	0,8
2- Nesten aldri	1,9	1,7	2,2
3- Noen ganger	11,7	12,3	10,9
4- Ofte	38,7	39,8	37,4
5- Svært ofte	46,8	45,2	48,8
Total	100	100	100
N	3514	1896	1618

Barnets lek. Gi en vurdering om hvor ofte barnet **deltar i gruppeleker (sisten, bro-bro-brille o.l.)**

Tabell 55.4

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Aldri	0,7	0,8	0,6
2- Nesten aldri	4,5	4,5	4,4
3- Noen ganger	21,4	21,9	20,9
4- Ofte	39,3	40,1	38,3
5- Svært ofte	34,2	32,7	35,9
Total	100	100	100

Tabell 55.5 *Barnets lek. Gi en vurdering om hvor ofte barnet holder på med late-som-om-lek for seg selv*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Aldri	13,8	13,4	14,2
2- Nesten aldri	34,5	34,8	34,0
3- Noen ganger	37,0	37,6	36,4
4- Ofte	10,1	9,9	10,3
5- Svært ofte	4,7	4,3	5,1
Total	100	100	100
N	3502	1886	1616

Tabell 55.6 *Barnets lek. Gi en vurdering om hvor ofte barnet leker sammen med andre barn (ikke bare ved siden av)*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Aldri	0,3	0,3	0,4
2- Nesten aldri	0,3	0,4	0,5
3- Noen ganger	2,7	2,8	2,7
4- Ofte	18,0	18,9	17,1
5- Svært ofte	78,5	77,7	79,3
Total	100	100	100
N	3497	1881	1616

Tabell 55.7 *Barnets lek. Gi en vurdering om hvor ofte barnet leker fantasilek, men ikke sammen med andre barn*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Aldri	28,7	28,5	29,0
2- Nesten aldri	43,5	44,5	42,2
3- Noen ganger	21,3	20,4	22,5
4- Ofte	3,7	3,9	3,5
5- Svært ofte	2,8	2,7	2,8
Total	100	100	100
N	3486	1880	3486

Tabell 55.8 *Barnets lek. Gi en vurdering om hvor ofte barnet leker fantasilek, men ikke sammen med andre barn*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Aldri	29,2	28,5	30,0
2- Nesten aldri	49,2	49,6	48,8
3- Noen ganger	19,0	19,3	18,6
4- Ofte	2,0	1,8	2,2
5- Svært ofte	0,6	0,7	0,4
Total	100	100	100
N	3490	1885	1605

Tabell 55.9 *Barnets lek. Gi en vurdering om hvor ofte barnet leker alene / er opptatt av enkel motorisk lek (løpe rundt, klatre)*

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Aldri	29,4	31,7	26,8
2- Nesten aldri	40,8	39,5	42,4
3- Noen ganger	24,0	23,6	24,5
4- Ofte	4,2	3,9	4,6
5- Svært ofte	1,5	1,4	1,7
Total	100	100	100
N	3506	1889	1617

Barnets lek. Gi en vurdering om hvor ofte barnet tar del i aktiv samtale med andre barn

Tabell 55.10 under leken

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Aldri	0,2	0,3	0,1
2- Nesten aldri	0,6	0,3	0,9
3- Noen ganger	3,5	3,9	3,1
4- Ofte	26,4	26,6	26,2
5- Svært ofte	69,4	68,9	69,7
Total	100	100	100
N	3529	1904	1625

Barnets lek. Gi en vurdering om hvor ofte barnet engasjerer seg i fantasilek med andre

Tabell 55.11 barn

Prosentandel	Totalt	Offentlig	Privat
1- Aldri	0,4	0,4	0,4
2- Nesten aldri	1,5	1,6	1,5
3- Noen ganger	8,2	9,1	7,3
4- Ofte	31,3	32,7	29,7
5- Svært ofte	58,5	56,3	61,1
Total	100	100	100
N	3530	1904	1626

Den norske **mor og barn**-undersøkelsen

+ Spørreskjema før skolestart – ved ca. 5 år +

Skjemaet skal leses av en maskin. Derfor

- I de små avkrysningsboksene setter du et kryss for
- Hvis du mener at du har satt kryss i feil boks, kan

Dette skjemaet skal ikke brukes til utfylling. Ta kontakt med oss på morbarn@fhi.no eller tlf 53 20 40 40 hvis du trenger skjema.

Oppgi dag, måned og år for utfylling av skjemaet

Om barnet

1. Hva er barnets høyde og vekt nå for tiden?

Høyde cm Vekt kg

Dato for måling måned år

2. Hvem deler du husholdning med utover egne barn?

- Ektefelle
 Samboer
 Andre voksne
 Andres barn
 Ingen

3. Dersom det bor barn i husholdningen, hvor mange barn på hvilken alder?

(Tell også med barnet du fyller ut skjemaet for)

Antall barn 5 år eller mer

Antall barn som er 3 eller 4 år

Antall barn fra 0 opp til 3 år

4. Bor du sammen med barnets far?

- Ja Nei Har aldri bodd sammen med barnets far

Hvis NEI, hvor gammelt var barnet da dere flyttet fra hverandre?

år

Barnepass

5. Hvor passes barnet på dagtid nå for tiden?

(Du kan krysse av for flere valg.)

Antall timer per uke:

Dagmamma/praktikant/i park

Familiebarnehage

Privat barnehage

Offentlig barnehage

Andre i familien enn mor/far

6. Dersom barnet går i barnehage, er det en avdelingsbarnehage eller basebarnehage?

- Avdelingsbarnehage
 Basebarnehage

7. Hvis barnet passes annet sted enn hjemme, hvor mange voksne passes barnet av f eks antall voksne i avdelingen?

voksne

8. Hvor mange barn blir passet sammen med barnet? (Hvis barnehage, antall barn i samme avdeling.)

barn

9. Hvor mange ganger har barnet byttet barnepassordning? (Ikke regn med bytte av avdeling innen barnehagen.)

ganger

10. Hvor gammelt var barnet da det startet i nåværende barnepassordning?

måneder

11. Mottar barnet ditt nå eller har det mottatt ekstra hjelp i barnehagen/blitt tildelt ekstra ressurser?

- Nei Ja Antall timer per uke

12. Hvordan trives barnet i nåværende barnepassordning?

- Svært dårlig Dårlig Både godt og dårlig Godt Svært godt
-

13. Hvis barnet passes annet sted enn hjemme eller hos dagmamma, i hvor stor grad er du fornøyd med ulike sider ved barnepassordningen?
(Kryss av for hver linje den vurdering du vil gi; fra svært misfornøyd til svært fornøyd.)

	Svært misfornøyd	Mer misfornøyd enn fornøyd	Både fornøyd og misfornøyd	Mer fornøyd enn misfornøyd	Svært fornøyd
1. Aktivitetsinnholdet i barnehagen.....	☐	☐	☐	☐	☐
2. Barnehagens tilrettelegging for skoleforberedende aktiviteter	☐	☐	☐	☐	☐
3. De ansattes kompetanse til å gjøre en god jobb med ditt barn	☐	☐	☐	☐	☐
4. Barnehagens mattilbud (sunn mat, riktig kosthold).....	☐	☐	☐	☐	☐
5. Informasjon om hvordan ditt barn har det.....	☐	☐	☐	☐	☐

+

Media og spill

14. Har barnet TV på eget rom? Nei Ja

15. Hvor mange timer ser barnet på TV/DVD eller spiller PC/TV-spill ...

	Ser aldri/ spiller aldri	Mindre enn 1 time	Fra 1 time og opp til 3 timer	Fra 3 timer og opp til 5 timer	5 timer eller mer
1. På en typisk ukedag?.....	☐	☐	☐	☐	☐
2. På en typisk dag i helgen?	☐	☐	☐	☐	☐

+

16. Hvor ofte bruker barnet ...

	Daglig	4-6 dager i uken	2-3 dager i uken	1 dag i uken	Aldri/sjelden
1. PC/datamaskin hjemme?	☐	☐	☐	☐	☐
2. TV-spill/Håndholdte spill (f.eks. Playstation, Game Boy, PSP o.l.)?	☐	☐	☐	☐	☐
3. PC-/TV spill hvor formålet er pedagogisk (lære skolerelevante ting)?	☐	☐	☐	☐	☐
4. Bøker som aktivisering og underholdning?	☐	☐	☐	☐	☐
5. Tegning/maling o.l. som aktivisering og underholdning?	☐	☐	☐	☐	☐

Barnets utvikling og sykdommer

17. Her følger spørsmål om sykdom og helseproblemer hos barnet. Har barnet nå eller har det noen gang hatt følgende langvarige sykdommer eller helseproblemer?

	+		Hvis ja, ble sykdom/problem bekreftet av lege/psykolog?		Hvis ja, har barnet sykdom/problem fremdeles?	
	Nei	Ja	Nei	Ja	Nei	Ja
1. Astma	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2. Pollenallergi/høysnue	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3. Tetthet/piping i brystet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4. Epilepsi.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5. Cerebral parese.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6. Nedsatt hørselsfunksjon	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7. Forsinket motorisk utvikling eller er klossete	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8. Forsinket eller avvikende språkutvikling	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9. Uvanlig urolig/hyperaktiv/ADHD	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10. Oppmerksomhetsproblemer/vansker med å konsentrere seg.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
11. Autisme/autistiske trekk.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12. Asperger syndrom	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13. Atferdsproblemer (vanskelig og uregjerlig).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14. Emosjonelle vansker (trist eller engstelig)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15. Nedsatt synsfunksjon (lappebehandling/ behov for briller daglig)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
16. Annet, spesifiser	☐	☐	☐	☐	☐	☐

+

18. Mer om barnets helse

+

	Nei	Ja	
1. Har barnet hatt en ulykkesskade med påfølgende diagnose?	☐	☐	Beskriv: _____
2. Har barnet en lærevanske eller psykisk utviklingshemming?	☐	☐	Beskriv: _____
3. Har barnet et syndrom eller er det mistanke om at det har det?	☐	☐	Beskriv: _____
4. Har barnet hatt andre alvorlige, men kortvarige sykdommer?	☐	☐	Beskriv: _____
5. Har barnet noen gang vært vitne til at en i nær familie har blitt utsatt for vold?	☐	☐	Beskriv: _____

+

19. Om milepæler i utviklingen

Nei Ja

1. Begynte barnet ditt å si de første ord før fylte 2 år (ikke regn med ordene mamma og pappa)?	☐	☐
2. Begynte barnet ditt å kombinere ord før fylte 2,5 år (sette sammen 2-3 ord til setninger)?	☐	☐
3. Sluttet barnet ditt med bleier på dagtid før fylte 4 år (kryss ja hvis mindre enn 3 uhell i måneden)?	☐	☐

20. Har en fagperson påvist at barnet nå eller tidligere har hatt redusert hørsel?

 Nei Ja

Hvis ja, ved hvilken alder?

(Sett evt. flere kryss)

 Før 18 mnd 18-36 mnd Etter 36 mnd

+

21. Har barnet vært henvist til følgende instanser?

Nei Ja

Habiliteringstjenesten	☐	☐
Barnepsykiatrisk poliklinikk/avdeling	☐	☐
PP-tjenesten	☐	☐

Hvis ja, hvorfor?

22. Har barnet ditt noen gang vært utredet for en språkforsinkelse eller andre vansker med språk/tale eller kommunikasjon?

 Nei Ja

Hvis ja: Hva var konklusjonen fra utredningen?

(Sett gjerne flere kryss):

1. Alt var fint, ingen vansker	☐
2. Bare forsinket i å bruke språk, god språkforståelse..	☐
3. Forsinket både i å bruke språk og i å forstå språk....	☐
4. Uttalevansker	☐
5. Stammer eller stotrer	☐
6. Annet ved språket:	☐

Beskriv: _____

+

23. Har noen i barnets nære familie nå eller tidligere hatt følgende vansker? (Bare regn barnets biologiske slektninger.)

Vi er spesielt interessert med hensyn til barnets søsken eller mor og far, barnets besteforeldre, onkler, tanter eller barnets søskenbarn.

Hvis ja, skriv hvilket slektskap det er til barnet

	Nei	Ja	
1. Var sen til å begynne å snakke som barn	☐	☐	Slektskap: _____
2. Hadde vansker med å lære å lese og skrive	☐	☐	Slektskap: _____
3. Hadde vansker med å uttale lyder riktig som barn (førskolealderen)	☐	☐	Slektskap: _____

+

24. Om barnets uttale

(Kryss av fra 1-5 hvor 1 er svært vanskelig og 5 er svært lett.)

	Svært vanskelig		Variere		Svært lett
	1	2	3	4	5
1. Hvor lett er det for deg å forstå hva barnet ditt sier?	☐	☐	☐	☐	☐
2. Hvor lett er det for de som ikke kjenner barnet ditt å forstå det barnet sier?	☐	☐	☐	☐	☐

Kosttilskudd og spisevaner

25. Får barnet ditt noe av følgende kosttilskudd? (Sett et kryss for hver linje for både antall ganger og mengde og oppgi merkenavn.)

Flytende kosttilskudd	Nei	Antall ganger per uke				Mengde per gang			+
		6-7	4-5	1-3	<1	1 teskje	1 barneskje	1 spiseskje	
Tran	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Omega-3, merke _____	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Sanasol/Biovit	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Annet flytende kosttilskudd, merke _____	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

Kapsler/tabletter	Nei	Antall ganger per uke				Antall per gang			+
		6-7	4-5	1-3	<1	1	2	3+	
Omega-3, merke _____	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Tran	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Multivitaminer, merke _____	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Fluortabletter	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Annet kosttilskudd, merke _____	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

	Sjelden/aldri	1 gang per uke	2-3 ganger per uke	4-6 ganger per uke	Hver dag
26. Hvor ofte spiser barnet frokost (hjemme eller i barnehagen)?	☐	☐	☐	☐	☐

27. Vurder om dette stemmer for barnet ditt i løpet av de siste 6 månedene.

	Nei	Ja
1. Har ditt barn noen gang spist så mye at de fleste ville være enige i at dette var en virkelig stor mengde mat?	☐	☐
2. Har du hatt inntrykk av at barnet ditt ikke klarte å stoppe å spise, eller at barnet ikke kunne kontrollere hva eller hvor mye det spiste?	☐	☐
+		
3. Hvor ofte har ditt barn spist en virkelig stor mengde mat hvor du samtidig hadde inntrykk av at barnet ikke hadde kontroll?	☐	☐
	2 ganger i uken eller mer	1 gang i uken
		Sjeldnere
		Aldri

Språk og førskoleaktiviteter

28. Om barnets evne til å følge med og fortelle

Her følger noen spørsmål om barns talespråk og hva de forstår. Kanskje har barnet ditt allerede gjort noen av de aktivitetene som blir beskrevet her og noen har barnet ikke begynt å gjøre ennå. Kryss av for hvert spørsmål det du synes passer for ditt barn.

	Ja	Av og til	Ikke ennå
1. Kan barnet fortelle deg minst to ting om en kjent gjenstand? Hvis du for eksempel sier: "Fortell meg om ballen din", vil da barnet svare noe slikt som "Den er rund, jeg kan kaste den, den er stor"?	☐	☐	☐
2. Uten at du hjelper barnet ved å peke eller gjenta, kan det gjøre tre ting som ikke hører sammen, når du ber om det? Gi alle tre beskjedene før barnet starter. Du kan for eksempel be barnet "klapp i hendene, gå til døren og sett deg", eller "gi meg pennen, åpne boken og reis deg opp"	☐	☐	☐
3. Bruker barnet fire- og femordssetninger? For eksempel: "jeg vil ha bilen."	☐	☐	☐
4. Når dere snakker om noe som har skjedd, bruker barnet da ord som viser til fortid, for eksempel gikk, lekte, eller løp? Still barnet spørsmål som: "Hvordan klarte du å komme deg til butikken?" ("Vi gikk"). "Hva gjorde du hos kameraten din?" ("Vi lekte").	☐	☐	☐
5. Bruker barnet sammenliknende ord som høyere, sterkere, kortere? Still spørsmål til barnet som: "Du er høy, men mamma er _____?" (høyere); "En hund er sterk, men bjørnen er _____?" (sterkere); "Pinnen er kort, men fyrstikken er _____?" (kortere).	☐	☐	☐
6. Kan barnet svare på følgende spørsmål: 1. "Hva gjør du når du er sulten?" (Godtatte svar er for eksempel: "Finner mat", "spiser", "ber om noe å spise", eller "finner meg noe godt") 2. "Hva gjør du når du er trett?" (Godtatte svar er for eksempel: "Tar en lur", "hviler", "sover", "går til sengs" eller "setter meg ned")	☐	☐	☐
7. Kan barnet gjenta de følgende setningene uten feil? Du kan gjenta hver av setningene en gang. Kryss av for "ja" dersom barnet gjentar begge setningene uten feil, kryss "av og til" dersom barnet gjentar en av setningene uten feil.			☐
"Arne gjemte skoene for at Marit ikke skulle finne dem."			☐
"Per leste den blå boken som var under sengen hans."	☐	☐	☐

29. Hvilket morsmål har barnets mor og far og hvilke(t) språk snakker barnet?

	Mors morsmål	Fars morsmål	Hvilke(t) språk snakker barnet? (sett gjerne flere kryss)
1. Norsk, svensk eller dansk	☐	☐	☐
2. Andre nordiske språk (islandsk, finsk eller samisk)	☐	☐	☐
3. Vesturopeisk språk: (F.eks. tysk, engelsk, spansk).....	☐	☐	☐
4. Andre språk (østeuropeiske, asiatiske, tyrkiske, afrikanske).....	☐	☐	☐

30. Om barnets språkerfaring.

Kryss av hvilke(t) språk som snakkes sammen med barnet.

	Bare norsk	Mer norsk enn annet språk	Like mye norsk som annet språk	Mer annet språk enn norsk	Bare annet språk
1. Hvilke(t) språk snakker du sammen med barnet ditt?.....	☐	☐	☐	☐	☐
2. Hvilke(t) språk snakker din ektefelle/samboer sammen med barnet? ...	☐	☐	☐	☐	☐
3. Hvilke(t) språk snakker barnet sammen med sine søsken?	☐	☐	☐	☐	☐

31. Forhold som henger sammen med språklige ferdigheter

Kryss av for hvert utsagn i forhold til hvor godt du synes det passer for ditt barn. Prøv å svare på alt selv om du ikke er helt sikker eller synes utsagnet virker rart. Er utsagnet bare delvis rett, krysses det av for tall mellom 1 og 5 avhengig av hvor godt du synes det passer for ditt barn.

	1	2	3	4	5
1. Glemmer ord som han/hun vet hva betyr	☐	☐	☐	☐	☐
2. Blander sammen ord med lik mening (f.eks. skjorte, genser, jakke)	☐	☐	☐	☐	☐
3. Har vansker med å forstå hva vanlige ord betyr.....	☐	☐	☐	☐	☐
4. Har problemer med å svare på spørsmål like raskt som andre.....	☐	☐	☐	☐	☐
5. Leter ofte etter de riktige ordene	☐	☐	☐	☐	☐
6. Bruker ufullstendige setninger.....	☐	☐	☐	☐	☐
7. Bruker korte setninger når han/hun skal svare på spørsmål	☐	☐	☐	☐	☐
8. Har vansker med å gjenfortelle en historie han/hun har hørt	☐	☐	☐	☐	☐
9. Blir fort sliten i situasjoner som krever språklig oppmerksomhet.....	☐	☐	☐	☐	☐
10. Det virker som om det han/hun lærer ikke fester seg.....	☐	☐	☐	☐	☐
11. Har vansker med å huske ting.....	☐	☐	☐	☐	☐
12. Vansker med å forstå hva andre sier	☐	☐	☐	☐	☐
13. Misforstår muntlige instruksjoner og beskjeder	☐	☐	☐	☐	☐
14. Har problemer med å huske beskjeder	☐	☐	☐	☐	☐
15. Misoppfatter situasjoner og hendelser	☐	☐	☐	☐	☐
16. Han/hun er vanskelig å forstå.....	☐	☐	☐	☐	☐
17. Har problemer med å gi uttrykk for ønsker og behov.....	☐	☐	☐	☐	☐
18. Blir ikke forstått av andre.....	☐	☐	☐	☐	☐
19. Tar sjelden initiativ til å snakke med andre	☐	☐	☐	☐	☐
20. Har problemer med å uttale ord riktig	☐	☐	☐	☐	☐
21. Mestrer ikke dialog med jevnaldrene.....	☐	☐	☐	☐	☐
22. Unngår helst å snakke med andre enn nær familie	☐	☐	☐	☐	☐

32. Om barnets språklige kompetanse

Kryss av for hvor ofte du synes dette er typisk for barnet ditt.

	Sjelden eller aldri	En gang i blant	Regelmessig	Ofte eller bestandig
1. Det er vanskelig å forstå meningen i det barnet sier, selv om uttalen er tydelig.	☐	☐	☐	☐
2. Barnet stikker rekkefølgen når han/hun prøver å fortelle en historie eller noe som nylig har hendt. Dersom han/hun for eksempel skal fortelle om en film, kan han/hun starte med slutten i stedet for begynnelsen.	☐	☐	☐	☐
3. Bruker ord som "han" og "det" uten å gjøre det klart hva eller hvem han/hun snakker om. Eksempel: Når han/hun forteller om en film, kan han/hun si " Han var kjempeflink", uten å forklare hvem "han" er.	☐	☐	☐	☐
4. Barnet gir tydelig uttrykk for hva han/hun planlegger å gjøre i fremtiden (som for eksempel hva barnet skal gjøre i morgen eller hva barnet skal gjøre i ferien).....	☐	☐	☐	☐
5. Det kan være vanskelig å avgjøre om det barnet snakker om er virkelighet eller fantasi.....	☐	☐	☐	☐
6. Barnet forklarer på en klar og forståelig måte noe som har skjedd tidligere (for eksempel hva barnet gjorde i barnehagen, eller hva som skjedde under fotballkampen).....	☐	☐	☐	☐

	Nei	Ja
7. Snakker barnet om ting som skjer litt fram i tid som til helgen, f.eks. "I morgen skal vi gå på kino"?	☐	☐
8. Snakker barnet om ting som allerede har skjedd, f.eks. "I går tok vi bussen til barnehagen"?	☐	☐
9. Snakker barnet om ting som kunne eller kan skje, f.eks. "Hvis han tar på platen, kan han brenne seg"?	☐	☐
10. Snakker barnet på en spesiell måte når det leker at det er en annen, f.eks. "Nå var du kongen og jeg var dronningen"?	☐	☐

33. Om barnets forskoleaktiviteter

	+	Svært dårlig/ dårlig	Gjennom- snittlig	God/ svært god
1. Hvor flink er barnet ditt til å fortelle en historie?	☐	☐	☐	☐
2. Hvor flink er barnet ditt til å formidle egne ønsker og behov slik at det blir forståelig for voksne og venner?	☐	☐	☐	☐

I løpet av en typisk uke:

	Aldri	Sjelden	Noen ganger	Ofte	Svært ofte
3. Hvor ofte prøver du å lære barnet ditt å tegne bokstaver eller ord?	☐	☐	☐	☐	☐
4. Hvor ofte hjelper du barnet ditt med å klare å lese bokstaver og ord?	☐	☐	☐	☐	☐

	Nei	Ja
5. Er barnet ditt vanligvis interessert i å skrive bokstaver?	☐	☐
6. Er barnet ditt vanligvis interessert i bøker?	☐	☐
7. Klarer barnet ditt å lese enkle ord?.....	☐	☐
8. Klarer barnet ditt å lese enkle setninger?	☐	☐
9. Klarer barnet ditt å skrive navnet sitt?	☐	☐

+

	Aldri	Sjelden	Noen ganger	Ofte	Svært ofte
10. Hvor lenge orker barnet ditt å sitte i ro når han/hun blir lest for?					
Liker ikke i det hele tatt	☐				
5 minutter eller mindre.....		☐			
6-15 minutter.....			☐		
16-45 minutter.....				☐	
Mer enn 45 minutter					☐
Blir ikke lest for.....					☐

Barnets ferdigheter og væremåte

34. Barnets lek (Sett ett kryss for hver linje)
 Det følgende kartlegger ulike måter som barn aktiviserer seg på i fri lek/beskjeftigelse inne. Selv om barnet varierer mye i forhold til hva og hvordan han/hun leker, prøv likevel å gi en vurdering av hvor vanlig de forskjellige tingene er hos dette barnet.

Synes du at barnet.....	Aldri	Nesten aldri	Noen ganger	Ofte	Svært ofte
1. Snakker og lager lyder til andre barn når de leker.....	☐	☐	☐	☐	☐
2. Leker for seg selv og utforsker ting eller leker.....	☐	☐	☐	☐	☐
3. Leker herjeleker med andre barn.....	☐	☐	☐	☐	☐
4. Inntar rollen som observatør eller tilskuer.....	☐	☐	☐	☐	☐
5. Leker late-som-om-lek sammen med andre barn.....	☐	☐	☐	☐	☐
6. Deltar i gruppeleker (sisten, bro-bro-brille ol).....	☐	☐	☐	☐	☐
7. Holder på med late-som-om-lek for seg selv.....	☐	☐	☐	☐	☐
8. Leker alene, bygger ting med klosser eller andre leker	☐	☐	☐	☐	☐
9. Vandrer rundt uten mål og mening	☐	☐	☐	☐	☐
10. Leker sammen med andre barn (ikke bare ved siden av).....	☐	☐	☐	☐	☐
11. Leker fantasilek, men ikke sammen med andre barn.....	☐	☐	☐	☐	☐
12. Ser på eller følger med på hva andre barn gjør, men uten å ta initiativ til å delta	☐	+	☐	☐	☐
13. Tar del i leke- og tulle-slåssing med andre barn.....	☐	☐	☐	☐	☐
14. Leker for seg selv, tegner, maler eller legger puslespill	☐	☐	☐	☐	☐
15. Tar del i aktiv samtale med andre barn under leken.....	☐	☐	☐	☐	☐
16. Engasjerer seg i fantasilek med andre barn	☐	☐	☐	☐	☐
17. Leker alene, utforsker ting og prøver å finne ut hvordan de virker.....	☐	☐	☐	☐	☐
18. Forblir alene og ubeskjeftiget, kanskje bare stirrer ut i luften.....	☐	☐	☐	☐	☐
19. Leker alene/er opptatt av enkel motorisk lek (løpe rundt, klatrer)	☐	☐	☐	☐	☐
20. Leker en kort stund med hver leke, fester seg ikke ved noe.....	☐	☐	☐	☐	☐

35. Om aktivitet og uro

Kryss av for hvert utsagn i hvilken grad det passer for barnet den siste måneden.

	+	Passer ikke	Passer litt	Passer bra	Passer veldig bra
1. Uoppmerksom, distraheres lett	☐	☐	☐	☐	☐
2. Klarer ikke å holde på oppmerksomheten.....	☐	☐	☐	☐	☐
3. Fikler med hender og føtter, vrir seg i stolen	☐	☐	☐	☐	☐
4. Rotete eller uorganisert hjemme eller i barnehagen	☐	☐	☐	☐	☐
5. Deltar bare i det han/hun er veldig interessert i.....	☐	☐	☐	☐	☐
6. Problemer med konsentrasjonen eller oppmerksomheten.....	☐	☐	☐	☐	+
7. Unngår, uttrykker motvilje mot eller har problemer med å engasjere seg i noe som krever utholdenhet (for eksempel aktiviteter i barnehagen eller å hjelpe til hjemme)....	☐	☐	☐	☐	☐

Forts.

	Passer ikke	Passer litt	Passer bra	Passer veldig bra	
8. Blir distraert når han/hun blir bedt om å gjøre noe.....	☐	☐	☐	☐	
9. Konsentrasjonsproblemer i barnehagen.....	☐	☐	☐	☐	
10. Forlater plassen sin i gruppen i barnehagen eller i andre situasjoner der det forventes at en skal sitte rolig.....	☐	☐	☐	☐	
11. Følger ikke ordentlig med når ting forklares og gjør ikke ferdig oppgaver i barnehagen eller plikter hjemme (ikke på grunn av uvilje eller vansker med å forstå hva som skal gjøres).....	☐	☐	☐	☐	
12. Blir lett frustrert ved anstrengelser	☐	☐	☐	☐	
+					
36. Om motorikk					
Kryss av for hver linje om barnet ditt mestrer aktivitetene nevnt under godt.					
			Nei	Ja	
1. Synes du barnet ditt går, løper og klatrer som andre barn på den samme alderen?	☐	☐	☐	☐	
2. Klarer å stå på én fot i minst 5 sekunder uten å vise problemer med å balansere.....	☐	☐	☐	☐	
3. Klarer å hinke mange ganger på én fot uten støtte	☐	☐	☐	☐	
4. Kaster ball sammen med andre barn; kaster til dem og klarer å ta i mot ballen minst halvparten av gangene.....	☐	☐	☐	☐	
5. Klarer selv å få fart i en huske og selv holde oppe farten i husken	☐	☐	☐	☐	
6. Sykler på tohjuls sykkel, med eller uten treningshjul.....	☐	☐	☐	☐	
7. Legger selv et puslespill med 9 eller flere brikker.....	☐	☐	☐	☐	
8. Når han/hun tegner en firkant, så har den fine rette hjørner.....	☐	☐	☐	☐	
9. Klipper med saks og klarer selv å følge strekene på en enkel figur	☐	☐	☐	☐	
10. Tegner tegninger av et menneske som har både øyne, nese og munn samt armer, ben, hender og føtter (må ha med alle 7 delene for å svare JA).....	☐	☐	☐	☐	
11. Fargelegger innenfor strekene i en fargeleggebok	☐	☐	☐	☐	
12. Liker barnet å delta i aktiviteter eller i leker som krever gode motoriske ferdigheter?	☐	☐	☐	☐	
+					
37. Om temperament og personlig stil					
Hvor typisk er følgende atferd for ditt barn? (Kryss av for hver linje.)					
	Svært typisk	Ganske typisk	Både og	Lite typisk	Ikke typisk
1. Barnet er alltid på farten	☐	☐	☐	☐	☐
2. Barnet er i aktivitet og løper omkring med en gang det våkner om morgenen.....	☐	☐	☐	☐	☐
3. Barnet foretrekker rolige stillesittende leker framfor mer aktive.	☐	☐	☐	☐	☐
4. Det skal lite til før barnet gråter	☐	☐	☐	☐	☐
5. Det skal lite til før barnet hisser seg opp eller blir lei seg	☐	☐	☐	☐	☐
6. Barnet reagerer intenst når det blir opphisset	☐	☐	☐	☐	☐
7. Barnet er svært sosialt	☐	☐	☐	☐	☐
8. Det tar lang tid før barnet blir vant til fremmede	☐	☐	☐	☐	☐
9. Barnet er vennlig og tillitsfull mot fremmede	☐	☐	☐	☐	☐
10. Barnet vil heller leke med andre enn å leke for seg selv	☐	☐	☐	☐	☐
11. Barnet liker å være sammen med andre mennesker	☐	☐	☐	☐	☐
12. Barnet synes å være sammen med andre er morsommere enn noe annet ...	☐	☐	☐	☐	☐
38. Om barnets evner og ferdigheter sammenliknet med jevnaldrende					
Kryss av fra 1-5 for hver linje avhengig av hvor godt det passer for ditt barn					
	Svært mye svakere		Typisk lik jevnaldrende	Svært mye flinkere	
+	1	2	3	4	5
1. Evne til å stille spørsmål ordentlig	☐	☐	☐	☐	☐
2. Evne til å svare på spørsmål ordentlig.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Evne til å si setninger klart nok til å bli forstått av fremmede.....	☐	☐	☐	☐	☐
4. Antall forskjellige ord han/hun kjenner.....	☐	☐	☐	☐	☐
5. Evne til bruke de ordene han/hun kan på en riktig måte.	☐	☐	☐	☐	☐
6. Evne til å få formidlet et budskap til andre ved å snakke.	☐	☐	☐	☐	☐
7. Evne til å finne de riktige ordene når han/hun snakker med andre.	☐	☐	☐	☐	☐
8. Evne til å oppnå det han/hun vil gjennom å snakke.	☐	☐	☐	☐	☐
9. Evne til å starte en samtale i gang sammen med andre barn.	☐	☐	☐	☐	☐
10. Evne til å holde en samtale gående med andre barn.....	☐	☐	☐	☐	☐
11. Lengden på setninger han/ hun bruker.	☐	☐	☐	☐	☐
12. Evne til å lage "voksenlignende" setninger.	☐	☐	☐	☐	☐
13. Evne til å si lydene i alle ord riktig.....	☐	☐	☐	☐	☐

39. Om barnets atferd og væremåte

Den følgende listen er utsagn som beskriver barns atferd og væremåte. I hvilken grad passer utsagnene for ditt barn vurdert slik det har vært de siste 2 månedene. (Kryss av for hver linje.)

	+	Passer ikke	Passer litt/ noen ganger	Passer godt/ ofte
1. Redd for å prøve nye ting		☐	☐	☐
2. Kan ikke konsentrere seg/være oppmerksom lengre tid av gangen		☐	☐	☐
3. Kan ikke sitte stille, er urolig eller overaktiv		☐	☐	☐
4. Tåler ikke å vente. Vil ha alt med en gang		☐	☐	☐
5. Klenger på voksne eller er for avhengig		☐	☐	☐ +
6. Gråter mye		☐	☐	☐
7. Trassig		☐	☐	☐
8. Ønsker må oppfylles med en gang		☐	☐	☐
9. Blir urolig av enhver forandring av rutine		☐	☐	☐
10. Spiser dårlig		☐	☐	☐
11. Det merkes ikke på barnet når han/hun har gjort noe galt		☐	☐	☐
12. Er redd for visse dyr, situasjoner eller steder		☐	☐	☐
13. Kommer ofte opp i krangel		☐	☐	☐
14. Legger seg borti alt mulig		☐	☐	☐
15. Blir alt for urolig når han/hun blir skilt fra foreldrene		☐	☐	☐
16. Slår andre		☐	☐	☐
17. Nervøs, overfølsom eller ansent		☐	☐	☐
18. Grensesetting endrer ikke hans/hennes atferd		☐	☐	☐
19. Skifter raskt fra en aktivitet til en annen		☐	☐	☐
20. Magesmerter eller -krampe (uten medisinsk grunn)		☐	☐	☐
21. For redd eller engstelig		☐	☐	☐
22. Ulykkelig, trist eller deprimeret		☐	☐	☐
23. Kaster opp (uten medisinsk grunn)		☐	☐	☐
24. Klossete eller dårlig koordinasjon		☐	☐	☐
25. Barnet blir plaget/mobbet av andre barn		☐	☐	☐
26. Blir lett såret		☐	☐	☐
27. Blir lett sjenert eller flau		☐	☐	☐

40. Hvor ofte hender det at barnet våkner om natten?

- 3 eller flere ganger per natt
 1-2 ganger per natt
 Noen ganger per uke
 Sjelden, aldri

41. Omtrent hvor mange timer sover barnet vanligvis per natt på hverdager?

- 8 timer eller mindre
 9 timer
 10 timer
 11 timer
 12 timer eller mer

+

42. Om bekymringer

	Nei	Ja
1. Er du bekymret for hvordan barnet ditt klarer å snakke og uttale lyder?	☐	☐
2. Er du bekymret fordi barnet ditt er krevende og vanskelig å ha med å gjøre?	☐	☐
3. Er du bekymret fordi barnet ditt er lite interessert i å leke med andre barn?	☐	☐
4. Er du bekymret fordi barnets aktivitetsnivå er så høyt?	☐	☐
5. Har andre uttrykt bekymring for ditt barns atferd og utvikling?	☐	☐
6. Samlet sett, synes du at barnet <u>nå for tiden</u> har vansker på ett eller flere av følgende områder: språk, følelser, konsentrasjon, oppførsel eller med å komme overens med andre?	☐	☐
Hvis ja		
1. Blir barnet selv forstyrret eller plaget av vanskene?	☐	☐
2. Påvirker vanskene barnets daglige liv på noen av de følgende områder?		☐
- Hjemme/i familien	☐	☐
- Forhold til venner/samvær med jevnaldrende	☐	☐
- I barnehage/park/hos dagmamma	☐	☐
3. Fører vanskene til en belastning for deg eller familien som helhet?	☐	☐
4. Hvis barnet har vansker, hvor gammelt var barnet da vanskene startet?	<input style="width: 30px; height: 20px;" type="text"/>	år

Spørsmål om deg selv

43. Hva er din vekt nå for tiden?

Vekt kg

+

44. Er du gravid nå?

Nei Ja

45. Hvordan er røykevanene i hjemmet nå?

	Deg selv	Din samboer/ ektefelle
1. Røyker ikke.....	☐	☐
2. Røyker av og til.....	☐	☐
3. Røyker daglig.....	☐	☐
4. Hvis daglig, antall sigaretter per dag.....	<input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/>

+

46. Hvor ofte drikker du alkohol nå for tiden?

- Omtrent 6–7 ganger per uke
 Omtrent 4–5 ganger per uke
 Omtrent 2–3 ganger per uke
 Omtrent 1 gang per uke
 Omtrent 1–3 ganger per måned
 Sjeldnere enn 1 gang per måned
 Aldri

+

47. Hvor mange alkoholenheter drikker du vanligvis når du nyter alkohol? Kryss av for både i helgen og hverdagen. (Se forklaring nedenfor.)

	I helgen	Hverdager
10 eller flere.....	☐	☐
7-9.....	☐	☐
5-6.....	☐	☐
3-4.....	☐	☐
1-2.....	☐	☐
Færre enn 1.....	☐	☐

Enheter alkohol

For å sammenligne ulike typer alkohol, spør vi etter det vi kaller alkoholenheter (= 1,5cl ren alkohol). I praksis betyr dette følgende:

1 glass (1/3 liter) øl	= 1 enhet
1 vinglass rød eller hvit vin	= 1 enhet
1 hetvinsglass, sherry eller annen hetvin	= 1 enhet
1 dramme glass brennevin eller likør	= 1 enhet
1 flaske rusbrus/cider	= 1 enhet

48. Har du hatt en alvorlig sykdom eller plage som har oppstått de siste 5 årene? (hjertesykdom, kreft, muskelsykdom, alvorlig kronisk sykdom som diabetes, psykisk sykdom, funksjonshemming eller annet)

Nei Ja Hvis nei, fortsett med spørsmål 50

Hvis ja,

Oppgi hvilke(n) sykdom og kryss av om det er stilt en diagnose hos en lege og om du har vært innlagt på sykehus for denne lidelsen. Hvis du har blitt frisk oppgi alderen når du ble frisk.

Skriv navnet på sykdommen	Lege stilt diagnose		Sykehusinnleggelse		Hvis du er blitt frisk, omtrent hvor gammel var du? <input type="text"/> år
	Nei	Ja	Nei	Ja	
1. _____	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/> år
2. _____	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/> år
3. _____	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/> år
4. _____	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/> år

49. Har denne eller disse sykdommene/plagene de siste 5 årene gjort det vanskelig for deg å fungere i ditt daglige liv?

- Nei
 Ja, litt
 Ja, en god del
 Ja, svært mye

+

50. Har du noen gang hatt problemer med din fysiske eller psykiske helse som har hindret deg i arbeid eller sosiale aktiviteter med familie eller venner?

Nei Ja

+

Hvis ja, hvor mye har problemene hindret deg?

	Svært mye	En god del	Noe	Litt	Ikke i det hele tatt
1. Fysiske helse	☐	☐	☐	☐	☐
2. Psykiske helse	☐	☐	☐	☐	☐

51. Har du i løpet av de siste 2 ukene vært plaget med noe av de følgende? (Sett ett kryss for hver linje.)

	Ikke plaget	Litt plaget	Ganske mye plaget	Veldig mye plaget	
1. Stadig redd eller engstelig	☐	☐	☐	☐	
2. Nervøsitet, indre uro	☐	☐	☐	☐	
3. Følelse av håpløshet med hensyn til framtiden	☐	☐	☐	☐	
4. Nedtrykt, tungsindig	☐	☐	☐	☐	+
5. Mye bekymret eller urolig	☐	☐	☐	☐	
6. Følelse av at alt er et slit	☐	☐	☐	☐	
7. Føler deg ansent eller oppjaget	☐	☐	☐	☐	
8. Plutselig frykt uten grunn	☐	☐	☐	☐	

52. Hvis du har en ektefelle/samboer/partner, hvor enig er du i disse beskrivelsene? (Sett ett kryss for hver linje.)

	Svært enig	Enig	Litt enig	Litt uenig	Uenig	Svært uenig
1. Min partner og jeg har problemer i parforholdet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2. Jeg er svært lykkelig i mitt parforhold	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3. Min partner er generelt forståelsesfull	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4. Jeg er fornøyd med forholdet til min partner	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5. Vi er enige om hvordan barn bør oppdras	☐	☐	☐	☐	☐	☐

53. Hvor ofte hender dette hjemme hos dere? (Sett ett kryss for hver linje.)

	Aldri	Nesten aldri	Noen ganger	Ofte	Alltid
1. Du lar barnet ditt forstå når han/hun gjør en god innsats	☐	☐	☐	☐	☐
2. Du truer med å straffe barnet ditt, og så gjennomfører du ikke straffen når det kommer til stykket	☐	☐	☐	☐	☐
3. Du har en hyggelig samtale med barnet ditt	☐	☐	☐	☐	☐
4. Barnet snakker seg vekk fra å bli straffet etter å ha gjort noe galt	☐	☐	☐	☐	☐
5. Du spør barnet ditt om hvordan hans/hennes dag i barnehagen har vært	☐	☐	☐	☐	☐
6. Du sier noe pent til barnet ditt når han/hun har gjort noe bra	☐	☐	☐	☐	☐
7. Du roser barnet ditt om han/hun oppfører seg pent	☐	☐	☐	☐	☐
8. Du snakker med barnet om hans/hennes venner	☐	☐	☐	☐	☐
9. Du lar barnet ditt slippe tidlig fra en straff (for eksempel oppheve restriksjoner/forbud tidligere enn du først sa)	☐	☐	☐	☐	☐

+

54. Kryss av om du er enig eller uenig i de følgende påstander

(Sett kryss for hver linje fra helt uenig til helt enig.)

	Helt uenig	Uenig	Litt uenig	Verken enig eller uenig	Litt enig	Enig	Helt enig
1. På de fleste måter er livet mitt nær idealet mitt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2. Livsbetingelsene mine er svært gode	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3. Jeg er fornøyd med livet mitt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4. Så langt har jeg oppnådd det som er viktig for meg i livet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5. Hadde jeg kunne levd på nytt, ville jeg nesten ikke forandret noe ..	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6. Jeg trives godt i arbeidet mitt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

55. Har du i løpet av de siste årene opplevd noe av det følgende?

	Nei	Ja, i løpet av det siste året	Ja, for 2-5 år siden
1. Har du hatt problemer på arbeidsplassen eller der du utdanner deg?	☐	☐	☐
2. Har du hatt økonomiske problemer?	☐	☐	☐
3. Ble du skilt, separert eller avbrøt samlivet?	☐	☐	☐
4. Har du hatt problemer eller konflikter med familie, venner eller naboer?	☐	☐	☐
5. Har du vært alvorlig bekymret for om det er noe galt med barnet?	☐	☐	☐
6. Har du vært alvorlig syk eller skadet?	☐	☐	☐
7. Har en av dine nærmeste vært alvorlig syk eller skadet?	☐	☐	☐
8. Har du vært utsatt for alvorlig ulykke, brann eller grovt tyveri?	☐	☐	☐
9. Har du selv blitt utsatt for mishandling eller misbruk?	☐	☐	☐
10. Har du mistet en som sto deg nær?	☐	☐	☐
11. Andre alvorlige hendelser/opplevelser du har hatt:	☐	☐	☐

Beskriv: _____

+

56. Har noen av hendelsene nevnt i forrige spørsmål påvirket deg slik at du har blitt sykemeldt eller ikke klart å fungere i hverdagen/jobb?

Nei Ja

+

+

Listen under består av mange utsagn som kan passe eller ikke passe som beskrivelse av deg og din person. Kryss av på hver linje for hvordan du synes hvert utsagn passer som beskrivelse av deg selv.

Hvis du synes et spørsmål er vanskelig å svare på, kan du hoppe over det og gå videre til neste spørsmål.

57. Beskriv deg selv slik du generelt er: (Kryss av for hver linje.)

	Svært uenig	Nokså uenig	Verken eller	Nokså enig	Svært enig
1. Liver opp i et selskap.....	☐	☐	☐	☐	☐
2. Bryr meg lite om hvordan andre har det	☐	☐	☐	☐	☐
3. Er alltid godt forberedt.....	☐	☐	☐	☐	☐
4. Bli lett stresset.....	☐	☐	☐	☐	☐
5. Har et rikt ordforråd	☐	☐	☐	☐	☐
6. Snakker ikke mye.....	☐	☐	☐	☐	☐
7. Er interessert i andre mennesker	☐	☐	☐	☐	☐
8. Legger igjen ting rundt omkring	☐	☐	☐	☐	☐
9. Er avslappet mesteparten av tiden.....	☐	☐	☐	☐	☐
10. Har problemer med å forstå abstrakte idéer	☐	☐	+	☐	☐
11. Føler meg vel sammen med andre	☐	☐	☐	☐	☐
12. Fornærmer folk.....	☐	☐	☐	☐	☐
13. Er oppmerksom på detaljer	☐	☐	☐	☐	☐
14. Bekymrer meg for mange ting	☐	☐	☐	☐	☐
15. Har en livlig fantasi.....	☐	☐	☐	☐	☐
16. Holder meg i bakgrunnen	☐	☐	☐	☐	☐
17. Har medfølelse med andre.....	☐	☐	☐	☐	☐
18. Roter ofte til ting	☐	☐	☐	☐	☐
19. Føler meg sjelden nedfor	☐	☐	☐	☐	☐
20. Er ikke interessert i abstrakte idéer	☐	☐	☐	☐	☐
21. Tar initiativ til samtaler.....	☐	☐	☐	☐	☐
22. Er ikke interessert i andres problemer	☐	☐	☐	☐	☐
23. Får oppgaver unnagjort med en gang	☐	☐	☐	☐	☐
24. Bli lett urolig.....	☐	☐	☐	☐	☐
25. Har utmerkede idéer	☐	☐	☐	☐	☐
26. Har lite å si	☐	☐	☐	☐	☐
27. Er godhjertet	☐	☐	☐	☐	☐
28. Glemmer ofte å sette ting tilbake på plass.....	☐	☐	☐	☐	☐
29. Bli lett opprørt.....	☐	☐	☐	☐	☐
30. Har ikke god forestillingsevne.....	+	☐	☐	☐	☐
31. Snakker med mange mennesker i selskaper.....	☐	☐	☐	☐	☐
32. Er egentlig ikke interessert i andre mennesker.....	☐	☐	☐	☐	☐
33. Liker orden og ryddighet.....	☐	☐	☐	☐	☐
34. Skifter mye i humør.....	☐	☐	☐	☐	☐
35. Er rask til å forstå ting.....	☐	☐	☐	☐	☐
36. Liker ikke å tiltrekke meg oppmerksomhet.....	☐	☐	☐	☐	☐
37. Tar meg tid til å stille opp for andre.....	☐	☐	☐	☐	☐
38. Skulker unna plikter	☐	☐	☐	☐	☐
39. Har ofte humørsvingninger	☐	☐	☐	☐	☐
40. Bruker ofte vanskelige ord.....	☐	☐	☐	☐	☐
41. Har ingenting imot å være midtpunkt for oppmerksomhet	☐	☐	☐	☐	☐
42. Er oppmerksom på andres følelser.....	☐	☐	☐	☐	☐
43. Gjør ting etter planen	☐	☐	☐	☐	☐
44. Bli lett irritert.....	☐	☐	☐	☐	☐
45. Bruker tid til å tenke over ting.....	☐	☐	☐	☐	☐

+

	Svært uenig	Nokså uenig	Verken eller	Nokså enig	Svært enig
46. Er stille sammen med fremmede.....	☐	☐	☐	☐	☐
47. Får andre til å føle seg vel.....	☐	☐	☐	☐	☐
48. Er grundig i mitt arbeid.....	☐	☐	☐	☐	☐
49. Føler meg ofte nedstemt.....	☐	☐	☐	☐	☐
50. Er full av idéer.....	☐	☐	☐	☐	☐

+

58. Vi ønsker å legge til rette for barnehageforskning i MoBa og se på sammenhengen mellom barnehagekvalitet og helse. I den forbindelse ber vi deg oppgi navnet på barnehagen(e) som barnet går eller har gått i, når det var, og hvilken kommune barnehagen ligger i. Dette vil gjøre oss i stand til å innhente opplysninger fra et offentlig register om barnehager (BASIL) slik at vi kan sammenligne ulike barnehager med hensyn til hvor mange ansatte barnehagen har, antall ansatte med førskolelærerutdanning, antall kvadratmeter, og andre ressurser.

Mitt barn har aldri gått i barnehage:

+

Start med den første barnehagen barnet gikk i

Barnehagens navn	Kommune	Når begynte barnet i barnehagen
(Feks Kløverenga barnehage)	(Nes)	(Høst ☒ Vår ☐ År 2 0 0 9)
1.	Høst ☐ Vår ☐ År <input type="text" value=""/> <input type="text" value=""/> <input type="text" value=""/> <input type="text" value=""/>
2.	Høst ☐ Vår ☐ År <input type="text" value=""/> <input type="text" value=""/> <input type="text" value=""/> <input type="text" value=""/>
3.	Høst ☐ Vår ☐ År <input type="text" value=""/> <input type="text" value=""/> <input type="text" value=""/> <input type="text" value=""/>
4.	Høst ☐ Vår ☐ År <input type="text" value=""/> <input type="text" value=""/> <input type="text" value=""/> <input type="text" value=""/>

Kommentarer

Har du husket å fylle ut dato for utfylling av skjema på side 1?

Tusen takk for at dere fortsatt er med i Den norske mor og barn undersøkelsen!

+

+

Den norske mor og barn-undersøkelsen

Spørreskjema til barnehagen

Skjemaet skal leses av en maskin. Derfor er det viktig å bruke blå eller sort kulepenn og skrive tydelig:

- I de små avkrysningsboksene setter du et kryss inni boksen for det svaret som du mener passer best, slik:
- Hvis du mener at du har satt kryss i feil boks, kan du ret
- Tallboksene har ofte to eller flere ruter. Når du skriver e

**Dette skjemaet skal ikke brukes til utfylling.
 Ta kontakt med oss på morbarn@fhi.no eller
 tlf 53 20 40 40 hvis du trenger skjema.**

Oppgi dag, måned og år for utfylling av skjemaet

Du/dere har fått dette skjemaet fordi ett av barna i avdelingen deres deltar i Den norske Mor og barn-undersøkelsen. Vi setter stor pris på at du tar deg tid til å fylle ut informasjon om dette barnet (heretter kalt prosjektbarnet), om barnehagen og om den avdelingen/basen prosjektbarnet går i.

1. Kort informasjon om den som fyller ut skjemaet

Angi år og måneder

Hvor lenge har du vært ansatt i denne barnehagen?

år og

mnd

Hvor lang erfaring har du med arbeid med barn?

år og

mnd

+

Hvor lenge har du kjent prosjektbarnet (dette barnet)?

år og

mnd

Er du pedagogisk leder: Nei Ja

Hvis nei, oppgi stillingstittel: _____

OM BARNEHAGEN

2. Hvilken organisering har barnehagen? (Sett kryss for det som ligner mest organiseringen dere har.)

- Avdelingsbarnehage (Tradisjonell organisering hvor barn tilhører en bestemt avdeling)
- Basebarnehage (En større andel av barnehagen er fellesarealer som kan brukes av alle i barnehagen, samtidig eller på skift. I tillegg er det baser som reserveres bestemte barnegrupper)
- Sonebarnehage (Alle leke- og oppholdsarealer er fellesarealer som er delt inn i soner, f.eks for roligere aktivitet, for små/store barn, for motorisk utfoldelse)

Hvor mange avdelinger består hele barnehagen av, hvor mange barn totalt sett går i hele barnehagen og hvor mange ansatte er det i barnehagen? (ikke bare prosjektbarnets avdeling)

Ant. avdelinger/
grupper

Ant. barn

Ant. ansatte

+

3. Har barnehagen en bestemt pedagogisk profil eller bestemte faglige rammeprogram? (f.eks naturbarnehage, Montessori, Steinerbarnehage eller Du og jeg og vi to, Steg for steg)

Nei

Ja

Hvis ja, beskriv: _____

PROSJEKTBARNETS AVDELING/BASE

I de følgende spørsmål, vennligst svar ut fra hvordan det er i den avdelingen/basen prosjektbarnet går. Regn også med prosjektbarnet.

4. Hvor mange barn på ulike alder går i prosjektbarnets avdeling/base? (Skriv 0 for aldersgrupper dere ikke har.)

0-18 mnd	19-35 mnd	3 år	4 år	5 år	6 år
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

5. Hvor mange jenter og gutter er det totalt i prosjektbarnets avdeling/base?

Jenter	Gutter
<input type="text"/>	<input type="text"/>

6. Hvor mange nye barn har begynt det siste barnehageåret i prosjektbarnets avdeling/base?

Antall
<input type="text"/>

7. Hvor mange barn er vanligvis tilstede til ulike tid på en typisk dag i prosjektbarnets avdeling/base? (Dersom avdelingene slår sammen grupper av barn, regn antall barn i gruppen der prosjektbarnet er.)

Før kl. 9	Fra kl. 9 til 16	Etter kl. 16
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

8. Hvor mange voksne er vanligvis tilstede til ulike tid på en typisk dag i prosjektbarnets avdeling/base?

Før kl. 9	Fra kl. 9 til 16	Etter kl. 16
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

9. Angi % ekstra stillingsressurs prosjektbarnets avdeling/base har krav på med hensyn til barn med spesielle behov. (Bare regn med det som er ut over de faste ansatte).

<input type="text"/>	%	☐ Avdelingen har ikke krav på ekstra tilført stillingsressurs.
----------------------	---	---

10. Angi % ekstra stillingsressurs prosjektbarnets avdeling/base faktisk får med hensyn til barn med spesielle behov. (Bare regn med tilførte ressurser ut over de faste ansatte).

<input type="text"/>	%	☐ Avdelingen har ingen ekstra stillingsressurser tilført.
----------------------	---	--

De neste spørsmålene gjelder spesifikt for prosjektbarnet (Den norske mor og barn-undersøkelsen)

PROSJEKTBARNET

Prosjektbarnets tilpasning i barnehagen

11. Hvor lenge har prosjektbarnet gått i denne barnehagen?

<input type="text"/>	år og/eller	<input type="text"/>	måneder
----------------------	-------------	----------------------	---------

12. Hvordan synes du dette barnet klarer seg på disse områdene? (Sett ett kryss for hver linje.)

	Veldig bra	Bra	Både og	Noen problemer	Betydelige problemer
1. Finne seg til rette i barnehagen.....	☐	☐	☐	☐	☐
2. Samarbeide med andre barn	☐	☐	☐	☐	☐
3. Forholde seg til de voksne på avdelingen	☐	☐	☐	☐	☐
4. Konsentrasjon	☐	☐	☐	☐	☐
5. Bruk av lekemateriale	☐	☐	☐	☐	☐
6. Stole på seg selv/selvtillit	☐	☐	☐	☐	☐
7. Snakke i gruppe med barn	☐	☐	☐	☐	☐
8. Følge instruksjoner	☐	☐	☐	☐	☐
9. Klare å ivareta personlige behov	☐	☐	☐	☐	☐
10. Motorisk koordinasjon	☐	☐	☐	☐	☐
11. Omgjengelighet	☐	☐	☐	☐	☐
12. Finmotorisk kontroll	☐	☐	☐	☐	☐
13. Tilpasning i barnehagen (vurder totalt sett)	☐	☐	☐	☐	☐

Prosjektbarnets samhandling med deg

13. I hvilken grad synes du de følgende utsagnene beskriver din relasjon med prosjektbarnet? (Sett ett kryss for hver linje.)

+	Stemmer absolutt ikke	Stemmer ikke helt	Nøytral, ikke sikker	Stemmer ganske bra	Stemmer veldig bra
	☐	☐	☐	☐	☐
1. Jeg opplever at jeg og han/hun har et godt og nært forhold til hverandre.....	☐	☐	☐	☐	☐
2. Det virker som om barnet og jeg alltid havner i konflikt med hverandre	☐	☐	☐	☐	☐
3. Hvis han/hun er lei seg eller opprørt, søker han/hun trøst hos meg	☐	☐	☐	☐	☐
4. Det virker som om han/hun ikke liker at jeg viser positive følelser gjennom fysisk kontakt, som stryke eller å gi ham/henne en klem	☐	☐	☐	☐	☐
5. Jeg har inntrykk av at han/hun setter pris på forholdet til meg	☐	☐	☐	☐	☐
6. Han/hun fremstår som stolt når jeg roser han/henne	☐	☐	☐	☐	☐
7. Han/hun forteller spontant om seg selv	☐	☐	☐	☐	☐
8. Han/hun blir lett sint på meg	☐	☐	☐	☐	☐
9. Jeg synes det er lett å tolke hva han/hun føler	☐	☐	☐	☐	☐
10. Han/hun fortsetter å være sint eller motvillig etter at jeg har satt grenser eller irettesatt han/henne	☐	☐	☐	☐	☐
11. Det er mer krevende for meg å arbeide med dette barnet enn med barn flest	☐	☐	☐	☐	☐
12. Når han/hun kommer til barnehagen og er i dårlig humør, vet jeg at vi har en lang og vanskelig dag foran oss	☐	☐	☐	☐	☐
13. Måten han/hun reagerer ovenfor meg kan være uforutsigbar	☐	☐	☐	☐	☐
14. Han/hun lurer meg ofte for å få viljen sin	☐	☐	☐	☐	☐
15. Han/hun forteller meg om sine følelser og opplevelser	☐	☐	☐	☐	☐

+

+

Bringe og hente i barnehagen

14. Blir barnet hentet av mor/far i barnehagen? Nei Ja

15. Hvis ja, hvor ofte kan du observere det følgende? (Sett ett kryss for hver linje.)

	Aldri	Noen ganger	Ofte	- Beständig
1. Når barnet kommer i barnehagen hilser han/hun entusiastisk på deg	☐	☐	☐	☐
2. Når mor/far går igjen så sier barnet "hadet" på en eller annen måte (f.eks. vinker, smiler)	☐	☐	☐	☐
3. Når mor/far drar så blir barnet sint eller lei seg	☐	☐	☐	☐
4. Barnet samarbeider godt mht å gjøre seg klar til å dra hjem	☐	☐	☐	☐

+

+

Prosjektbarnets språklige kompetanse

16. Vurder barnet ut fra norskspråklig kompetanse:

(Sett ett kryss for hver linje.)

	Nei	Ja
1. Spør etter hva ord betyr.....	☐	☐
2. Snakker i lange, komplekse setninger, 10 ord eller mer	☐	☐
3. Bruker flertallsending korrekt; f.eks. sier "menn" og ikke "manner", sier "flere mus" ikke "muser"	☐	☐
4. Sier navnet på ukedagene i riktig rekkefølge	☐	☐
5. Kan si hvor han/hun bor (hvilket tettsted eller by)	☐	☐
6. Når han/hun blir spurt "Hva er en <ting> ?" så kan han/hun snakke om den gruppen tingen tilhører; f.eks. om mus "Det er et dyr"; om et eple- "Det er en frukt"	☐	☐
7. Kan vise hva som er høyre og venstre hånd	☐	☐
8. Bruker ordene "I dag", "I går" og "I morgen" på en riktig måte	☐	☐
9. Kan si om noen få ting hva det er laget av, f.eks. hva en stol eller frakk er laget av	☐	☐

Prosjektbarnets interesse for bokstaver og tall, lese og skrive

Vurder barnets ferdigheter på følgende områder:

+

17. Leseferdigheter (Sett ett kryss for hver linje.)

- Leser enkle ord (f.eks. hus, båt) Nei Ja
 Leser enkle setninger (f.eks. Tor er stor) .. Nei Ja
 Uinteressert i å lese..... Nei Ja

18. Skriveferdigheter (Sett ett kryss for hver linje.)

- Skriver enkle ord (f.eks. hus, båt) Nei Ja
 Skriver enkle setninger (f.eks. Tor er stor) Nei Ja
 Uinteressert i å skrive..... Nei Ja

19. Tallforståelse (Sett ett kryss for hver linje.)

- Gjenkjenner tall (hva de heter)..... Nei Ja
 Legger sammen noen få konkrete ting Nei Ja
 Uinteressert i tall Nei Ja

+

20. Fortellerkompetanse

Barnet gjenforteller en hel historie (som for eksempel «Rødhette og ulven») og forteller hva som skjer i riktig rekkefølge, og også hvordan historien slutter.

- Nei Ja, med litt hjelp Ja, uten hjelp

Barnet forklarer reglene for hvordan et spill skal spilles eller hvordan noe skal lages slik at jevnaldrende forstår hvordan.

- Nei Ja, med litt hjelp Ja, uten hjelp

+

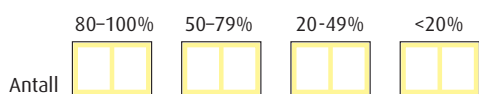
RESSURSER I PROSJEKTBARNETS AVDELING/BASE

21. Hvilken utdanning har de ansatte i prosjektbarnets avdeling/base fullført? (Sett ett kryss for hver linje.)

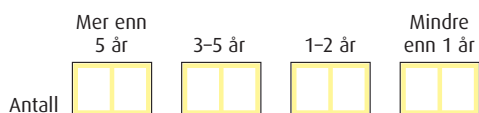
+

	Førskole- lærer utdanning	Annen pedagogisk høyere utdanning	Barne- og ungdoms- arbeider (fagbrev)	Barne- og ungdoms- utdanning pågående	Annen videre- gående (fullført)	Avbrutt videre- gående eller bare grunnskolen	Annen bakgrunn
Styrer for hele barnehagen.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Avdelingsleder	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De andre ansatte i avdelingen/basen - skriv antall personale med de respektive utdanningene. (Ikke regn med avdelingsleder og skriv 0 dersom ingen i kategorien.)	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	stk.	stk.	stk.	stk.	stk.	stk.	stk.

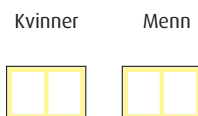
22. Hvor stor stillingsprosent har de ansatte i avdelingen/basen? (Angi antall ansatte for hver kategori av stillingsprosent.)

23. Hvor mange år har de ansatte i avdelingen/basen arbeidet i barnehagen? (Angi antall ansatte for hver kategori av år ansatt.)

24. Hvor mange kvinner og menn er ansatt i avdelingen/basen der prosjektbarnet går? (Skriv 0 dersom ingen.)

25. Er det gitt dispensasjon fra krav om førskoleutdanning/pedagogisk utdanning?

	Nei	Ja, midlertidig	Ja, varig
For styrer i barnehagen....	☐	☐	☐
For avdelingsleder	☐	☐	☐

26. Hvordan vurderer du personalstabiliteten generelt på avdelingen/basen i perioden juli-desember det siste året? (Vurder alt under ett, altså både med hensyn til sykefravær og personalutskifting.)

Meget god stabilitet	Ganske god	Verken/ eller	Mindre god	Ikke god stabilitet
☐	☐	☐	☐	☐

+

Oversikt i avdelingen og aktiviteter

27. Her følger noen utsagn om prosjektbarnets avdeling/base som er knyttet til oversikt og organisering.

(Kryss av for hvor enig du er i hvert utsagn.) (Sett ett kryss for hver linje.)

	+	Svært uenig	Uenig	Verken enig eller uenig	Enig	Svært enig
1. Det er tilstrekkelig plass tilgjengelig i din avdeling/base slik at en kan holde på med ulike læringsaktiviteter		☐	☐	☐	☐	☐
2. Det er tilstrekkelig plass for en fast stillekrok eller hvileområde for barna		☐	☐	☐	☐	☐
3. Det er mye materiale som er lett tilgjengelig slik at en kan tilrettelegge etter barnas interesser		☐	☐	☐	☐	☐
4. På de fleste dagene i uka kan barna selv finne fram ulike typer male- og skrivesaker		☐	☐	☐	☐	☐
5. Det er avsatt tilstrekkelig plass hvor ett eller to barn kan leke for seg selv		☐	☐	☐	☐	☐
6. Det er tilgjengelig et variert utvalg av bøker som barna kan hente selv ut fra hva de er interessert i.		☐	☐	☐	☐	☐
7. Det er tilgjengelig mye variert materiale som stimulerer finmotorikk og problemløsning (f.eks. puslespill, klosser og byggemateriale)		☐	☐	☐	☐	☐
8. Det er tilgjengelig utstyr for barna som stimulerer grovmotoriske ferdigheter (f.eks. klatreplass, hinderløype, baller, trehjulsyklar)		☐	☐	☐	☐	☐
9. Uteområdet er godt tilrettelagt for 4-6 åringeres interesser og aktiviteter.		☐	☐	☐	☐	☐
10. Avdelingen har tilstrekkelig ressurser for å følge opp barnas valg og interesser.		☐	☐	☐	☐	☐
+					+	

PEDAGOGISK PROFIL OG PRAKSIS I PROSJEKTBARNETS AVDELING/BASE

28. Hvordan vil du karakterisere de ulike utsagnene i forhold til den typiske pedagogiske praksis på din avdeling/base i løpet av de siste tre månedene? (Kryss av på hver linje hvor vanlig hvert utsagn er for hvordan praksis er i prosjektbarnets avdeling/base.)

	+	Svært vanlig praksis	Svært uvanlig praksis
1. Barna får stort sett leke uforstyrret		☐	☐
2. De voksne leter aktivt etter muligheter til å veilede barn i lek		☐	☐
3. Barn får være med å bestemme når vi planlegger prosjekter eller arrangementer i barnehagen		☐	☐
4. Vi må kutte ned tiden for fri lek for å få tid til planlagte aktiviteter ..		☐	☐
5. Barna får være med å bestemme de daglige aktivitetene i barnehagen		☐	☐
6. Dersom leken i barnegruppen er svært god, hopper vi over planlagte aktiviteter		☐	☐
7. Vi har et sterkt fokus på å gi barna den kunnskapen de trenger		☐	☐
8. Vi følger alltid dagens plan		☐	☐
9. Lekegrupper initieres av barna selv		☐	☐
10. Vi utfordrer barna ved å legge til rette for at de skal få prøve aktiviteter som er litt vanskeligere enn de aktivitetene de vanligvis gjør ..		☐	☐
11. Vi prioriterer gode samtaler med barna selv om det går på bekostning av andre planlagte aktiviteter		☐	☐
12. Barna velger selv de aller fleste av aktivitetene de holder på med ..		☐	☐
13. Vi får ikke alltid tid til gode samtaler med barna fordi avdelingens planlagte aktiviteter kommer i veien		☐	☐
+			

+	Svært vanlig praksis	Svært uvanlig praksis
14. Gjennom samtaler viser barna hva de er modne for og voksne retter da samtalen inn på samme nivå.....	☐	☐
15. Vi utfordrer barnas forståelse og mestring ved å rette samtalen litt over barnets nivå	☐	☐
16. Vi bruker samtalegrupper for å sikre at hvert barn blir sett og hørt ..	☐	☐
17. Barna får være med å bestemme aktiviteter i barnehagen selv om det går på bekostning av planlagte aktiviteter	☐	☐

+

Rutiner for kartlegging og observasjon

29. Hvilke rutiner har dere for kartlegging av barnas ferdigheter på følgende områder? (Vurder dette ut fra 5- og 6-åringene; sett ett kryss per linje.)

	Regel- messig kartlegging	Kartlegging ved behov	Regel- messig observasjon	Observasjon kun ved behov
1. Språkkompetanse	☐	☐	☐	☐
2. Motoriske ferdigheter	☐	☐	☐	☐
3. Lekekompetanse	☐	☐	☐	☐
4. Samhandlingskompetanse (sosial kompetanse)	☐	☐	☐	☐

30. Hvordan bruker avdelingen/basen resultatene fra kartleggingene/observasjonene? (Skriv kort viktigste bruk):

+

31. Har barnehagen skriftlige rutiner for å informere de følgende dersom kartlegging og resultater fører til bekymring?

	Nei	Ja
1. Foreldre.....	☐	☐
2. Helsestasjonen	☐	☐
3. PPT	☐	☐
4. Barnevernet	☐	☐

+

Barnas dagsplan

32. Hvor ofte tilrettelegger dere et planlagt strukturert pedagogisk tilbud for barna på de følgende områdene?

+	Daglig	3-4 ganger i uken	1-2 ganger i uken	Hver andre uke	En gang per måned eller sjeldnere
1. Skriverabling	☐	☐	☐	☐	☐
2. Bokstavutforskning (i naturen, i bøker, på melkekartonger osv.)	☐	☐	☐	☐	☐
3. Øving på ordbilder (f.eks. bruke lapp med ordet "kjøleskap" på kjøleskapet)	☐	☐	☐	☐	☐
4. Helordsskriving	☐	☐	☐	☐	☐
5. Utforske geometri, form, mønster, likheter og andre matematiske begreper	☐	☐	☐	☐	☐
6. Tallforståelse	☐	☐	☐	☐	☐
7. Sansemotorisk og kroppslig lek	☐	☐	☐	☐	☐
8. Kultur og egenart.....	☐	☐	☐	☐	☐
9. Kreative og skapende aktiviteter (male, tegne, snekre o.l.)	☐	☐	☐	☐	☐
10. Friluftaktivitet med vekt på kunnskap om miljøet	☐	☐	☐	☐	☐
11. Lekegrupper som fokuserer på rollelek (leke butikk, sykehus, kafé o.l.)	☐	☐	☐	☐	☐
12. IKT (pedagogiske spill, skriving, lete etter bilder på internett o.l.)	☐	☐	☐	☐	☐

Refleksjoner i personalgruppen

33. Hvor ofte har dere som personalgruppe satt av tid for å arbeide systematisk med ett eller flere av disse 6 temaområdene i rammeplanen? (Vurder ut fra det siste halvåret.)

	Daglig	3-4 ganger i uken	1-2 ganger i uken	Hver andre uke	En gang per måned eller sjeldnere
1. Omsorg og oppdragelse	☐	☐	☐	☐	☐
2. Lek	☐	☐	☐	☐	☐
3. Læring	☐	☐	☐	☐	☐
4. Sosial kompetanse	☐	☐	☐	☐	☐
5. Språklig kompetanse	☐	☐	☐	☐	☐
6. Barnehagen som kulturell arena	☐	☐	☐	☐	☐

Opplæringsønsker og behov i personalgruppen

34. Hvor enig er du i at de ansatte i prosjektbarnets avdeling/base har tilstrekkelig god kompetanse med hensyn til de tematiske områdene nedenfor?

	Svært uenig	Uenig	Både enig og uenig	Enig	Svært enig
1. Sosial kompetanse.....	☐	☐	☐	☐	☐
2. Mobbing blant barna	☐	☐	☐	☐	☐
3. Atferdsproblemer	☐	☐	☐	☐	☐
4. Språklig kompetanse	☐	☐	☐	☐	☐
5. Sjenerte/sky barn	☐	☐	☐	☐	☐

Personalsamarbeid/entusiasme/miljø

35. Kryss av for hvordan du synes utsagnene passer i din avdeling/base. (Sett ett kryss for hver linje.)

	Svært uenig	Uenig	Både enig og uenig	Enig	Svært enig
1. Vi kan stole på medarbeidernes støtte og hjelp når det er behov for det.	☐	☐	☐	☐	☐
2. Alle har en god forståelse for hvilke roller og ansvar hver av dem har.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Alle bidrar i beslutningsprosessene om prinsipielle ting ved barnehagen samt hvordan en skal arbeide praktisk.	☐	☐	☐	☐	☐
4. Alle forholder seg til jobben sin med entusiasme.	☐	☐	☐	☐	☐
5. Min egen pedagogiske filosofi og mine målsetninger passer med de som gjelder for barnehagen som helhet.	☐	☐	☐	☐	☐

Samarbeid med foreldre

36. Kryss av for hvor ofte dere legger til rette for ulike typer samarbeid med barnas foreldre. (Sett ett kryss for hver linje.)

	En gang i året	En gang i halvåret	To ganger i halvåret	En gang i måneden	Flere ganger i måneden
1. Innkaller til formelle møter mellom foreldre og pedagog for å drøfte barnets framgang	☐	☐	☐	☐	☐
2. Avholder fellesmøter for å veilede foreldre om barns utvikling eller aktiviteter vi driver.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Sender ut regelmessige informasjonsskriv om hva som skjer i avdelingen/basen og hva som skjer framover.....	☐	☐	☐	☐	☐

SPESIELLE FORHOLD KNYTTET DIREKTE TIL PROSJEKTBARNET

I det følgende ønsker vi å vite mer spesifikt om hva prosjektbarnet deltar på i barnehagen. +

37. Hvor mange timer per uke er prosjektbarnet i barnehagen? timer

38. Er det tilrettelagt spesielle aktiviteter som prosjektbarnet deltar på? +

5-årsklubb (med fokus på det sosiale)? Nei Ja

Skoleforberedende gruppe (med fokus på fag)?..... Nei Ja

39. Har prosjektbarnets språkkompetanse blitt kartlagt?

Nei Ja

40. Hvis ja, hva var resultatet?

- Alt var i orden
 Trenger noe ekstra stimulering
 Trenger å søke ekstra ressurser
 Trenger særskilt norskopplæring (for fremmedspråklige)

41. Har prosjektbarnet noen spesielle vansker?

Nei Ja

Hvis nei, gå til neste side, spørsmål 52.

42. Hvis ja, hvilke områder? (Du kan sette flere kryss.) +

- Generell utviklingsforsinkelse
 Emosjonelle vansker
 Atferdsvansker
 Kontaktvansker/autismespekteret
 Lærevansker
 Uro/oppmerksomhetsvansker
 Hørsel-/synsvansker
 Fysiske funksjonsvansker
 Språkforsinkelse
 Annet, spesifiser: _____

43. Er det søkt ekstra ressurser til prosjektbarnet?

Nei Ja

44. Hvis ja, hvor mange timer per uke? timer

45. Er det iverksatt tiltak pga. spesielle behov som prosjektbarnet har?

Nei Ja

46. Hvis ja, hvor mange timer per uke? timer +

Mer om prosjektbarnet med spesielle vansker.

47. Oppgi antall timer per uke hver av disse utdanningsgruppene gir individuell støtte til prosjektbarnet.

Førskole-lærer	Spesial-pedagog	Annen fag-utdanning	Barne- og ungdoms-arbeider	Ufaglært
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

48. Har noen av de som gir individuell støtte til prosjektbarnet fremmedspråklig bakgrunn? +

(Dansk og svensk regnes ikke som fremmedspråklig.)..... Nei Ja

49. Hvis ja: på hvilket nivå vurderer du hans/hennes muntlige norskkunnskaper?

Norsk er like godt som morsmålet	Flytende	Meget godt	Godt	Noe kjennskap til norsk	Snakker helst annet enn norsk
☐	☐	☐	☐	☐	☐

50. Gir barnehagen veiledning til foreldrene knyttet til prosjektbarnets spesielle behov? +

Nei Ja

51. Får barnehagen veiledning av ekstern instans knyttet til prosjektbarnets spesielle behov? +

Nei Ja

Hvis ja, skriv instans: _____

Prosjektbarnets språkkompetanse

52. Vurder ut fra barnets norskspråklige kompetanse hvorvidt du synes de følgende utsagnene passer for barnet. Prøv å svare på alt selv om du ikke er helt sikker eller synes utsagnet virker rart. (Sett ett kryss for hver linje.)

+	Passer ikke for barnet/ helt feil	Passer både og	Passer godt for barnet/ helt riktig
1. Glemmer ord som han/hun vet hva betyr	☐	☐	☐
2. Blander sammen ord med lik mening (f.eks. skjorte, genser, jakke) ..	☐	☐	☐
3. Har vansker med å forstå hva vanlige ord betyr	☐	☐	☐
4. Har problemer med å svare på spørsmål like raskt som andre ..	☐	☐	☐
5. Leter ofte etter de riktige ordene ..	☐	☐	☐
6. Bruker ufullstendige setninger	☐	☐	☐
7. Bruker korte setninger når han/hun skal svare på spørsmål	☐	☐	☐
8. Har vansker med å gjenfortelle en historie han/hun har hørt ..	☐	☐	☐

+

+

Om barnets atferd og væremåte

53. Den følgende listen er utsagn som beskriver barns atferd og væremåte. I hvilken grad passer utsagnene for prosjektbarnet vurdert slik det har vært de siste to månedene? (Sett ett kryss for hver linje.)

	Stemmer ikke	Stemmer delvis	Stemmer veldig bra
1. Kommer ofte opp i krangel	☐	☐	☐
2. Tåler ikke å vente. Vil ha alt med en gang	☐	☐	☐
3. Grensesetting endrer ikke hans/hennes atferd ..	☐	☐	☐
4. Kan ikke sitte stille, er urolig eller overaktiv	☐	☐	☐
5. Skifter raskt fra en aktivitet til en annen	☐	☐	☐
6. Klenger på voksne, eller er for avhengig ..	☐	☐	☐
7. Blir alt for urolig når han/hun blir adskilt fra foreldrene	☐	☐	☐
8. For redd eller engstelig	☐	☐	☐
9. Gråter mye	☐	☐	☐
10. Blir urolig av enhver forandring av rutine	☐	☐	☐
11. Har minst en venn som han/hun leker med daglig	☐	☐	☐

+

+

54. Nedenfor er det beskrevet en rekke vanlige problemer som barn kan ha. Vurder hvert punkt i forhold til hvordan barnets atferd har vært i den siste måneden. Ved hvert punkt spør du deg selv: "Hvor mye har det vært av dette problemet i den siste måneden?", og krysser av på det alternativet som passer best. Det er viktig at du prøver å krysse av for alle punktene. (Sett ett kryss for hver linje.)

	Ikke/sjelden/ aldri	Litt/ av og til	Ganske ofte	Veldig ofte
1. Uoppmerksom, distraheres lett	☐	☐	☐	☐
2. Fikler med hender og føtter, vrir seg i stolen	☐	☐	☐	☐
3. Rotete eller uorganisert i barnehagen	☐	☐	☐	☐
4. Problemer med konsentrasjon og oppmerksomhet.	☐	☐	☐	☐
5. Blir distraheret når han/hun blir bedt om å gjøre noe ..	☐	☐	☐	☐
6. Følger ikke ordentlig med når ting forklares og gjør ikke ferdig oppgaver (for eksempel sette på plass sko/rydde opp leker). (Skyldes ikke trass eller at oppgaven ikke er forstått) ..	☐	☐	☐	☐
7. Blir lett frustrert ved anstrengelser	☐	☐	☐	☐

Barnets lek

+

55. Det følgende kartlegger ulike måter som barn aktiviserer seg på i fri lek/aktivitet inne. Selv om barnet varierer mye i forhold til hva og hvordan han/hun leker, prøv likevel å gi en vurdering av hvor vanlig de forskjellige tingene er hos prosjektbarnet. (Sett ett kryss for hver linje.)

		Aldri	Nesten aldri	Noen ganger	Ofte	Svært ofte
1. Snakker og lager lyder til andre barn når de leker	+	☐	☐	☐	☐	☐
2. Inntar rollen som observatør eller tilskuer		☐	☐	☐	☐	☐
3. Leker late-som-om-lek sammen med andre barn		☐	☐	☐	☐	☐
4. Deltar i gruppeleker (sisten, bro-bro-brille o.l.)		☐	☐	☐	☐	☐
5. Holder på med late-som-om-lek for seg selv ..		☐	☐	☐	☐	☐
6. Leker sammen med andre barn (ikke bare ved siden av) ..		☐	☐	☐	☐	☐
7. Leker fantasilek, men ikke sammen med andre barn		☐	☐	☐	☐	☐
8. Ser på eller følger med på hva andre barn gjør, men uten å ta initiativ til å delta.....		☐	☐	☐	☐	☐
9. Leker alene/er opptatt av enkel motorisk lek (løpe rundt, klatrer) ..		☐	☐	☐	☐	☐
10. Tar del i aktiv samtale med andre barn under leken		☐	☐	☐	☐	☐
11. Engasjerer seg i fantasilek med andre barn		☐	☐	☐	☐	☐

+

56. Barnehagen kan oppleve det litt negativt med mange spørsmål om mulige problemer som små barn kan ha, men vi vet foreløpig lite om vansker hos små barn og synes derfor dette er viktig å undersøke. Vi ønsker uansett en relativt bred beskrivelse av barna på dette alderstrinnet og vil derfor også vite litt om barnas sterke sider og ressurser.

Skriv barnets sterke sider her:

Vi trenger følgende informasjon for å kunne knytte våre data fra denne undersøkelsen til nasjonale registre (BASIL). Før forskere får utlevert data vil identifiserbar informasjon om enkeltbarnehager fjernes og erstattes av en tilfeldig kode.

57. I hvilken kommune ligger barnehagen? _____

58. Hva heter barnehagen? _____

59. Hva er organisasjonsnummeret til barnehagen?

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

TUSEN TAKK FOR INNSATSEN!

+

+

